

ב"ה טוב טעם ודעת למדני (טור"ל) כי במצוותך האמנתי – תהלים ק"ט, שם: טעמי המקרא והתורה שבעל-פה, התשפ"א – תמצית ההשערות: **אתנה**, **סלוק** = סוף-פסוק (נקראים קיסרים ותפקידים) – להגביל; מונח – רבוי; מהפך פשטא – מוציא מפשט; מרכא = מאריך, רבוי; דרנא – מצרף; תביר – מחלק, ממעט, לא ממש; טפחא = טרחה – שנוי ואו רבוי ואו מתפשט; מרכא טפחא – קב' שעשויה לגדול, יתור לרבות, מכל מקום; דרנא תביר טפחא – קבוצה עם הלכה שוה לפרטיה; מרכא תביר טפחא – קבוצה עם הלכה לא שוה לפרטיה; תביר מרכא טפחא – קבוצה שממעטים חלק מפרטיה מענין מסוים; מקר – בד"כ בורר לימוד אחד מרב אפשרויות; פסק ו – סודר שנחלק, השלם והחלק נדרשים; זקא סגול – מוסיף מהענין על הענין או גורע ממנו; פשטא – פשוט, ו; זקא-קטן – 2; זקא-גדול – 3; רביע – 4; מונח רביע – לפחות 4; ... זקא-קטן ... זקא-קטן בחצי פסוק – היקש; השלישיה: קדמא – סדר קדימות; אולא = גרש = גרשי"ם – יוצא מהענין; קדמא ואולא – בסדר זה או הפוך, הצגת נושא ולימוד פרטי בסדר מתאים, מלמד ולמד, כעין מדות מ"ג מדות דר' ישמעאל ול"ב מדות דר' אלעזר עם המלים כלל, פרט, רבוי, מיעוט), תלישא-קטנה = תראא – דרוש בפסוק ששור. מחיצה. עפירה. שגגה = שכחה: תלישא-גדולה = תלשא – דרוש בפסוק ולפניו ששור. מחיצה. עפירה. שגגה = שכחה: פור – דרוש מהפסוק רעיון לנושאים אחרים בתושבע"פ.

שנאמר (תהלים קמח) וירם קרן לעמו וכן הוא אומר (דברים כח) ונתנך ה' אלהיך עליון על כל גויי הארץ.

[תיקוני זוהר הקדמה דף יז עמוד א]

פתח אליהו ... חכמה מוחא איהו מחשבה מלגו בינה לבא ובה הלב מבין ועל אלין תרין כתיב הנסתרות ליי"א אלקיניו כתר עליון איהו כתר מלכות ועליה אתמר מגיד מראשית אחרית ואיהו קרקפתא דתפלי מלגו איהו יו"י ק"א וא"ו ק"א דאיהו ארח אצילות איהו שקיו דאילנא בדרועיו וענפוי כמיא דאשקי לאילנא ואתרבי בההוא שקיו :

שָׁאוּ - רביע, רמז לתפילין של ראש של הקב"ה שיש במ ארבעה בתים (מדורים) וארבע פרשיות (פרשיה בבית) והקב"ה דימה את ישראל אליו וציווה על תפילין של ראש ובכך ונתנך ה' אלהיך עליון על כל גויי הארץ. ותורת הסוד מרומז שם הוי"ה במלוי אל"ף בתפילין של ראש והוא קשור לעולם האצילות מארבע העולמות.

בשם רא"מ פרל מה מרומז בר"ת וס"ת הבאים: (א,א) **מְצַרִּים לְאִמֶּר** (א,ב) **שָׁאוּ אֶת** – ס"ת מרו"ת (א,ב) **שָׁאוּ אֶת-רֵאשׁ** – ר"ת רא"ש. נאמר ב-**[בבלי ברכות לב, ב]** ... אמר רב נחמן בר יצחק מהכא: (תהלים ב,א) **עֲבְדוּ אֶת-יְיָ בִּירְאָה וְנִילוּ בְרַעְיָה**:

מאי **נִילוּ בְרַעְיָה**? אמר רב אדא בר מתנא אמר רבה במקום גילה שם תהא רעדה. אביי הוה יתיב קמיה דרבה, חזייה דהוה קא ברח טובא, אמר: (תהלים ב,א) **נִילוּ בְרַעְיָה** כתיב! אמר ליה: אנא תפילין מנחנא. רבי ירמיה הוה יתיב קמיה דרבי זירא, חזייה דהוה קא ברח טובא, אמר ליה, (משלי יז,ב) **בְּכָל-עֵצָב יִהְיֶה מוֹתֵר**, כתיב! - אמר ליה: אנא תפילין מנחנא.

[רש"י עבדו אתי ביראה - תפלה, שהיא לנו במקום עבודה, עשו אותה כיראה.

בְּכָל-עֵצָב יִהְיֶה מוֹתֵר - כשאדם מראה את עצמו עצב - יהיה לו שכר. **דהוה קא ברח טובא** - יותר מדאי, ונראה כפורק עול. **תפילין מנחנא** - והם עדות שממשלת קוני ומשרתו עלי, אפשר כי פירוש זה מרומז בס"ת (א,א) **מְצַרִּים לְאִמֶּר** (א,ב) **שָׁאוּ אֶת** – ס"ת מרו"ת, הריני מקבל מרות ה' ועדות לכך כי אני מניח תפילין כאשר תפילת הראש מרומזת ב- (א,ב) **שָׁאוּ אֶת-רֵאשׁ** – ר"ת רא"ש.

במדבר א,ד ואתכם יהיו איש איש למטה איש ראש לבית אבתיו הוא:

אִישׁ – תביר **ראש לבית אבתיו** – מרכא טפחא, יתור לרבות אפשר כפי **כלי יקר** שהנהגת השבט והדין הייתה ללא משוא פנים, ש-היה כאיש גבורתו לנהוג עליהם נשיאותו ברמה, ולא זו לכל השבט הרחוקים קצת ממנו אלא אפילו היה **ראש לבית אבתיו** הקרובים אליו ביותר גם להם היה לראש לנהוג נשיאות עליהם:

הוא – סלוק, הסלוק מגביל כי נשיא השבט חייב להיות נוכח במפקד שבטו ולא שלוחו או מי שלא נבחר לנשיא שבטו. כי בנשיא תלוי אח"כ חלוקת הארץ לבני שבטו (**התורה"מ במ' א,ג**), וטעם תביר במלת **אִישׁ** בתפקיד מחלק עשוי לרמז לחלוקת הארץ.

במדבר א,ג: ואתה הפקד את-הלויים על-משפח העדת ועל כל-כליו ועל כל-אשר-לו הַמָּה יִשְׂאוּ אֶת-הַמִּשְׁכָּן וְאֶת-כָּל-פְּלִי וְהֵם יִשְׁרְתוּהוּ וְסָבִיב לַמִּשְׁכָּן יִחְנוּ:

וְאֶתְּהָ הַפְּקֵד אֶת-הַלְוִיִּם – פזר מונח תלישא-קטנה, קדמא ואולא מונח זקא מונח סגול, קדמא ואולא – כלל מלמד המתברר בתבנית הבאה:

זקא סגול מוסיף ללויים חובת כוונה לשם קודש כנאמר ב-**[משנה חגיגה פ"ב מ"ו ופ"ג מ"א]** בכל השייך לעבודתם במשכן ובמקדש, שמירת המקום, שמירת ונשיאת הכלים, כלי הכלים, וע"פ **[התורה"מ]** הכנת ושמירת החומרים לעבודת הקודש מונח תלישא-קטנה, כעין שני תפקידי תראא. (א) **כעין בעל בחינה נעלה כפי [רש"י] בהתמנותם לשררה בעבודת המשכן,** (ב) **כעין מחיצה כפי [התורה"מ] הבדלתם מישראל לצבא המשכן בלבד, ופי' [שפת"ח] לחלוקת משמרותיהם בעבודת המשכן.** ההתמנות הזו היא בצווי מה' למשה, אף ששבט הלוי כבר נועד לעבודת ה' מלידתו (בר' ויצא ויקרא לו לוי נדרש לו הוא ה') פזר – (א) ע"פ פי' **[בעה"ט]** אפשר להסביר כי פזר מעביר את רעיון ההתמנות לשררה ע"י ה' לכל מינוי שהוא ע"י ה'.

(ב) מעביר רעיון חובת כוונה לשם קודש להנהגה בחיי היום יום בדרגת כוונה לטהרה בדרגת תרומה, בדרגת קודש, בדרגת חטאת. **וְאֶתְּהָ הַפְּקֵד [רש"י] - מגויי הלויים, לשון שררה. [שפת"ח] לשון שררה, ולא לשון זכרון או חסרון, אותם על תפקידיהם במשכן ואחר-כך מנו אותם לצורך פדיון בכורות ולחלוקת משמרותיהם בעבודתם במשכן.**

[התורה והמצוה (מלבי"ם)] ... וְאֶתְּהָ הַפְּקֵד אתה לבדך וחשב בזה ה' ענינים [א] שיהיו מופקדים על משכן העדות בעת עומדו במקום אחד היו הם השוערים והשומרים, על כל כליו ועל כל אשר-לו על היין והסולת והבשמים והחביתין ולחם המערכת ועוד כמה דברים שחשב ב-**(דב"ה א ט,כג)** **וְהֵם וּבְנֵיהֶם עַל-הַשְּׂעָרִים לְבֵית-ה' לְבֵית הָאֹהֶל לַמִּשְׁמָרוֹת: ו- [ראב"ע]** פי' **ועל כל-כליו. הארון והשלחן והמנורה ועל כל-אשר-לו** הם כלי הכלים ר"ל המלקחים והמחנות והסירות ודומיהם. וגו' **[בעה"ט] (א,א) הַפְּקֵד ב'** במסורה, הכא **הַפְּקֵד אֶת-הַלְוִיִּם**. ואידך (תה' קטו) **הַפְּקֵד עָלָיו רָשָׁע**. וזהו שאמרו אין אדם נעשה שוטר מלמטה אלא אם כן נעשה רשע מלמעלה. וזהו **הַפְּקֵד אֶת-הַלְוִיִּם** שנעשו שוטרים **הַפְּקֵד עָלָיו רָשָׁע**.

אפשר כי המקור לבעה"ט הוא כמובא ב-**[תורה תמימה] (שמות לא,ב) ראה קראתי בשם** - א"ר יוחנן, פרנס טוב מכריז עליו הקב"ה בעצמו דכתיב **ראה קראתי בשם בצלאל** **[ברכות נ"ה א']**: (א) קראתי במובן - הכרזתי

וְעַל כָּל-כָּלְיוֹ וְעַל כָּל-אֲשֶׁר-לוֹ - מונח זקא מונח סגול, בתפקיד מוסיף מהענין על הענין, ע"פ **[התורה"מ]** מופקדים על חמרים שונים (פרט לבעלי חיים) הנחוצים לעבודת הקודש במשכן או המקדש, ואפשר כי מתווספת דרגת כוונה להכנתם לקדש. כנאמר ב-**[משנה חגיגה פ"ב מ"ו ופ"ג מ"א]**, וע"פ **[ראב"ע]** **ועל כל-כליו. כמנורה והשלחן והמזבחות: ועל כל-אשר-לו. הם כלי הכלים.**

ב"ה טוב טעם ודעת למדני (טור"ל) כי במצוותך האמנתי – תהלים קי"ט, שם; טעמי המקרא והתורה שבעל פה, התשפ"א – התשפ"ג; תמצית ההשערות; אתנה, סלוק – סוף-פסוק (נקראים קיסרים ותפקידים) – להגביל; מונח – רבוי; מוציא מפשט; מרכא = מאריך, רבוי; דרנא – מצרף; תביר – מחלק, ממעט, לא ממש; טפחא = טרףא – שנוי /או רבוי /או מתפשט; מרכא טפחא – קב' שעשויה לגדול, יתור לרבות, מכל מקום; דרנא תביר טפחא – קבוצה עם הלכה שוה לפרטיה; מרכא תביר טפחא – קבוצה עם הלכה לא שוה לפרטיה; תביר מרכא טפחא – קבוצה שמעטים חלק מפרטיה מענין מסוים; מקא – בד"כ בורר לימוד אחד מרב אפשרויות; פסק ו – סדור שנחלק, השלם והחלק נדרשים; זקא סגול – מוסף מהענין על הענין או גורע ממנו; פשטא – פשוט, 1; זקא-קטן – 2; זקא-גדול – 3; רביע – 4; מונח רביע – זקא-קטן ... זקא-קטן בחצי פסוק – היקף; השלישיה: (קדמא – סדר קדימות; אולא = גרש = גרשייף – יוצא מהענין; קדמא ואולא – בסדר זה או הפוך, הצנת נושא לימוד פרטי בסדר מתאים, מלמד ולמד, כעין מדות מ"ג מדות דר' ישמעאל ול"ב מדות דר' אלעזר עם המלים כולל, פרט, רבוי, מיעוט), תלישא-קטנה = תרסא – דרוש בפסוק ששור. מחיצה. עפירה. שגגה = שכחה; תלישא-גדולה = תלשא – דרוש בפסוק ולפניו ששור. מחיצה. עפירה. שגגה = שכחה; פור – דרוש מהפסוק רעיון לנושאים אחרים בתושבע"פ.

לטובת הבנת הנושא יוצגו מידי פעם חלק מהטעמים שבתנ"ך (חוץ מספרי איוב, משלי, תהלים), לפי תפקידיהם לפי ההשערות.

1.2 במדבר א,א

במדבר א,ג: מִן עֲשָׂרִים שָׁנָה וְנִמְעָלָה כָּל-יֵצֵא צָבָא בְּיִשְׂרָאֵל הַפְּקָדוֹ אֹתָם לְצַבְּאֹתָם אֹתָהּ וְאֶהְרֶן:
 ... **הַפְּקָדוֹ אֹתָם לְצַבְּאֹתָם** - מרכא תביר טפחא, כעין קבוצת פרטים קשורים לנושא כלשהו, שלא על כל אחד חל ענין מסוים או הלכה מסוימת באותו אופן. ע"פ **מאור ושמש במדבר א,ב - ד, ז, יז, מד** יש במפקד שלוש קבוצות, נשמות המתים אותם כל ראש שבט מעלה ומקשר לה, נשמות החיים המעוררים עצמם לה' שכל ראש שבט, הוא הצדיק, יכול לקשרו לה', ונשמות מי שאין לו התעוררות מעצמו כלל שהצדיק יוכל לקבל אותו בסוד העיבור ואתם מעוררים **אֹתָהּ** (משה) **וְאֶהְרֶן** - מרכא סלוק, רבוי והגבלה, שאלו המוגבלים בהתעוררותם רק משה ואהרן שהם כללות נשמות ישראל יכולים לרבותם ואז ראשי שבטיהם מיחדים אותם עמם לקשרם לה'.

במדבר א,ד: וְאֶחָכֶם יִהְיוּ אִישׁ אִישׁ לַמַּטֵּה אִישׁ רֹאשׁ לְבֵית-אֲבֹתָיו הוּא:
פסיקתא זוטרתא (לקח טוב) במדבר פרשת במדבר דף פב עמוד א שאין לך מן השבטים שלא העמידו (מלכים) ונביאים. **אִישׁ רֹאשׁ לְבֵית-אֲבֹתָיו הוּא**. שלא יתגדל נשיא שבט זה על נשיא שבט זה:
אִישׁ – תביר, בתפקיד ממעט - מגביל ומרמז לדרשת **לקח טוב** שלא יתגדל נשיא שבט זה על נשיא שבט זה.

הענוה נדרשת כפי **מאור ושמש** כי נשיאי השבטים אמורים להיות צדיקים מאד כדי לתקן הנשמות של אלו שמתו במצרים שלכן קראתן התורה לגלגלותם – נשמות מגולגלות.
רֹאשׁ לְבֵית-אֲבֹתָיו – מרכא טפחא, יתור לרבות כפי **מאור ושמש** על כל נשיא את נשמות אנשי שבטו המתים, שזהו בית אבותיו בעבר, ולרבות אלו החיים עמו כדי לקשרם אל הקב"ה. ... שנשיא כל שבט ושבט הוא **הכללות** של שבטו, והוא יכול לדבק עצמו עם שבטו ולקבל אותם במוח שלו בסוד העיבור. ... שלקחו את האנשים אשר קיבלו את נשמות ישראל בסוד העיבור, כדי לגדלם ולהשפיע עליהם קדושות עליונות. ... (**במדבר א,מד**) **אִישׁ-אֶחָד לְבֵית-אֲבֹתָיו הָיוּ** רצה לומר, שאיש אחד היה מקבל נשמות בית אבותיו בסוד העיבור כדי להמשיך עליהם קדושות עליונות וחסדים מגולים, לכן כתיב היו - שכל נשיא השבט נכלל בו כל השבט.
הוּא – סלוק, הסלוק מגביל לומר כי רק איש אחד (בשבט) היה מקבל נשמות בית אבותיו בסוד העיבור כדי להמשיך עליהם קדושות עליונות וחסדים מגולים, לכן כתיב **הָיוּ** - (גם כן בסלוק) שכל נשיא השבט נכלל בו כל השבט. וזהו (**במדבר א,מד**) **אִישׁ-אֶחָד לְבֵית-אֲבֹתָיו הָיוּ כַּמּוֹבֵן כּו"ל**.

אִישׁ – תביר **רֹאשׁ לְבֵית-אֲבֹתָיו** – מרכא טפחא, יתור לרבות אפשר כפי **כלי יקר** שהנהגת השבט והדין הייתה ללא משוא פנים, ש-היה כאיש גבורתו לנהוג עליהם נשיאותו ברמה, ולא זו לכול השבט הרחוקים קצת ממנו אלא אפילו היה **רֹאשׁ לְבֵית-אֲבֹתָיו** הקרובים אליו ביותר גם להם היה לראש לנהוג נשיאות עליהם:
הוּא – סלוק, הסלוק מגביל כי נשיא השבט חייב להיות נוכח במפקד שבטו ולא שלוחו או מי שלא נבחר לנשיא שבטו. כי בנשיא תלוי אח"כ חלוקת הארץ לבני שבטו (**התורה"מ במ' א,ג**), וטעם תביר במלת **אִישׁ** בתפקיד מחלק עשוי לרמז לחלוקת הארץ.

- במדבר א,ה – טו:** [ה] וְאֵלֶּה שְׁמוֹת הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר יַעֲמְדוּ אִתְּכֶם לְרִאשׁוֹן אֱלִיָּצִוּר בֶּן-שְׁדִיאוּר:
 [ו] לְשִׁמְעוֹן שְׁלִמְיָאֵל בֶּן-צְוִרִישְׁדִי:
 [ז] לְיְהוּדָה נַחֲשׁוֹן בֶּן-עַמְיִנְדָב:
 [ח] לְיִשְׂשָׁכָר נַחֲנָאֵל בֶּן-צְוִעֵר:
 [ט] לְזַבּוּלֹן אֵלִיאָב בֶּן-חֶלֶן:
 [י] לְבִנְיָמִן יוֹסֵף לְאֶפְרָיִם אֱלִישִׁמֶע בֶּן-עַמִּיהוּד לְמִנְשֵׁה נַמְלִיאֵל בֶּן-פְּדֵהצִוּר:
 [יא] לְבִנְיָמִן אֲבִיהֶן בֶּן-גְּדַעְנִי:
 [יב] לְדָן אַחִיעֶזֶר בֶּן-עַמִּישְׁדִי:
 [יג] לְאֶשֶׁר פְּגַעִיאֵל בֶּן-עֶכְרָן:
 [יד] לְלֵוִי אֶלְסִיף בֶּן-דְּעוּאֵל:
 [טו] לְנַפְתָּלִי אַחִיעֶזֶר בֶּן-עֵינָן:

בפסוקים **במדבר א,ה – טו** בשמות הנשיאים תבנית טעמי הפסוקים, שלוש קבוצות: זקא-גדול, זקא-גדול, זקא-גדול, קדמא זקא-קטן במלה אחת. זקא-גדול בתפקיד שתיים שהם אחד, קדמא זקא-קטן במלה אחת כעין מידה מוקדם והוא מאוחר בענין (שיש מסבירים שזה סוג של זקא-גדול). ושתי התבניות מבטאות ענין אחד זקא-גדול מבטא חיבור שני נקודות היינו חיבור בין כגון **רִאשׁוֹן** אב השבט ובין נשיא שבט הנוכחי **אֱלִיָּצִוּר בֶּן-שְׁדִיאוּר**, קדמא זקא-קטן במלה אחת כעין מידה מוקדם והוא מאוחר בענין, כאן נשמת אב השבט (המוקדם כגון **יִשְׂשָׁכָר**) מעוברת בנשמת נשיא השבט הנוכחי (המאוחר כגון **נַחֲנָאֵל בֶּן-צְוִעֵר**) בקשר הדוק העושה אותם לאחד. לעומתם ב-**במדבר שלח יג, ד – טו** בפרשת המרגלים רובם כתובים בזקא-קטן, לומר שהמרגלים כבר בהליכתם היו בעצה רעה ולכן נחלש העיבור בין אב השבט ובין הנשיא וכאשר בחזרתם גילו מחשבתם הרעה פרחו נשמות השבטים הקדושים ונשארו יחידים. (מעובד עם הרב יהושע ישראלי ע"פ פי' **אריך חמדה** למלבי"ם כפר' שלה-לך)

במדבר שלח-לך יג,ב – טו: [ב] שְׁלַח-לֶךְ אֲנָשִׁים וַיִּתְּרוּ אֶת-אֶרֶץ כְּנָעַן אֲשֶׁר-אֲנִי נֹתֵן לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל אִישׁ אֶחָד אִישׁ אֶחָד לַמַּטֵּה אֲבֹתָיו תִּשְׁלַחוּ כָּל נְשִׂיא בְהֶם: [ג] וַיִּשְׁלַח אֹתָם מֹשֶׁה מִמִּדְבַּר פָּאֶרָן עַל-פִּי ה' פְּלִמ אֲנָשִׁים רִאשֵׁי בְנֵי-יִשְׂרָאֵל הָמָּה: [ד] וְאֵלֶּה שְׁמוֹתָם לַמַּטֵּה רֵאוּבֵן שְׁמוּעַ בֶּן-זִכּוֹר: [ה] לַמַּטֵּה שִׁמְעוֹן שִׁפְטַ בֶּן-חוּרִי: [ו] לַמַּטֵּה יְהוּדָה כָּלָב בֶּן-יִפְנֵה: [ז] לַמַּטֵּה יִשְׂשָׁכָר יִצְחָר בֶּן-יֹוסֵף: [ח] לַמַּטֵּה אֶפְרָיִם הוֹשֶׁעַ בֶּן-גִּוֹן: [ט] לַמַּטֵּה בִּנְיָמִן פְּלִטִי בֶּן-רְפּוּא: [י] לַמַּטֵּה זַבּוּלֹן גְּדִיאֵל בֶּן-סוּדִי: [יא] לַמַּטֵּה יוֹסֵף לַמַּטֵּה מְנַשֶּׁה נָדָבִי בֶּן-סוּסִי: [יב] לַמַּטֵּה דָן עַמִּיאֵל בֶּן-גַּמְלִי: [יג] לַמַּטֵּה אֶשֶׁר סָתוּר בֶּן-מִיכָאֵל: [יד] לַמַּטֵּה נַפְתָּלִי נַחֲבִי בֶּן-נְפִסִי: [טו] לַמַּטֵּה זָד נְאוּאֵל בֶּן-מְכִי:

ב"ה טוב טעם ודעת למדני (טטור"ל) כי במצוותו האמנותי – תהלים ק"ט, שם: טעמי המקרא והתורה שבעל-פה, התשפ"א – התשפ"ג, תמצית ההשערות: **אתנה**, סלוק = סוף-פסוק (נקראים קיסרים ותקינים) – להגביל: מונח – רבו; מהפך פשט – מוציא מפשט; מרכא = מארך, רבו; דרגא – מוציא מפשט; מרכא = מרמז; ספקא = מרמז; סטרא = שני ו/או רבוי ו/או מתפשט; מרכא טפקא – קב' שעשויה לגדול, תור לרבות, מכל מקום: דרגא תביר טפקא – קבוצה עם הלכה שוה לפרטיה; מרכא תביר טפקא – קבוצה עם הלכה לא שוה לפרטיה; תביר מרכא טפקא – קבוצה שמעמיתם חלק מפרטיה מענין מסוים; מקא – בד"כ בורר לימוד אחד מרב אפשרויות; פסקא – סדור שנהלק, השלם והחלק נדרשים; זרקא סגול – מוסיף מהענין על הענין או גורע ממנו; פשטא – פשוט, 1; זקא-קטן – 2; זקא-גדול – 3; רביע – 4; מונח רביע – לפחות 4; ... זקא-קטן ... זקא-קטן בחצי פסוק – היקש; השלישי: (קדמא – סדר קדימות; אולא = גרש = גרשי"ם – יוצא מהענין; קדמא ואולא – בסדר זה או הפוך, הצגת נושא לימוד פרטי בסדר מחאים, מלמד ולמד, כעין מדות מ"ג מדות דר' ישמעאל ול"ב מדות דר' אלעזר עם המלים ככל, פרט, רבוי, מיעוט), תלישא-קטנה = תרסא – דרוש בפסוק שער, מחיצה, עפירה, שגגה = שכהה; אולא – דרוש בפסוק ולפניו שער, מחיצה, עפירה, שגגה = שכהה; פור – דרוש מהפסוק רעיון לנושאים/חאים/בתרש"ב פ.

מלבי"ם – ארץ חמדה איש אחד איש אחד למטה אבתיו תשלחו. מבואר בדברי האר"י ז"ל כי נשמת השבטים נתלכשו במרגלים כ"א בנושיא שלו, ונשמת לוי נתלכש ביהושע כי לוי לא שלח מרגל בפועל. ועז"א **איש אחד למטה אבתיו** דוקא כי האבות הם השבטים נתלכשו בהם. ואומר ראשי בני ישראל הקמה: הראשים הנצבים לראש פנה **שבטי יה לישראל עדות**.

תהלים קכב,ד: ששם עלו שבטים שבטיה עדות לישאל להדות לשם ה':
פשט הפסוק מדבר בעליה לרגל למקדש, אפשר כי טעמי המקרא **ששם עלו שבטים** – קדמא גלגל פזר, מרמזים כך: פזר מרמז לדרשה לענין אחר מפשט העליה לרגל, גלגל (במובן של כעין גלגול נשמות) מרמז לתיקון של המעשה שארע בזמן קודם המרומז בטעם קדמא, וזהו עליית המרגלים לתור את ארץ כנען, שהיו נשמות אבות השבטים מעוברות במרגלים והם כשלו בשליחותם.

מלבי"ם – ארץ חמדה וראה דבר פלא כי בכלום כתיב [ד] ... למטה ראובן [ח] למטה שמעון [זקא קטן] וכן כולם חוץ [ח] למטה אפרים כתיב בטפחא. והוא מבואר במ"ש האר"י ז"ל כי ביהושע נתלכש נשמת לוי שאינו משבטו וע"ז הטעם מפסיק לומר שלא אפרים בעצמו הלך כמו בשאר השבטים רק שהיה הנשיא ממטה אפרים וההולך היה נשמת לוי רק במנשה הלך יוסף מצד שבטו וע"ז כתיב למטה למנשה (טט) – [יא] למטה יוסף למטה מנשה.

מאור ושמש – ... בשם האר"י ז"ל מה שאמר יוסף לאחיו **בראשית מקץ מרגלים אתם** כוונתו היה על אותם המרגלים שירגלו ארץ-ישראל דהיינו שהיה למרגלים עיבור נשמות השבטים ... נשמות צדיקים כדי לסייעם ... לשמוע בן-זכור נשמת ראובן, לגדי בן-סוסי נשמת יוסף הצדיק, אבל ליהושע בן-נח לא הוצרך להמשיך נשמת השבט כי יהושע היה צדיק גדול ולא היה צריך לעיבור נשמה אצפ"כ הוסיף לו את אחד על שמו שלא ילכד במצודתם. אך, כאשר הטעו המרגלים אזי תיכף פרוחה מהם נשמות השבטים הקרושים ונשארו יחידים והמרגלים הטעו עצמם אל הס"טא להוציא דבה. אך כלב היה דעתו ומחשבתו זכה להשי"ת ולא פרוחה ממנו נשמת יהודה, לכך נאמר **(במדבר שלח-לך יבכ)** ויעלו בנגב ויבאו עד-קברון, שזה הפסוק נאמר על כלב לבדו כי נאמר **ויבאו** לשון יחיד ... ויעלו לשון רבים כי זאת נאמר על כלב ועל נשמת שבטו (יהודה) שהיה בתוכו בסוד העיבור כנ"ל.

במדבר א,לב - לג: [לב] לבני יוסף לבני אפרים תולדתם למשפחתם לבית אבתם במספר שמות מנן עשרים שנה ומעלה כל יציא צבא:

[לג] פקדיהם למטה אפרים ארבעים אלף וחקמם מאות: תבנית טעמים של **בראשית א,א** **בראשית ב,א** **בראשית ג,א** **בראשית ד,א** **בראשית ה,א** **בראשית ו,א** **בראשית ז,א** **בראשית ח,א** **בראשית ט,א** **בראשית י,א** **בראשית יא,א** **בראשית יב,א** **בראשית יג,א** **בראשית יד,א** **בראשית טו,א** **בראשית טז,א** **בראשית טז,א** **בראשית יז,א** **בראשית יח,א** **בראשית יט,א** **בראשית כ,א** **בראשית כא,א** **בראשית כב,א** **בראשית כג,א** **בראשית כד,א** **בראשית כה,א** **בראשית כו,א** **בראשית כז,א** **בראשית כח,א** **בראשית כט,א** **בראשית ל,א** **בראשית לא,א** **בראשית לב,א** **בראשית לג,א** **בראשית לד,א** **בראשית טו,א** **בראשית טז,א** **בראשית טז,א** **בראשית יז,א** **בראשית יח,א** **בראשית יט,א** **בראשית כ,א** **בראשית כא,א** **בראשית כב,א** **בראשית כג,א** **בראשית כד,א** **בראשית כה,א** **בראשית כו,א** **בראשית כז,א** **בראשית כח,א** **בראשית כט,א** **בראשית ל,א** **בראשית לא,א** **בראשית לב,א** **בראשית לג,א** **בראשית לד,א** **בראשית טו,א** **בראשית טז,א** **בראשית טז,א** **בראשית יז,א** **בראשית יח,א** **בראשית יט,א** **בראשית כ,א** **בראשית כא,א** **בראשית כב,א** **בראשית כג,א** **בראשית כד,א** **בראשית כה,א** **בראשית כו,א** **בראשית כז,א** **בראשית כח,א** **בראשית כט,א** **בראשית ל,א** **בראשית לא,א** **בראשית לב,א** **בראשית לג,א** **בראשית לד,א**

ע"פ ר' צדוק הכהן מלובלין - ליקוטי מאמרים עמוד קלא ד"ה ולכן **(בר ויחי מט,כב)** **בן פרת יוסף** לשון פריה ורביה וכן ברכתם **(ג)** **ויחי מט,טז** וידנו לרב ... יוסף המייצג את ספירת היסוד – שמירת הברית, בעולם שנכנסה בו תאוה בחטא עץ הדעת כמעט בסוף היום הששי לכריאה נתברך בעיקשות לקדש התאוה ל-ריבוי ... לכבוד שמים שזה המצב הקרוב ביותר לפריה ורביה של אדם הראשון קודם לחטא עץ הדעת ועקשות דורע יוסף הוא כרצון ה' יתברך וכן עקשות דישרוא הוא יוצא מחכמה דרך הדעת המחבר החכמה עם שלמטה (וביניהם יסוד) וכותות המעשה ויוסף עיקש אורבא לכבוד שמים ואורבא הוא הצניור להוצאת הנפשות יקרות מישראל, אפשר כי בפסוקי **במדבר א,לב - לג: העוסקים במנין בני יוסף ואפרים, תבנית טעמי (א,לב)** שהיא כתבנית **בראשית א,א** מרמזת לעיקשות יוסף וישראל היוצאת מחכמה דרך הדעת המחבר החכמה עם שלמטה (וביניהם יסוד) וכותות המעשה לקדש התאוה לרבוהי לכבוד שמים שזה המצב הקרוב ביותר לפריה ורביה של אדם הראשון קודם לחטא עץ הדעת.

במדבר א,מב - מג: פ [מב] בני נפתלי תולדתם למשפחתם לבית אבתם במספר שמות מנן עשרים שנה ומעלה כל יציא צבא:
[מג] פקדיהם למטה נפתלי שלשה וחקמם מאות: פ

והמשימים – תביר, בתפקיד למעט, ע"פ **אור החיים** כל בני עשרים עד ששים היו ראויים להפקד לצבא ונצטוו להפקד כאשר מספרם היה בדיוק במאות שלמות ובגד 50. לכן, אפשר שהתביר מרמז על כך שגם מבין בני למעלה מששים ופחות מעשרים מלאות היו הראויים להפקד בצבא והתביר מרמז על שמיעטן הכתוב. ולפי **פנים יפות במדבר א, (מה - מו)** שלא נמנו ע"י משה ואהרן אלא מנו עצמם. **שלשה וחקמם** – דרגא תביר טפחא, כעין קבוצת פרטים מצטרפת, ומתואם לפי **פנים יפות במדבר א, (מה - מו)** וכבר כתבתי בשם אבי מורי הגאון ז"ל כי לאחר שמנה אחד עשר שבטים, ממילא היו ידוע מספר שבט י"ב כפי הנשאר מן הכולל, אך לפי לשון הכתוב **[מג] פקדיהם למטה נפתלי משמע שגם הם נמנו**, ע"י עצמם, אף שלא היה צורך ... פירוש שהיה חשבון הפרטים בנפתלי מכוון עם החשבון הכולל שהיה בשעת נדבות המשכן: וכל זה הוא מפני שמספר כל שבט ושבת היה בשביל חלוקת א"י שהוא ראוי לכנס מיד, ולכן היה חשוב שכל הראוי לקבל נחלה יצטרף למנין.

במדבר א,ג: ואתה הפקד את-הלויים על-משכן העדת ועל-כל-כלי ועל-כל-אשר-לו הקמה ישאו את-המשכן ואת-כל-כלי ועל-הם ושרתהו וסביב למשכן יתנו:

הפקד את-הלויים – מונח תלישא-קטנה, כעין שני תפקידי תרסא. (א) כעין בעל בחינה נעלה כפי **רש"י** בהתמנותם לשררה בעבודת המשכן, (ב) **כעין מחיצה** כפי **התורה** מ' הבדלתם מישראל לצבא המשכן בלבד, ופי' **שפת"ח** לחלוקת משמרותיהם בעבודת המשכן. ההתמנות הזו היא בצווי מה' למשה, אף ששבט הלוי כבר נועד לעבודת ה' מלידתו (בר' ויצא ויקרא לו לוי (נדרש לו הוא ה')) **על-משכן העדת** – קדמא ואולא – כלל מלמד המתברר בתבנית הבאה:

ועל-כל-כלי ועל-כל-אשר-לו – מונח זרקא מונח סגול מוסיף ללויים חובת כוונה לשם קודש כנאמר ב-**משנה חגיגה פ"ב מ"ו** ופ"ג מ"א בכל השייך לעבודתם במשכן ובמקדש, שמירת המקום, שמירת ונשיאת הכלים, כלי הכלים, וע"פ **התורה** מ' הכנת ושמירת החומרים לעבודת הקודש

ואתה – פזר, (א) ע"פ פי' **בעה"ט** אפשר להסביר כי פזר מעביר את רעיון ההתמנות לשררה ע"י ה' לכל מינוי שהוא ע"י ה'.
(ב) מעביר רעיון חובת כוונה לשם קודש להנהיג בחיי היום יום בדרגת כוונה לטהרה בדרגת תרומה, בדרגת קודש, בדרגת חטאת.

ב"ה טוב טעם ודעת ותורה אמתני – תהלים קי"ט, שם: עמי המקרא והתורה שבעל-פה, התשס"א – התשפ"ג; תמצית ההשערות; אתנה, סלוק = סוף-פסוק (נקראים קיסרים ותפקידים) – להגבילי; מונח – רבוי; מרמז – מוציא מפשט; מרקא = מאריך, רבוי; דרנא – מצרף; תביר – מחלק, ממעט, לא ממש; טפקא = טרקה – שנוי /או רבוי /או מתפשט; מרקא טפקא – קב' שעשויה לגדול, יתור לרבות, מכל מקום; דרנא תביר טפקא – קבוצה עם הלכה שיהי לפרטיה; מרקא תביר טפקא – קבוצה עם הלכה לא שיהי לפרטיה; תביר מרקא טפקא – קבוצה ששנייה חלק מפרטיה מענין מסוים; מקר – בד"כ בוור לימוד אחד מרב אפשרויות; פסק 1 – סודר שנחלק, השלם והחלק נדרשים; זרנא סגול – מוסף מהענין על הענין או גורע ממנו; פשטא – פשוט, 1; זקף-קטן – 2; זקף-גדול – 3; רביע – 4; מונח רביע – לפחות 4; ... זקף-קטן ... זקף-קטן בחצי פסוק – היקש; השלישיה: (קדמא – סדר קדימות; אולא = גרש = גרש"ם – יוצא מהענין; קדמא ואולא – בסדר זה או הפוך, הצגת נושא לימוד פרטי בסדר מתאים, מלמד ולמד, כעין מדות מ"ג מדות דר' ישמעאל ול"ב מדות דר' אלעזר עם המלים כלל, פרט, רבוי, מיעוט), תלישא-קטנה = תראא – דרוש בפסוק שיעור. מחיצה. עפירה. שגגה = שכהה; פור – דרוש מהפסוק רעיון לנושאים אחרים בתושבע"פ.

לטובת הבנת הנושא יוצגו מידי פעם חלק מהטעמים שבתנ"ך (חוץ מספרי איוב, משלי, תהלים), לפי תפקידיהם לפי ההשערות.

1.3 במדבר א,א.

במדבר א,ג – נא:

[ג] וַאֲתָהּ הִפְקַדְתָּ אֶת-הַלְוִיִּם עַל-מִשְׁכַּן הָעֵדוּת וְעַל כָּל-כְּלָיו וְעַל כָּל-אָשֶׁר-לוֹ

הִמָּה וְשֵׁאוֹ אֶת-הַמִּשְׁכָּן וְאֶת-כָּל-כְּלָיו וְהֵם יִשְׂרְתְּהוּ וְסָבִיב לַמִּשְׁכָּן יַחֲנוּ:

[נא] וּבְנִסְעֵה הַמִּשְׁכָּן יִרְדּוּ אִתּוֹ הַלְוִיִּם וּבְחַנְתַּת הַמִּשְׁכָּן יִקִּימוּ אֹתוֹ הַלְוִיִּם וְהִגֵּר הַקָּרֵב יִמָּת:

[ג] **וַאֲתָהּ וְשֵׁאוֹ אֶת-הַמִּשְׁכָּן** - אזלא גרש מהפך פשטא, כעין יצא להקל ולא להחמיר, כי בנשאם את המשכן וכל כליו ימנעו את הכתוב ב-

[נא] **וְהִגֵּר הַקָּרֵב יִמָּת:** אפילו דוד המלך שנמשח בשמן המשחה כמו כ"ג, זר הוא ואסור בעבודת הלויים והכהנים. **תורה תמימה (נא)**

והזר הקרוב יומת - אמר ליה ההוא עובד כוכבים להלל, מקרא זה על מי נאמר, אמר ליה, אפילו על דוד מלך ישראל^א [**בבלי שבת ל"א**]

א]: אמנם הגמרא הזאת עוסקת בין היתר בגר שרצה להיות כ"ג, אבל היא גם מתאימה לכאן.

ודומה לו בפסוק **במדבר א,נג**

במדבר א,נג:

והַלְוִיִּם יַחֲנוּ סָבִיב לַמִּשְׁכָּן וְלֹא-יִהְיֶה קֶצֶף עַל-עֵדוּת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְשָׁמְרוּ הַלְוִיִּם אֶת-מִשְׁמַרְתַּת מִשְׁכַּן הָעֵדוּת:

והַלְוִיִּם יַחֲנוּ סָבִיב לַמִּשְׁכָּן הָעֵדוּת - גרשיים מהפך פשטא מונח זקף-קטן

והַלְוִיִּם יַחֲנוּ סָבִיב - גרשיים מהפך פשטא, כעין יצא להקל ולא להחמיר, וההסבר בהמשך **וְלֹא-יִהְיֶה קֶצֶף** - **רש"י** - אם תעשו כמצותי

לֹא-יִהְיֶה קֶצֶף, ואם לאו שיכנסו זרים בעבודתם זו יהיה קצף, כמו שמצינו במעשה קרח **"כי יצא הקצף"**

יַחֲנוּ סָבִיב לַמִּשְׁכָּן הָעֵדוּת וְלֹא-יִהְיֶה קֶצֶף – פעמיים זקף בין שני קיסרים, כעין דבר החוזר וקורה, כגון בקורה ועדתו ש-250 איש הביאו איש מחתתו ושמו בהם אש ונשרפו ה-250 איש, ואולי גם המעשה באנשי בית שמש שחזו בארון העדות בחזרתו משדה פלשתים.

במדבר א,נד: וַיַּעֲשׂוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל כְּכֹל אֲשֶׁר צִוָּה ה' אֶת-מֹשֶׁה בֶּן עֶשְׂוֵ: פ

(במ' א,מד) אֱלֹהֵי הַפְּקָדִים אֲשֶׁר פָּקַד - מונח פזר תלישא-קטנה קדמא

(במ' א,ג) וַאֲתָהּ הִפְקַדְתָּ אֶת-הַלְוִיִּם - פזר מונח תלישא-קטנה **עַל-מִשְׁכַּן הָעֵדוּת** - קדמא ואזלא **וְעַל כָּל-כְּלָיו וְעַל כָּל-אֲשֶׁר-לוֹ** - מונח זרקא

מונח סגול

(במ' א,נד) וַיַּעֲשׂוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל כְּכֹל - תלישא-גדולה

רמב"ן נג ... מכאן תקנו המשמרות ... הכהנים שומרים מבפנים והלויים מבחוץ כך שנינו בברייתא של ל"ב מדות מדבר שאינו מתפרש במקומו ומתפרש במקום אחר ... אבל לא שמענו שצוהו הקב"ה שיעשה את בניו כ"ד משמרות והיכן שמענו (דבא"י) **אלה פקודתם לעבודתם לבא לבית ה' כמשפטם ביד אהרן ושנינו עוד במסכת תמיד ...** למדנו שהן מצוה לדורות ואינם במשכן בלבד והפסוקים בדברי הימים מפורשים בענין המשמרות וכל התקון.

- **(במ' א,ג) ואתה הפקדת את-הלויים פזר מונח תלישא-קטנה,** עשוי ללמד על כ"ד משמרות כהונה ולויה
- **(במ' א,נד) ויעשו בני ישראל ככל** - תלישא-גדולה - שיעור כ"ד משמרות-מעמדות ישראל
- ומה שכתוב **(במ' פ' כח,ג) תשמרו** - זקף-גדול, ענין אחד של שלש מעמדות בשעת קרבן תמיד, ונתפרש שזה באופן של כ"ד משמרות כנלמד ב-**במדבר א ג - נד**

ככל תלישא-גדולה – אפשר מלמד על שיעורים ומחיצות, שיעור כ"ד משמרות-מעמדות ישראל.

שיעור - מפקד, מחיצה - ארבע מחנות של שלושה שבטים ודגלים, מחיצה - הפקדת הלויים על המשכן וכל כליו

במדבר א,נד: וַיַּעֲשׂוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל כְּכֹל אֲשֶׁר צִוָּה ה' אֶת-מֹשֶׁה בֶּן עֶשְׂוֵ: פ

וַיַּעֲשׂוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל - טפקא מונח אתנה, תבנית בר' א,א בראשית ברא א-לקים, ללמד כי המשכן וכלו מייצגים מעשה בראשית, בצירוף אותיות שנבראו בהן שמים וארץ.

ככל – תלישא-גדולה ... **ה'** – תביר, תבנית של אפשרות לקשר צירופי או חשבוני כל שהו.

ככל אָשֶׁר – תלשא קדמא, תלשא בתפקיד בחינה נעלה, כדברים שיצאו מכתר דאצילות, כאשר נצרף גי' המלה **ככל** – גי' ע', עם האות הראשונה של שם הוי"ה היא י' נקבל ע"י, רמז לעתיק יומין. **וַיַּעֲשׂוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל** רצון הבחינה הנעלה ביותר.

אָשֶׁר – קדמא, עשו כפי שצוה ה' למשה ולא כסדר שמשה אמר לבצלאל

צִוָּה ה' אֶת-מֹשֶׁה – דרגא תביר טפקא, קבוצת פרטים מצטרפת, שמשה צוה ובצלאל כביכול שמע, וגם צירוף אותיות מעשה בראשית כגמרא אמר רב יהודה אמר רב: יודע היה בצלאל לצרף אותיות שנבראו בהן שמים וארץ.

בבלי ברכות נה,א אמר רבי שמואל בר נחמני אמר רבי יונתן: בצלאל על שם חכמתו נקרא. בשעה שאמר לו הקדוש ברוך הוא למשה: לך אמור לו לבצלאל עשה לי משכן ארון וכלים, הלך משה והפך, ואמר לו: עשה ארון וכלים ומשכן. אמר לו: משה רבינו, מנהגו של עולם - אדם בונה בית ואחר כך מכניס לתוכו כלים, ואתה אומר: עשה לי ארון וכלים ומשכן! כלים שאני עושה - להיכן אכניסם?

שמא כך אמר לך הקדוש ברוך הוא: עשה משכן ארון וכלים. אמר לו: שמא בצל אל היית יודעת! אמר רב יהודה אמר רב: יודע היה בצלאל לצרף אותיות שנבראו בהן שמים וארץ. כתיב הכא (שמות ל"ה) וימלא אתו רוח אלהים ובתבונה וברעת, וכתיב התם (משלי ג') ה' בחכמה יסד ארץ כונן שמים בתבונה וכתיב (משלי ג') בדעתו תהומות נבקעו. אמר רבי יוחנן: אין הקדוש ברוך הוא נותן חכמה אלא למי שיש בו חכמה, שנאמר (דניאל ב') יהי חכמתא לחכימין ומנדעא לידעי בינה. שמע רב תחליפא בר מערבא ואמרה

קמיה דרבי אבהו, אמר ליה: אתון מהתם מתניתו לה, אנן מהכא מתנינן לה - דכתיב (שמות ל"א) ובלב כל חכם לב נתתי חכמה.

בֶּן עֶשְׂוֵ - מרקא סלוק – רבוי והגבלה, לא הוסיפו ולא גרעו.

ב"ה טוב טעם ודעת למדני (כ"י במצוות האמנותי – תהלים ק"ט, שם: טעמי המקרא והתורה שבעל פה, התשפ"א – תשפ"ג: תמצית ההשקפה: אתנה, סלוק – סוף פסוק (נקראים קיסרים ותפקידים) – להגביל: מונח – מוציא מפשט; מרכא = מאריך, רבוי; דרגא – מצרף; תביר – מחלק, ממעט, לא ממש; טפחא = טרחא – שנוי ואו רבוי ואו מתפשט; מרכא טפחא – קב' שעשויה לגדול, יתור לרבות, מכל מקום: דרגא תביר טפחא – קבוצה עם הלכה שוה לפרטיה; מרכא תביר טפחא – קבוצה עם הלכה לא שוה לפרטיה; תביר מרכא טפחא – קבוצה שמעטים חלק מפרטיה מענין מסוים; מקא – בד"כ בורר לימוד אחד מרב אפשרויות; פסקא – סדור שנהלך, השלם והחלק נדרשים; זקא סגול – מוסף מהענין על הענין או גורע ממנו; פשטא – פשוט, 1; זקא-קטן – 2; זקא-גדול – 3; רביע – 4; מונח רביע – לפחות 4; ... זקא-קטן ... זקא-קטן בחצי פסוק – היקף; השלישיה: (קדמא – סדר קדימות; אולא = גרש = גרשי"ם – יוצא מהענין; קדמא ואולא – בסדר זה או הפוך, הצגת נושא ולימוד פרטי בסדר מתאים, מלמד ולמד, כעין מדות מ"ג מדות דר' ישמעאל ול"ב מדות דר' אלעזר עם המלים כלל, פרט, רבוי, מיעוט), תלישא-קטנה = תרסא – דרוש בפסוק שיעור, מחיצה, עפירה, שגגה = שכחה: פור – דרוש מהפסוק רעיון לנושאים אחרים בתשובה"פ.

1. במדבר בגי: והחנים קדמה מזלחה הגל מחנה יהודה לצבאתם ונשיא לבני יהודה נחשון בן-עמינדב:
2. במדבר בי: הגל מחנה ראובן תימנה לצבאתם ונשיא לבני ראובן אליצור בן-שדיאור:
3. במדבר ביח: הגל מחנה אפרים לצבאתם ונשיא לבני אפרים אלישמע בן-עמיהוד:
4. במדבר בכה: הגל מחנה דן צפנה לצבאתם ונשיא לבני דן אחיעזר בן-עמישדי:
5. במדבר בהעלתך ייד: ונסע הגל מחנה בני-יהודה בראשנה לצבאתם ועל צבאו נחשון בן-עמינדב:
6. במדבר בהעלתך ייח: ונסע הגל מחנה ראובן לצבאתם ועל צבאו אליצור בן-שדיאור:
7. במדבר בהעלתך יכב: ונסע הגל מחנה בני-אפרים לצבאתם ועל צבאו אלישמע בן-עמיהוד:
8. במדבר בהעלתך יכה: ונסע הגל מחנה בני-דן מאסף לכל-המחנות לצבאתם ועל צבאו אחיעזר בן-עמישדי:

1. במדבר בגי: הגל מחנה יהודה לצבאתם – תביר מרכא טפחא אתנה, מרכא טפחא, יתור לרבות על על מחנה יהודה את הענין, תביר ירמז להתקלות הענין על גבי בני יהודה, אתנה מגביל את הענין רק לבני יהודה ולא לשאר השבטים (יששכר וזבולון) בדגל מחנה יהודה. אבל 5. במדבר בהעלתך ייד: הגל מחנה בני-יהודה בראשנה – מונח דרגא תביר טפחא, אפשרות לשתי סדרות

הגל מחנה ראובן תימנה – מונח דרגא תביר טפחא, הגל מחנה אפרים לצבאתם – מונח מרכא תביר טפחא, הגל מחנה דן צפנה לצבאתם – מונח מרכא תביר טפחא, אפשרות לשתי סדרות,

בירושלמי עירובין פ"ה ה"א נאמר שנסעו תמיד או בצורת תיבה או בצורת קורה. אפשר כי מרמז לנסיעת ארבעה מחנות ישראל למטה, וארבעה מחנות עליונים למעלה כנאמר בזוהר במדבר בהעלתך יב, זוהר כרך ג (במדבר) פרשת בהעלותך דף קנה עמוד א

תא חזי שתל חצוצרת בגין דאינון מסטרי תרי דקאמרי ממזרח ומדרום אינהו זמינין לתברא דינין ולאכפיא לון ועל דא אינון מ-פסך ובגין כך (במ' בהעלתך יז) וכו' שמתקם ובמועדיכם וגו' ותקעתם פחצצרת סתם בין לעילא בין לתתא

מתוק מדבש ב' חצוצרות מבחינת רחמים שבמזרח ומבחינת החסד שבדרום, מזומנים לשבור הדינים ולהכניעם, על כן החצוצרות מכסף שהוא בחסד, ולכן כתוב וכו' שמתקם ובמועדיכם וגו' ותקעתם פחצצרת סתם – סתם (כלומר לא מפורש) כדי להורות בין לעילא שהיו תוקעים בין למעלה בנסיעות מחנות המלאכים בין לתתא בין למטה בנסיעות מחנות ישראל. עשה לך שתל חצוצרת פסך – רביע ... זקא-קטן, כעין מידת כתוב סתום שלא בא לסתום אלא לפרש שהתקיעות והקריאה מכוונת לנסיעות מחנות המלאכים ולנסיעות מחנות ישראל. הסדרות מרומזות בתבניות הטעמים מונח דרגא או מונח מרכא ב-במדבר בג, (סדרות של מחנות), בהעלתך ייד, (סדרות של נסיעה)

סדרות בהליכת השבטים:

הליכה כתובה

אפשר כי מדגל מחנה ראובן נלמד כי כאשר הלכו כתיבה, כל מחנה הלך שבט אחר שבט או אפשר כי מדגל מחנה אפרים נלמד כי כאשר הלכו כתיבה, כל מחנה הלך במשולש אפשר כי מדגל מחנה דן המאסף לכל המחנות שאם הלכו כתיבה היה על דגל דן ללכת פרוש בין קצה אפרים ובין קצה ראובן תורה תמימה הערות במדבר פרק ב הערה ז)

במחנה דן כתיב זה, ונסע דגל מחנה דן מאסף לכל המחנות, והיינו שהיה נוסע באחרונה, וזה הוא כמ"ד כקורה, דאלו למ"ד כתיבה היה מחנה דן בצפון, כמש"כ. ומפרש בירושלמי, דלמאן דס"ל כקורה לא קשה אליביה הדרשה כאשר יחנו כן יסעו, משום דהוא מוקים פסוק זה לענין אחר מה חנייתן עפ"י הדבור וכו', כפי שיבא בדרשה הבאה, ולמ"ד כתיבה לא קשה אליביה הדרשה מאסף לכל המחנות, משום דשבטו של דן שהיה מרובה באוכלוסין היה מתפשט והולך אחורי כל המחנות כדי שיהיה מרובע ברבוע שלם, וכל מי שהיה מאבד דבר היה מחזירו לו, והיינו דכתיב מאסף לכל המחנות, אע"פ שהלכו לצבאותם, וע"ע בס' התוה"מ:

תורה תמימה הערות במדבר פרק י הערה יז) דמפני שהיה מרובה באוכלוסין היה מתפשט והולך אחורי כל המחנות כדי שיהיה מרובע ברבוע שלם, והיינו דכתיב מאסף לכל המחנות אע"פ שהלכו לצבאותם, ועיין מש"כ לעיל ריש פ' במדבר (ב' י"ז) בפסוק כאשר יחנו כן יסעו השייך לדרשה זו ירושלמי (עירובין פ"ה ה"א [כב,ג]:

הליכה כקורה

לוי וארון התייר בראש (קדושה) דגל יהודה דגל ראובן הליים והמשכן (קדושה) דגל אפרים ודגל דן ללא קדושה סוגרת. אפשר כי ביהודה מיעוט קדושה, ראובן מוקף בקדושה, אפרים ודן רק מצד אחד, חלק מדן מחוץ לעניי הכבוד בגלל "פסל מיכה" לבדוק מנחות צג - צה מעבר הירדן היה בשורה – מס' סוטה?

רש"י ט, (יח) על פי ה' יסעו - שנינו ב'מלאכת המשכן' (יג): כיון שהיו ישראל נוסעים, היה עמוד הענין מתקפל ונמשך על גבי בני יהודה כמין קורה. תקעו והרעו ותקעו. ולא היה מהלך עד שמשא אומר: "קומה ה'" (במ' י, לה), ונסע דגל מחנה יהודה. זו בספרי (ספ"ב מד). ועל פי ה' יחנו - כיון שהיו ישראל חונים, עמוד הענין היה מתמר ועולה ונמשך על גבי בני יהודה כמין סוכה; ולא היה נפרש עד שמשא אומר: "שובה ה' רכבות אלפי ישראל" (במ' י, לו); הוי אומר: על פי ה' ו' ביד משה" (להלן, כג).

רש"י י, (יז) והורד המשכן - כיון שנוסע דגל יהודה, נכנסו אהרן ובניו ופרקו את הפרכת וכסו בה את הארון, שנאמר: "ובא אהרן ובניו בנסוע המחנה" (במ' ד, דה); ובני גרשון ובני מררי פורקין המשכן וטוענין אותו בעגלות ונוסעין; והארון וכלי הקדש של משא בני קהת עומדים מכוסין ונתונין על המוטות עד שנסע דגל מחנה ראובן; ואחר כך "ונסעו הקהתים" (להלן, כא). (כא) נשאי המקדש - נושאי הדברים המקודשים. והקימו את המשכן - בני גרשון ובני מררי שהיו קודמים להם מסע שני דגלים, היו מקימין את המשכן כשהיה הענין שוכן; וסימן החנייה נראה בדגל מחנה יהודה והם חונים, ועדיין בני קהת באים מאחריהם עם שני דגלים האחרונים. והיו בני גרשון ובני מררי מקימין את המשכן. וכשבאים בני קהת מוצאים אותו על מכונו, ומכניסין בו הארון והשלחן והמנורה והמזבחות. וזהו משמעות המקרא: והקימו - מקימי המשכן - אותו עד - טרם באם - של בני קהת. (כה) תלמוד ירושלמי (עירובין פ"ה ה"א [כב,ג]): לפי שהיה שבטו של דן מרובה באוכלוסים היה נוסע באחרונה, וכל מי שהיה מאבד דבר היה מחזירו לו. איתא כמאן דאמר: כתיבה היו מהלכין, ומפיק לה מן "כאשר יחנו כן יסעו" (במ' ב, יז); ואית דאמרי: כקורה היו מהלכין, ומפיק לה מן מאסף לכל המחנות.

ב"ה טוב טעם ודעת למדני (טו"ר) כי במצוותך האמתית – תהלים ק"ט, שם: טעמי המקרא והתורה שבעל פה, התשס"א – התשפ"ג: **תמצית ההשערות**: אתנה, סלוק = סוף-פסוק (נקראים קיסרים ותפקידים) – להגביל; מונח – רבוי; מהפך פשטא – מוציא מפשט; מרכא = מאריך, רבוי; דרנא – מצרף; תביר – מחלק, ממעט, לא ממש; טפחא = טרחא – שנוי /או רבוי /או מתפשט; מרכא טפחא – קב' שעשויה לגדול, יתור לרבות, מכל מקום; דרנא תביר טפחא – קבוצה עם הלכה שוה לפרטיה; מרכא תביר טפחא – קבוצה עם הלכה לא שוה לפרטיה; תביר מרכא טפחא – קבוצה שממעטים חלק מפרטיה מענין מסוים; מקא – בד"כ בורר לימוד אחד מרב אפשרויות; פסקא – סדור שנהלוק, השלם והחלק נדרשים; זרקא סגול – מוסיף מהענין על הענין או גורע ממנו; פשטא – פשוט, 1; זקא-קטן – 2; זקא-גדול – 3; רביע – 4; מונח רביע – לפחות 4; ...; זקא-קטן בחצי פסוק – היקש; השלישיה: (קדמא – סדר קדימות; אולא = גרש = גרשי"ם – יוצא מהענין; קדמא ואולא – בסדר זה או הפוך, הצגת נושא ולימוד פרטי בסדר מתאים, מלמד ולמד, כעין מדות מ"ג מדות דר' ישמעאל ול"ב מדות דר' אלעזר עם המלים כלל, פרט, רבוי, מיעוט), תלישא-קטנה = תראא – דרוש בפסוק ששור. מחיצה. עפירה. שגגה = שכחה: פור – דרוש מהפסוק רעיון לנושאים/אחרים בתושבע"פ.

במדבר אה, ה – טו: [ה] וְאֵלֶּה שְׁמוֹת הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר יַעֲמְדוּ אִתְּכֶם לְרֵאוּבֵן אֱלִיָּצוּר בֶּן-שִׁדְיָאוּר:

[ו] לְשִׁמְעוֹן שְׁלִמְיָאל בֶּן-צוּרִישִׁדָי:

[ז] לְיְהוּדָה נַחֲשִׁין בֶּן-עֲמִינָדָב:

[ח] לְיִשְׁשָׁכָר נַתְנָאֵל בֶּן-צוּעֵר:

[ט] לְזְבוּלֹן אֱלִיאָב בֶּן-חֶלֶן:

[י] לְבִנְיָמִן יוֹסֵף לְאֶפְרָיִם אֱלִישַׁמֶע בֶּן-עֲמִיהוּד לְמִנְשֶׁה נְמִלְיָאל בֶּן-פְּדָהצוּר:

[יא] לְבִנְיָמִן אֲבִיהוּן בֶּן-גְּדַעְנִי:

[יב] לְדָן אַחִיעֶזֶר בֶּן-עֲמִישִׁדָי:

[יג] לְאֲשֶׁר פְּנִיעִיאל בֶּן-עֶכְרָן:

[יד] לְלֵוִי אֱלִיסָפָה בֶּן-דְּעוּאֵל:

[טו] לְנַפְתָּלִי אַחִירֵע בֶּן-עֵינָן:

בפסוקים **במדבר אה, ה – טו** בשמות הנשיאים תבנית טעמי הפסוקים, שלוש קבוצות: זקא-גדול, זקא-גדול, זקא-גדול, קדמא זקא-קטן במלה אחת. זקא-גדול בתפקיד שתיים שהם אחד, קדמא זקא-קטן במלה אחת כעין מידה מוקדם והוא מאוחר בענין (שיש מסבירים שזה סוג של זקא-גדול). ושתי התבניות מבטאות ענין אחד זקא-גדול מבטא חיבור שני נקודות היינו חיבור בין כגון **רֵאוּבֵן** אב השבט ובין נשיא שבט הנוכחי **אֱלִיָּצוּר בֶּן-שִׁדְיָאוּר**, קדמא זקא-קטן במלה אחת כעין מידה מוקדם והוא מאוחר בענין, כאן נשמת אב השבט (המוקדם כגון **יִשְׁשָׁכָר**) מעוברת בנשמת נשיא השבט הנוכחי (המאוחר כגון **נַתְנָאֵל בֶּן-צוּעֵר**) בקשר הדוק העושה אותם לאחד.

לעומתם ב-**במדבר שלח יג, ד – טו** בפרשת המרגלים רובם כתובים בזקא-קטן, לומר שהמרגלים כבר בהליכתם היו בעצה רעה ולכן נחלש העיבור בין אב השבט ובין הנשיא וכאשר בחזרתם גילו מחשבתם הרעה פרחו נשמות השבטים הקדושים ונשאר יחידים. (מעובד עם הרב יהושע ישראלי ע"פ פ' **ארץ חמדה** למלבי"ם בפר' שלח-לך)

במדבר שלח-לך יג, ד – טו: [ב] שְׁלַח-לֶךְ אֲנָשִׁים וַיִּתְּרוּ אֶת-אֶרֶץ כְּנָעַן אֲשֶׁר-אֲנִי נֹתֵן לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל אִישׁ אֶחָד אִישׁ אֶחָד לְמַטֵּה אֲבֹתָיו תִּשְׁלַחוּ כָל נְשִׂיא בְהֵם: [ג] וַיִּשְׁלַח אֹתָם מֹשֶׁה מִמִּדְבַּר פָּאָרָן עַל-פִּי ה' פְּלִמָּה אֲנָשִׁים בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל הָמָּה: [ד] וְאֵלֶּה שְׁמוֹתֵם לְמַטֵּה רֵאוּבֵן שְׁמוּעַ בֶּן-זִכּוֹר: [ה] לְמַטֵּה שְׁמֵעוֹן שִׁפְטַ בֶּן-חוּרִי: [ו] לְמַטֵּה יְהוּדָה כָּלָב בֶּן-יִפְנֹה: [ז] לְמַטֵּה יִשְׁשָׁכָר יִצָּאֵל בֶּן-יֹוסֵף: [ח] לְמַטֵּה אֶפְרָיִם הוֹשֶׁע בֶּן-נוּן: [ט] לְמַטֵּה בִנְיָמִן פִּלְטִי בֶּן-רְפּוּאִי: [י] לְמַטֵּה זְבוּלֹן גְּדִיאל בֶּן-סוּדִי: [יא] לְמַטֵּה יוֹסֵף מְנַשֶּׁה נְדָי בֶּן-סוּסִי: [יב] לְמַטֵּה דָן עֲמִיאל בֶּן-גַּמְלִי: [יג] לְמַטֵּה אֲשֶׁר סִתוּר בֶּן-מִיכָאֵל: [יד] לְמַטֵּה נַפְתָּלִי נַחֲבִי בֶּן-נַפְסִי: [טו] לְמַטֵּה זָד נְאוּאֵל בֶּן-מְכִי:

מלבי"ם – ארץ חמדה איש אחד איש אחד למטה אבותי ושלחו. מבואר בדברי האר"י ז"ל כי נשמת השבטים נתלכשו במרגלים כ"א בנשיא שלו, ונשמת לוי נתלכש ביהושע כי לוי לא שלח מרגל בפועל. ועז"א **איש אחד למטה אבותי** דוקא כי האבות הם השבטים נתלכשו בהם. ואומר **ראשי בני-ישראל המה**: הראשים הנצבים לראש פנה **שבטי יה ישראל עדות**.

תהלים קכב,ד: שָׁשׂם עָלָי שְׁבָטִים שְׁבָטֵי-יְהוָה עֲדוּת לְיִשְׂרָאֵל לְהַדוֹת לְשֵׁם ה':

פשט הפסוק מדבר בעליה לרגל למקדש, אפשר כי טעמי המקרא **שָׁשׂם עָלָי שְׁבָטִים** – קדמא גלגל פזר, מרמזים כך: פזר מרמז לדרשה לענין אחר מפשט העליה לרגל, גלגל (במובן של כעין גלגול נשמות) מרמז לתיקון של המעשה שארע בזמן קודם המרומז בטעם קדמא, וזהו עליית המרגלים לתור את ארץ כנען, שהיו נשמות אבות השבטים מעוברות במרגלים והם כשלו בשליחותם.

מלבי"ם – ארץ חמדה וראה דבר פלא כי בכלום כתיב [ד] ... **לְמַטֵּה רֵאוּבֵן** [ה] **לְמַטֵּה שְׁמֵעוֹן** **בְּזִקְף קָטַן** וכן כולם חוץ [ח] **לְמַטֵּה אֶפְרָיִם** כתיב **בַּטַּפְחָא**. והוא מבואר במ"ש האר"י ז"ל כי ביהושע נתלכש נשמת לוי שאינו משבטו וע"ז הטעם מפסיק לומר שלא אפרים בעצמו הלך כמו בשאר השבטים רק שהיה הנשיא ממטה אפרים וההולך היה נשמת לוי רק במנשה הלך יוסף מצד שבטו וע"ז כתיב למטה למנשה (טט) - [יא] **לְמַטֵּה יוֹסֵף לְמַטֵּה מְנַשֶּׁה**.

מאור ושמש – ... בשם האר"י ז"ל מה שאמר יוסף לאחיו בראשית מקץ מרגלים אתם כוונתו היה על אותם המרגלים שירגלו ארץ-ישראל דהיינו שהיה למרגלים עיבור נשמות השבטים ... נשמות צדיקים כדי לסייעם ... לשמוע בן-זכור נשמת ראוּבֵן, לגדי בן-סוסי נשמת יוסף הצדיק, אבל ליהושע בן-נון לא הוצרך להמשיך נשמת השבט כי יהושע היה צדיק גדול ולא היה צריך לעיבור נשמה אעפ"כ הוסיף לו את אחד על שמו שלא ילכד במצודתם. אך, כאשר הטעו המרגלים אזי תיכף פרחו מהם נשמות השבטים הקדושים ונשארו יחידים והמרגלים הטעו עצמם אל הס"ט להוציא דבה. אך כלב היה דעתו ומחשבתו זכה להשי"ת ולא פרחו ממנו נשמת יהודה, לכך נאמר (במדבר שלח-לך יג, כב**) **וַיַּעֲלֵנוּ בְּנֵיבָא עַד-חֶבְרוֹן**, שזה הפסוק נאמר על כלב לבדו כי נאמר **וַיָּבֵא** לשון יחיד ... **וַיַּעֲלֵנוּ** לשון רבים כי זאת נאמר על כלב ועל נשמת שבטו (יהודה) שהיה בתוכו בסוד העיבור כנ"ל.**

ב"ה טוב טעם ודעת למדני (טור"ל) כי במצוות האמנותי – תהלים ק"ט, שם; טעמי המקרא והתורה שבעל פה, התשפ"א – תשפ"ג: הצית ההשפעה: אתנה, סלוק – סוף-פסוק (נקראים קיסרים ותפקידם) – להגבילו; מונח – רבו; מוציא מפשט – מרכב = מאריך, רבוי; דרנא – מוציא; תביר – מחלק, ממעט, לא ממש; טפקא = טרףא – שנוי /או רבוי /או מתפשט; מרכב טפקא – קבץ ששנויה לגדלו; יתור לרבות, מכל מקום; דרנא תביר טפקא – קבוצה עם הלכה שוה לפרטיה; מרכב תביר טפקא – קבוצה עם הלכה לא שוה לפרטיה; תביר מרכב טפקא – קבוצה שמעמדים חלק מפרטיה מענין מסוים; מקף – בד"ב בורר לימוד אחד מרב אפשרויות; פסקו – סדור שנחלק, השלם והחלק נדרשים; זרקא סגול – מוסיף מהענין על הענין או גורע ממנו; פשטא – פשוט, 1; זקף-קטן – 2; זקף-גדול – 3; רביע – 4; זקף-קטן ... זקף-קטן בהצני פסוק – היקף; השלישייה: (קדמא – סדר קדימות; אולא = גרש = גרשי"ם – יוצא מהענין; קדמא ואולא – בסדר זה או הפוך, הצגת נושא ולימוד פרטי בסדר מתאים, מלמד ולמד, כעין מדות מ"ג; מדות דר' ישמעאל ול"ב מדות דר' אלעזר עם המלים כלל, פרט, רבוי, מינוט), תלישא-קטנה = תראא – דרוש בפסוק ששור. מחיצה. עפירה. שגגה = שכחה; תלישא-גדולה = חלשא – דרוש בפסוק ולפניו ששור. מחיצה. עפירה. שגגה = שכחה; פור – דרוש מהפסוק רציו לנזשאים/אחרים בתושב"ע"פ.

1.4 במדבר א,א (התשע"ד)
במדבר ג,א: וְאֵלֶּה תּוֹלְדֹת אֶהְרֵן וּמֹשֶׁה בְּיוֹם דִּבְרַהֵן אֶת-מֹשֶׁה בֶּהָר סיני;
רש"י (א) וְאֵלֶּה תּוֹלְדֹת אֶהְרֵן וּמֹשֶׁה - ואינו מזכיר אלא (במ' ג,ב) בְּנֵי-אֶהְרֵן, ונקראו **תולדות משה** ? לפי שלמדן תורה; מלמד, שכל המלמד את בן חברו תורה, מעלה עליו הכתוב כאילו ילדו (ראה סנה' ט,ב). **בְּיוֹם דִּבְרַהֵן אֶת-מֹשֶׁה** - נעשו אלו תולדות שלו, שלמדן מה שלמד מפי הגבורה.

וְאֵלֶּה – תביר, בתפקיד של לא ממש (א) מפני שלא מלמד על בנייהם ובני בנייהם של שניהם אלא מזכיר את שמות בני אהרן וע"פ **הרשב"ם** תולדות משה נמנים עם הלויים דכתיב (במ' ג,ב) **וּלְקָהֵת מִשְׁפַּחַת הַעֲקָמְלִי ולעמם היו רק שני בני אהרן הנמנה בפסוק (ג,א) ומשה ובניו ב-ב (ג,א)**
(ב) **(במ' ג,ב) בְּנֵי-אֶהְרֵן** – מקף בתפקיד רב-מצב (א) בניו למולידם (ב) בניו למלמדם תורה מפי הגבורה והוא משה.

במדבר ג,ב: וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי-אֶהְרֵן הַבְּכֹר וְנָדָב וְאָבִיהוּא אֲלֶעָזָר וְאִיתָמָר;
בעל הטורים - אֶהְרֵן הַבְּכֹר וְנָדָב - יש פסיק בין הבכור לנדב לומר שאינו חוזר על נדב כי נדב מת בלא בניו ואין נפקותא בבכורה שלו אלא חוזר על אהרן שהוא הבכור למשה.

טט – טעם פסק בתפקיד של כעין מידה כתוב סדר שנחלק (מל"ב מדות של רבי אלעזר בן רבי יוסי הגלילי), קריאה בלי פסק מלמדת כי **הַבְּכֹר וְנָדָב**, קריאה עם פסק **הַבְּכֹר וְנָדָב** מבדילה משמעותית בין ימינו לשמאלו. וכדי שפירושו של בעה"ט יהיה מלא יש לומר כי טעם טפקא במלת **אֶהְרֵן** בתפקיד פותחת טפה להתאפיין מהכתוב אחריה ואז ע"פ בעה"ט **אֶהְרֵן** מקבל תואר **הַבְּכֹר** היינו הגדול ממה שונים ומנתקו מנדב כי אין נפקותא בבכורה שלו.

הסבר נוסף: **הַבְּכֹר וְנָדָב** – מונח פסק אתנה, **תורה שלמה (כ) זוהר ח"ג (ויקרא) פרשת אחרי מות דף נו עמוד ב**
ואלה שמות בני אהרן הכהנים וגו' וכתוב **הבכור נדב** ואביהוא אלעזר ואיתמר, ואלעזר ואיתמר מבעי ליה מהו אלעזר ואיתמר, אלא שקול הוה **אביהוא** כתי אחי ונדב ככלהו, ואית דמתני (לה אפכא) הבכור נדב דא בלחודוי ואביהוא בלחודוי וכל חד אתחשיב בעיניה כתרואיהו כאלעזר ואיתמר אבל נדב ואביהוא בלחודוייהו שקולין הוה לקבל שבעין סנהדרין דהו משמשין קמי משה, ובגין כך מיתתהוּן מכפרא על ישראל, ועל דא כתיב (ויקרא י) ואחיסם כל בית ישראל יכבו את השריפה, וא"ר שמעון **הבכור נדב** כלומר הוה דכל שבחא ויקרא דיליה (מה שמיה) נדב ואביהוא עאכ"ו, דהני תרי לא אשתכחו כוותייהו בישראל:

הַבְּכֹר – מונח לפני אתנה מלמד על רבוי, **הַבְּכֹר וְנָדָב** – מונח פסק אתנה, תבנית טעמים המלמדת על רבוי שמתכנס לדבר אחד, כמו ב-**(דב' וא' ג,ד) שְׁמַע יִשְׂרָאֵל ה' אֱלֹהֵינוּ ה'** אֶחָד; **(שם בשלטי"ה), (הנה פיום הששי והכיננו את אשר-גביאו והנה משנה על אשר-לקטנו יום ויום:** לכן בפסוק כאן **הַבְּכֹר וְנָדָב** משמעו נדב שקול כנגד כל בני אהרן ואמר רבי שמעון **הַבְּכֹר וְנָדָב** כלומר הוה דכל שבחא ויקרא דיליה. ועוד בטוי לסדור שנחלק **וְנָדָב וְאָבִיהוּא** – פסק מנתק מתחילת הפסוק ומצמיד לכתוב אחריו ללמד ש-בלחודוייהו (כל אחד או שניהם) שקולין הוה לקבל (מול) שבעין סנהדרין **וְאָבִיהוּא** זקף-גדול, שלוש נקודות שתיים באופן אחד ואחת באופן אחר. כאן אביהוא (אחד) שקול כשני אחי אלעזר ואיתמר.

במדבר ג,ג: וְאֵת-אֶהְרֵן וְאֵת-בְּנָיו תְּפַקְדוּ וְשִׁמְרוּ אֶת-כְּהֻנַּתם וְהָגַדְתֶּם הַקְּרָב יוֹמָת: פ
רש"י (י) וְאֵת-אֶהְרֵן וְאֵת-בְּנָיו תְּפַקְדוּ – לשון פקידות; ואינו לשון מנין. **וְשִׁמְרוּ אֶת-כְּהֻנַּתם** – קבלת דמים וזריקה והקטר ועבודות המסורות לכהנים.

ראב"ע (י) וְאֵת-אֶהְרֵן וְאֵת-בְּנָיו תְּפַקְדוּ - ובכלל בְּנָיו - בני בניו. תפקדם לתת פקדה לכל אחד ואחד; והם ישמרו **אֶת-כְּהֻנַּתם**, שלא יבאו לידי פסלות. **וְהָגַדְתֶּם הַקְּרָב** - לכהן, להיות עם כהונתם ישראל או לוי, **יוֹמָת**.
ע"פ **ליקוטי שיחות – אדמו"ר ממש"ח ח"ח** בתחילתו. פסוק (**במדבר ג,ג**) מזהיר את הכהנים לשמור את כהונתם, בין הפסוקים העוסקים בעבודת הלויים. אזרה לכהנים שלא יתנו לזרים לעשות עבודות המסורות לכהנים. בא להדגיש שאף שבפסוק מצרים היו שלוש מעבודות הכהנים (קבלת דם, זריקה, הקטרה) ע"י ישראל, זה השתנה בעקבות מעשה העגל והן רק בכהנים. ורש"י הדגיש שגם הלויים שלא עבדו העגל אסורים בעבודות אלו.

וְאֵת-אֶהְרֵן וְאֵת-בְּנָיו תְּפַקְדוּ – מהפך פשטא זקף-קטן, שתי דרשות, שלפחות אחת מהן יוצאת מפשט הכתוב.
דרשה (א) מדוע התורה כתבה אזרה לכהנים במקום לכתוב אזרה ללויים ולישראלים שלא יעשו עבודות הכהנים? אפשר שבא ללמד בבת אחת שתי אזרות, אחת לכהנים שלא ירשו לזרים לעשות עבודתם, ואחת לזרים ובהם הלויים שלא יעשו עבודת כהנים.
דרשה (ב) יוצאת מפשט הכתוב כמאמר האדמו"ר הזקן ב-**תניא ליקוטי אמרים פרק נ ...** והנה מכאן יצא שורש הלויים למטה ולעתיד שהעולם יתעלה יהיו הלויים (טט – הלויים) **כהנים** וכמ"ש האר"י ז"ל ע"פ **(דב' תבוא כ"ט) [הנהגתם הלוים]** של עכשיו יהיו כהנים לעתיד (טט – לכן הזוהר הכהנים שלא ירשו ללויים לעשות, והזהיר הלויים שלא יקדימו יעשו מעבודות אלו לפני שיצטוו בעתיד) **[ועבודת הלויים (טט – בינתיים) היתה להרים קול רינה ותודה בשירה וזמרה בניגון ונעימה וגו']**

וְאֵת-אֶהְרֵן – מקף, כרב-מצב, (א) אהרן וכהן גדול מהכהנים (ב) כהן גדול עתידי מהלויים **וְאֵת-בְּנָיו** – מקף, כרב-מצב וכרב-שלב (א) בני אהרן וצאצאיהם (כפ"ראב"ע) (ב) הלויים בדור עתידי שבו יצטוו להיות כהנים.
וְשִׁמְרוּ אֶת-כְּהֻנַּתם – תורה שלמה [נד] שיעשו סלסול (חומרא, ר"ג בכורות ל"ב) לעצמן ולא יזלזלו בכהונה (מדרש הגדול) וְשִׁמְרוּ - טפקא בתפקיד רבוי חומרה, טפקא כפותחת טפה להתאפיין מהכתוב אחריה **אֶת-כְּהֻנַּתם** היינו שישמרו לשמור על עצמם להיות ראויים וזמנים לעבודת בית המקדש, טפקא ללא מרכא לפנייה, בתפקיד התפשטות החומרה אל הכתוב לפנייה שיחול על כהן גדול ועל כהנים פשוטים.

אֶת-כְּהֻנַּתם – מלת "את" מרבה על שמירת העבודות במקדש גם שלא יבאו לידי פסלות, כפ"ראב"ע, ע"י כל מיני אופני פסילה (חלל, רוצח, נשא אשה המחללת אותו מן הכהונה כל זמן שחיה עמו, עסוק בדברים המטמאים גוף ונפש, שמירה על שלמות הגוף). **אֶת-כְּהֻנַּתם** – מקף, כרב-מצב (א) פסולים מכל מיני סבות (ב) כהנים שלא נפסלו מסבות שונות רק הם כשרים לכל עבודות הכהונה (ג) ובעלי מום כשרים רק לעבודות מסוימות כמסומן ברשום מקוצר בטעם סלוק של **אֶת-כְּהֻנַּתם** כי יש פסוקים שלומדים זאת במפורש.
וְהָגַדְתֶּם הַקְּרָב – מרכב טפקא, יתור לרבות, אפשר שמרבה מספר מיני קריבה שזר מוזהר עליהם, אבל **יוֹמָת** – סלוק, מגביל את המיתה (א) זר חייב מיתה רק על אחת מחמש עבודות תמות (מסיימות סדרה של עבודות) **(עייני בבלי יומא כד, זבחים קט"ב, רש"י סנה' פ"ב),** ו-**רמב"ם ה' ביאת המקדש פ"ט,ה"ב**. ארבע עבודות תמות. ואפשר כי מהפסוק **(במ' קרח י"ח) הַקְּרָב וְהַקְּרָב אֶל-מִשְׁפַּחַת ה' יוֹמָת** הפסק מבחין בין סוגי הקריבות וזה הביא את חז"ל לדרוש חיוב על **(במ' קרח י"ח), [עבדתם עבדתם מקהי] = עבודה תמה (מסיימת סדרת עבודות).**
(ב) הזר שעבד במקדש עבודתו פסולה וחייב מיתה בידי שמים – **רמב"ם ה' ביאת המקדש פ"ט ה"א**. (**תורה שלמה [נו]**)

ב"ה טוב תעם ודעת למדני (טסור"ל) כי במצואת האמנותי – ההלים ק"ט, שם; טעמי המקרא והתורה שבעל פה, התשפ"א – התשפ"ג; תמצית ההשקפה: אתנה, סלוק – סוף פסוק (נקראים קסרים ותפקידים) – להגביל; מונח – מוציא מפשט; מרכא = מאריך, רבוני; דרנא – מפרש; תבר – מחלק, ממעט, לא ממש; טפחא = טרנא – שניי ו/או רבוי ו/או מתפשט; מרכא טפחא – קב' ששעוה לגדול, תורר לרבות, מכל מקום; דרנא תבר טפחא – קבוצה עם הלכה שיה לפרטיה; מרכא תבר טפחא – קבוצה עם הלכה לא שיה לפרטיה; תבר מרכא טפחא – קבוצה שממעטים חלק מפרטיה מענין מסוים; מקר – בד"כ בורר לימוד אחד מרב אפשרויות; פסק 1 – סודר שנחלק, השלם והחלק נדרשים; זקא סגול – מוסיף מהענין על הענין או גורע ממנו; פשטא – פשוט, 1; זקא קטן – 2; זקא גדול – 3; רביע – 4; מונח רביעי – לפחות 4 ... זקא קטן ... זקא רביע ... זקא סגול – סדר קדימות; אולא = גרש = גרשי"ם – יוצא מהענין; קדמא רואל – בסדר זה או הפוך, צבת נושא לימוד פרטי בסדר מתאים, מלמד ולמד, כעין מרות מ"ג; מרות דר' ישמעאל ול"ב; מרות דר' אליעזר עם המלים כלל, פרט, רבוי, מיעוט, חלישא-קטנה = תראא – דרוש בפסוק ששור, מתיצה, עיירה, שגגה = שכתה; חלישא-גדולה = חלשא – דרוש בפסוק ולפניו ששור, מתיצה, עיירה, שגגה = שכתה; פור – דרוש מהפסוק רצונו לנושא/אחראי בתרשבע"פ.

במדבר ג' יד: פ וַיַּדְבֵּר ה' אֶל-מֹשֶׁה בְּמִדְבַּר סִינַי לֵאמֹר:

במדבר רבה (וילנא) פרשת במדבר פרשה ג-ו בזכות מה יצאו ישראל ממצרים א"ר יהושע בן לוי מפני שצפה הקדוש ברוך הוא שהם עתידין לעשות לו משכן שנאמר (שמות כט) וידעו כי אני ה' אלהיהם אשר הוצאתי אותם מארץ מצרים ע"מ לשכני בתוכם הוי לא יצאו ישראל ממצרים אלא **בזכות המשכן** (טט - שכפר על ע"ז שעבדו במצרים ולא מלו עצמם) ושבתו של לוי בזכות מה יצאו שמה בזכות אהל מועד יצאו אף הם א"ר יהושע בן לוי לא אלא **בזכות עצמן יצאו** (שעבדו הקב"ה במצרים ועלו עצמם) לפיכך כיון שהוא בא למנות את ישראל בראש הספר הוא מזכיר אהל מועד ויצאת מצרים שנאמר (**במ' א,א**) **וַיַּדְבֵּר ה' אֶל-מֹשֶׁה בְּמִדְבַּר סִינַי בְּאֶהֱל מוֹעֵד** מזכיר מיד לצאתם מארץ מצרים להודיעך שלא יצאו ישראל ממצרים אלא בזכות אהל מועד אבל בני לוי שיצאו בזכות עצמם כיון שהוא בא למנותו אינו מזכיר בפרשתו לא אהל מועד ולא יציאת מצרים הדא הוא דכתבי (**במדבר ג,טו**) **וַיַּדְבֵּר ה' אֶל-מֹשֶׁה בְּמִדְבַּר סִינַי לֵאמֹר:**

וַיַּדְבֵּר ה' אֶל-מֹשֶׁה – מהפך פשטא זקא-קטן, זקא-קטן שתי דרשות (א) ללמד מהשוואה ל-**(במ' א,א)** על זכות הלויים מצד עצמן לעומת שאר עם ישראל שצריך סיוע לזכות. (ב) דרשה שניה היוצאת מפשטה "שאין הולכין במזון אחר הרוב" ראה להלן.

במדבר ג,טו: פקד את בני לוי לבית אבתם למשפחתם כל זכר מבן חדש ומעלה תפקדם:

במדבר ג,טז: ויפקד אתם משה על פי ה' פאשר צנה:

כתב הכלי יקר ב-**(במדבר א,מט)** שמה שה' צוה למשה ב-**(במדבר א,מט)** אך את משה לוי לא תפקד ואת ראשם לא תשא בתוך בני ישראל: הוא שלא ימנע לבדו. אבל הצווי ב-**(במדבר ג,טו)** הוא למנין בצירוף השכינה ובת קול. כפ'רש"י (**ג,טו**) הלך משה ועמד על פתח האהל והשכינה מקדמת לפניו, ובת קול יוצאה מן האהל ואומרת: כך וכך תינוקות יש באהל זה. לכן נאמר: **על פי ה' (ראה תנח"ך במדבר טז)**.

לפי הסבר זה **(במדבר א,מט)** אך – מונח, מדגיש, מלמד שלתבנית הטעמים הבאה יש מספר דרשות

(א) **(במדבר א,מט) את משה לוי לא תפקד** – מהפך פשטא מונח זקא-קטן, זקא-קטן ילמד על שתי דרשות, באחת מהן מוציא הכתוב מפשרטו שלא יפקוד לבדו, אבל כאשר יצטוה על פקודתם **(במדבר ג,טו) פקד את בני לוי** ... יפקדם בצירוף השכינה ובת קול כנאמר ב-**(במדבר ג,טו) על פי ה'**

רש"י (במדבר ג,טו) מבן-חדש ומעלה - משיצא מכלל נפלים הוא נמנה ליקרא שומר משמרת הקדש'. אמר רבי יהודה רבבי שלום (ראה תנח"ך במדבר טז): לומר הוא אותו השבט להיות נמנה מן הבטן, שנאמר: **(במ' פ' כו,טו) אַשְׁרֵי יְלֵדָה אֹתָהּ לִלְוֵי מִבְּצַרִים** - עם כניסתה בפתח מצרים ילדה אותה (את יוכבד בת לוי), ונמנית בשבעים נפש; שכשאתה מונה חשבונום לא תמצאם אלא שבעים חסר אחד, והיא (יוכבד בת לוי) השלימה את המנין (על אף שהייתה בת פחות מיום ובן פחות מחודש עדיין לא יצא מכלל נפלים).

ליקוטי שיחות – אדמו"ר מ"ש ח"ח עמ' 6 הע' 4 משולב בו הסבר ע"פ תבניות הטעמים. מאי שנא יוכבד שנמנתה מן הבטן עוד לפני שהייתה בת חדש, ממנין בני לוי שהיה מבן חדש מפני שאז "יצא מכלל נפלים"

(במ' פ' כו,טו) ילדה אותה ללוי – מרכא תבר טפחא, כעין קבוצת פרטים הקשורים לנושא ממתי אדם יוצא מכלל נפלים והשונים בהלכותיהם לגבי הנושא. בד"כ כלל רק בן חדש נחשב בודאות כיצא מכלל נפלים (ומסתעפות מכך הלכות שונות), אבל יוכבד יצאה מכלל נפלים כבר בלידתה.

... ויש לומר על דבר הצחחות: בדרך כלל "אזלינן בתר רובא", ולכן נמנית יוכבד כבר מן הבטן דאין חושים למיעוט שהן נפלים, משאין כן מנין הלויים היה נוגע לפדיון בכורות.

(לכן הוא מהפך מן הכלל "אזלינן בתר רובא" דבר המרומז בתבנית הטעמים **(במדבר ג,יד) וַיַּדְבֵּר ה'** – מהפך פשטא, **לאמר** – סלוק כהגבלה על השימוש בכלל "אזלינן בתר רובא" ופעלים לפי)

והכלל הוא "שאין הולכין במזון אחר הרוב" (בבא קמא כז,א, רע"ב), ולכן נמנו רק **מבן-חדש**, על פי הדוגמא של יוכבד כל בני שבט לוי היו צריכים להחשב שיוצאים מגדר נפל כבר בלידתם. אבל התורה מצוה שלא יהיו שונים משאר ישראל ונמנו רק אלו שיצאו בודאות מחשב נפל, כי הם פדו בגופם בכורי ישראל, והבכורים שנתרו ללא לוי צוו לפדות עצמם בחמשה שקלים. אפשר שלכן **(במדבר ג,טו) מבן-חדש** של הלויים (המלים ותבנית הטעמים) נצרך לגופו של ענין. לפדיון בכור ישראל הלמוד הוא מ-**(במ' קרח יח,טו) וּפְדוּן מִבְּנֵי-חַדְשׁ תְּפִדָּה, מִבְּנֵי-חַדְשׁ** (המלים ותבנית הטעמים) נצרך לגופו של פדיון הבן.

(במדבר ג,טו) מבן-חדש – מקף כרב-מצב, (א) ע"פ הרא"ש – שהגיע ליום השלושים, וחל חיוב פדיון בכור מיום ל' (ב) יש אומרים בן כ"ט יום (טט – זה אורך חודש לבנה ממוצע) שזה באמצע יום ל' וכדי שלא יהיה ספק בפדיון פודים ביום ל"א. ונוהגים כמצב (ב). **פדיון הבן כהלכתו, רב גדליה אבערלאנדער**, זמן הפדיון על מ'קן שיעברו עליו כ"ט יום י"ב שעות תשצ"ג חלקים בתוך ל' יום. הספרדים פודים בתחילת ל"א. האשכנזים מאחרים כל"א שבודאות עבר את משך חודש לבנה הממוצע. ועוד כתב **חשוני חמד בכורות מט,ב** ... והנה יעוין בש"ך (שם ס"ק יב) שכתב: שהמנהג לעשות פדיון הבן ביום, מיהו היכא דחל ל' יום ביום תענית צבור, יש לראות אם הגיע הבן ל"ט (יום) י"ב (שעות) תשצ"ג (חלקים) שזה זמן חדש לבנה) קודם יום התענית שהוא יום ל', יש לפדותו ביום ל' אחר כ"ט י"ב תשצ"ג [ואפשר לומר דמשום סעודה לחוד לא מקדמין לפדות ביום ל'], ואם לאו אז יש לפדותו לביל ל"א של יום התענית, אבל אין לפדותו ביום התענית

ועוד כתב רא"ש **מסכת ברכות פרק ב** ... ראייה בכורות (דף מט א) גבי פדיון הבן כל ששה ל' יום באדם אינו נפל דכתיב **(במ' קרח יח,טו) וּפְדוּן מִבְּנֵי-חַדְשׁ תְּפִדָּה** ואיבעיא לן יום שלשים כלפני שלשים או כלאחר שלשים ומסקינן (הגמרא) ד(באור ל') יום שלשים (הוא כבר נחשב כבן-חדש ואיבו חייב בפדיונו גם ח"ו ימות ביום ל') כלאחר שלשים לחומרא ואמרינן עלה התם **ולענין אבל** אינו כן אלא יום שלשים כלפני שלשים דקי"ל הלכה כדברי המיקל באבל.

במדבר ג,טז: ויפקד אתם משה על פי ה' פאשר צנה:

ויפקד אתם משה – מרכא תבר טפחא, כעין קבוצת פרטים הקשורים לנושא המפקד והשונים בהלכותיהם לגבי הנושא, או אינם מצטרפים. **תורה שלמה [צנ]** בשם **מדרש גדול** מנאן וחלקן למשמרות, טט - וכל משמר פועל בזמנו היחודי לו, ואם פעלו במקביל היו להם מקומות שמירה יחודיים. ואח"כ התחלקו לשוערים ומשוררים ואין שיער עושה תפקיד משורר וגם הפוך.

במדבר ג,כה: ומשמרת בני-גרושון באהל מועד המשכן והאהל מכסהו ומסך פתח אהל מועד:

ראה **במדבר נשא ד,כה**: **וַנִּשְׂאוּ אֶת-יְרֵיעַת הַמִּשְׁכָּן וְאֶת-אֶהֱל מוֹעֵד מִכְסֵּהוּ וּמִכְסֵּהוּ וּמִכְסֵּהוּ אֲשֶׁר-עָלָיו מִלְמַעְלָה וְאֶת-מִסְךְ פֶּתַח אֶהֱל מוֹעֵד: מְכֹסָהוּ** - זקא-גדול, שניים שהם אחד. ע"פ **תורה שלמה** – **ברייתא דמלאכת המשכן פ"ג** ... ר' יהודה אומר שני כלים היו התחתון היה של עורות

אילים מאדמים והעליון היה של עורות תחשים וגו'

ראב"ע (כה) ומכסהו אשר-עליו, - אחז הכתוב דרך קצרה, שלא הזכיר מכסה עורות אילים (ראה **שמ"ו כו,יד**), ויש אומרים ששני המכסים היו דבקים.

מכסהו - זקא-גדול, מלמד על שניים שהם אחד כפי' ראב"ע ויש אומרים ששני המכסים (מכסה עורות אילים ומכסה התחש) היו דבקים, (היינו אחד)

ב'ה טוב טעם ודעת למדני (טור"ל) כי במצוותך האמנתי - תהלים ק"ט, שם; טעמי המקרא והתורה שבעל-פה, התשפ"א - התשפ"ג; תצית ההשערות; אתנה, סלוק = סוף-פסוק (נקראים קסרים ותפקידים) - להגביל; מונח - רבוי; מהפך פשטא - מוציא מפשט; מרכא = מאריך, רבוי; דרגא - מצרף; תביר - מחלק, ממעט, לא ממש; טפקא = טרקה - שנוי ואו רבוי ואו מתפשט; מרכא טפקא - קב' שעשויה לגדול, יתור לרבות, מכל מקום; דרגא תביר טפקא - קבוצה עם הלכה שוה לפרטיה; מרכא תביר טפקא - קבוצה עם הלכה לא שוה לפרטיה; תביר מרכא טפקא - קבוצה שמעטים חלק מפרטיה מענין מסוים; מקא - בד"כ בורר לימוד אחד מרב אפשרויות; פסקא - סודר שנהלק, השלם והחלק נדרשים; זרקא סגול - מוסיף מהענין על הענין או גורע ממנו; פשטא - פשוט, 1; זקא-קטן - 2; זקא-גדול - 3; רביע - 4; מונח רביע - לפחות 4; ...; זקא-קטן ... זקא-קטן בחצי פסוק - היקש; השלישיה; (קדמא - סדר קדימות; אולא = גרש = גרשי"ם - יוצא מהענין; קדמא ואולא - בסדר זה או הפוך, הצגת נושא ולימוד פרטי בסדר מתאים, מלמד ולמד, כעין מדות מ"ג מדות דר' ישמעאל ול"ב מדות דר' אלעזר עם המלים כלל, פרט, רבוי, מינוט), תלישא-קטנה = תרסא - דרוש בפסוק שיעור. מחיצה. עפירה. שגגה = שכחה; פור - דרוש מהפסוק רעיון לנושאים/אחרים בתושבע"פ.

- במדבר ב:** יהודה [ד] וצבאו ופקדיהם - טפקא אתנה ארבעה ושבעים אלף - דרגא תביר טפקא וישש מאות: - מרכא סלוק
- יששכר [ו] וצבאו ופקדיו - טפקא אתנה ארבעה וחמשים אלף - דרגא תביר טפקא וארבע מאות: - מרכא סלוק
- זבולון [ח] וצבאו ופקדיו - טפקא אתנה שבעה וחמשים אלף - דרגא תביר טפקא וארבע מאות: - מרכא סלוק
- ראובן [יא] וצבאו ופקדיו - טפקא אתנה ששה וארבעים אלף - דרגא תביר טפקא ונחמשים מאות: - מרכא סלוק
- שמעון [יג] וצבאו ופקדיהם - טפקא אתנה תשעה וחמשים אלף - דרגא תביר טפקא ושלש מאות: - מרכא סלוק
- גד [טו] וצבאו ופקדיהם - טפקא אתנה חמשה וארבעים אלף מהפך פשטא זקא-קטן וישש מאות וחמשים: - מרכא טפקא סלוק
- אפרים [יט] וצבאו ופקדיהם - טפקא אתנה ארבעים אלף מרכא טפקא ונחמשים מאות: - מרכא סלוק
- מנשה [כא] וצבאו ופקדיהם - טפקא אתנה שנים ושלשים אלף - דרגא תביר טפקא ומאתים: - סלוק
- בנימין [כג] וצבאו ופקדיהם - טפקא אתנה חמשה ושלשים אלף - דרגא תביר טפקא וארבע מאות: - מרכא סלוק
- דן [כו] וצבאו ופקדיהם - טפקא אתנה שנים ושישים אלף - דרגא תביר טפקא ושבע מאות: - מרכא סלוק
- אשר [כח] וצבאו ופקדיהם - טפקא אתנה אחד וארבעים אלף - דרגא תביר טפקא ונחמשים מאות: - מרכא סלוק
- נפתלי [ל] וצבאו ופקדיהם - טפקא אתנה שלשה וחמשים אלף - דרגא תביר טפקא וארבע מאות: - מרכא סלוק

תבנית הטעמים טפקא אתנה בראש פסוק היא כמו תבנית (דב' וא' 7) שמע ישראל - טפקא אתנה ה' אלהינו ה' אחד:
אפשר מרמז שכולם לבם לא-ל אחד. כ- (בבלי פסחים נוא), ... אמרו לו בניו: (דב' וא' 7) שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד: אמרו: כשם שאין בלבך אלא אחד - כך אין בלבנו אלא אחד. באותה שעה פתח יעקב אבינו ואמר: ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד.
תבנית טעמים המרמזת על שמע ישראל בפתחת המסעות בספר במדבר וכן בפר' מסעי' לגה, - מט: בסיכום המסעות במדבר.

תבנית הטעמים דרגא תביר טפקא כעין קבוצת פרטים הקשורים לנושא והשוויים בהלכה או בנוגע לנושא, או מצטרפים. אפשר כהסברים:
(א) פסיקתא זוטריתא (לקח טוב) במדבר פרשת במדבר דף פב עמוד א (במ' אה), ואלה שמות האנשים אשר נעמדו אתכם אתם עיקר להם. לראובן אליצור בן-שדיאור: וגו' עד לנפתלי אחירע בן עינן. אין אתה מוצא השבטים נמנין בכל מקום שוין אלא פעם מקדים זה ופעם מקדים זה ללמדך שכלם שוין לפני הקדוש ברוך הוא וכן הוא אומר (בר' ויחי מט, כח) כל-אלה שבטי ישראל שנים עשר (ב) שבמנין כל המנויים שווים, וזה רומז לעצם הנשמה, שבה אין הבדל בין יהודי אחד למשנהו (ליקוטי שיחות אדמו"ר ממ"ש) (ג) ועוד בדרך הדרש על (בבלי ביצה ג,ב) כל דבר שבמנין, אפילו בדרבנן לא בטיל, וכל שכן בדאורייתא. אחרי שדבר נמנה הוא מקבל חיזוק ולא בטל, ומתוך חיבתם של ישראל לפני הקב"ה בחר למנותם, וכך נקבע במדבר מספר נשמות בני ישראל למעלה משש מאות אלף נשמות כלליות והן מתקיימות לעד, אף שהם מיעוט בין האומות. (מרכב מליקוטי שיחות, ובאוצר החכמה: מלכי בקדש ע' לג, דאשוים ופירושים ע' 120, רנו ליעקב שמחה ע' 43)

תבנית מיוחדת לגד [יד] ומטה גד ונשיא לבני גד אלסוף בן-רעואל: [טו] וצבאו ופקדיהם חמשה וארבעים אלף וישש מאות וחמשים:
ברוב השבטים מנין השבט כמו [יא] ששה וארבעים אלף ... [יג] תשעה וחמשים אלף בתבנית טעמים מהפך פשטא זקא-קטן, מהפך מפשט הענין אפשר כפ' כלי יקר שגד מצד המשפט היה צריך לילך עם ישראל אבל מצד צדקתו הלך בראש החלוק ובעונה.

כלי יקר במדבר ב,ג ... וכן גד היה בעל צדקה שנאמר בו (דב' בר' לג,א) צדקת ה' עשה ומשפטיו עם-ישראל: רצה לומר כי משפטיו דהיינו על פי שורת המשפט לא היה צריך לילך כי אם עם ישראל ולא בראש החלוק ועל צד הצדקה הלך לפנייהם כצדקת ה' ההולך לפני מחנה ישראל, וכדי שלא תאמר שמא מחמת גובה לבם הלכו בראש תלמוד לומר (בר' ויחי מט, ט) גד גדוד יגדו ויהא יגד עקב: הגדוד הלך בעונה כעקב זה המורה על גדר העונה שנאמר (משלי כב,ד) עקב ענהו יראת ה': ועוד יש להעיר שב-תיב"ע תרגם לכל שבט על נשיאו ... ונבא דהנה ממני על תילות שבטא ... אבל בשמעון ... ונבא לבני שמעון שלמאל בר צורי שדי: נשיא בלי מנוי על לא על חילו ולא על שבתו. ותפקיד שבט ראובן ושבת גד לכפר על שבט שמעון. ואפשר שגד מכפר במיוחד בגלל צדקה ומשפט שהם נחלת חלקו.

תבנית מיוחדת לאפרים המסמל גדולה. אפשר כי משום כך המספר ארבעים אלף של אפרים מסמל גדולה בשירת דבורה ובכל קבוץ של ישראל שבוודאי יש ביניהם זוג אחד של תלמידי חכמים שמעשייהם הטובים הם כתרס ורומח להגן על ישראל.

[יח] יגל מתנה אפרים לצבאם ימה ונשיא לבני אפרים אלישמע בן-עמיהוד: [יט] וצבאו ופקדיהם ארבעים אלף ונחמשים מאות: (שופטים ה,ח) יבטרו אלהים חמשים אז לחם שערים מגן אם-נראה ורמח בארבעים אלף בישראל:

פסיקתא זוטריתא (לקח טוב) במדבר פרשת במדבר דף פב עמוד א ... זהו שאמר יעקב (בר' ויחי מח,ט) ונמצאן אצוי ויאמר גבעתי בני ידעתי גם-הוא והנה-לעם וגם-הוא יגל ואילם אצוי הקטן יגל ממנו ותרע: והנה קלא-הגונים: שפקודי בני אפרים ארבעים אלף ונחמשים מאות ופקודי בני מנשה ושלשים אלף ומאתים. ובגדולה מתחילין מן הגדול.
ילקוט שמעוני שופטים רמז נ מכאן אמרו ארבעים אלף מישראל שנתקבצו ויצאו למלחמה נשענים עליהם כמי שהוא תפוס מגן ותריס, שנאמר (שופטים ה,ח) מגן אם-נראה ורמח בארבעים אלף בישראל:

אוהב ישראל ליקוטים ליקוטים ... אך כוונת חכמינו ז"ל הוא על כללות מעשייהם הטובים של ששים רבוא ישראל יצטרפו ויהיו שלשים צדיקים כאברהם ממש. והנה ס' רבוא כשנחלק אותם לשלשים חלקים נגד שלשים צדיקים יפול על צדיק אחד עשרים אלפים. וזהו (שופטים ה,ח) מגן אם-נראה ורמח בארבעים אלף בישראל, כי בהתקבצות ארבעים נעשה שני צדיקים ממש כאברהם, ויהיה הנס בכפל ולא יצטרכו לא למגן להגן ולא לכלי זיין להכות את האויבים עד כאן דברי הגאון ז"ל. וזהו ממש דברי התנא דבי אליהו, שהיה קשה לו גם כן למה דוקא ארבעים אלף. לכך אמר מכאן ארבעים אלף מישראל שנתקבצו יחד ויש ביניהם זוג אחד, כלומר בודאי יש ביניהם זוג אחד של תלמידי חכמים על כח כללות מעשייהם הטובים אם כן בודאי לא יהיו צדיקים שוב לא למגן להגן על עצמם ולא לרומח להכות האויבים. ודו"ק:

אמנם **ילקוט שמעוני ו-אוהב ישראל** ע"פ תנא דבי אליהו מפרשים ע"פ ספר שופטים אבל כ-לקח טוב בגדולה מתחילים מן הגדול אפשר שמספר האלפים של בני אפרים ארבעים אלף במדבר הוא המלמד באמצעות תבנית הטעמים (במ' ב,ט) ארבעים אלף - מרכא טפקא, = (שופטים ה,ח) בארבעים אלף - מרכא טפקא, בשני הכתובים תפקידה כעין יתור לרבות הגדולה ושני הצדיקים שהם כתרס ורומח להגן על ישראל.

ב"ה טוב טעם ודעת למדני (טור"ל) כי במצוותך האמנותי – תהלים ק"ט, שם: עמי המקרא והתורה שבעל-פה, התשפ"א – תנח"א: תפילות הששירות; אתנה, סליק – סוף פסוק (נקראים קיסרים ותפקידים) – להגביל; מונח – רבוי; מופיא מפשט; מרכא – מאריך; רבוי; דרגא – מצרף; תביר – מחלק; ממעט, לא ממש; טפחא = טרחא – שניו רבוי או מתפסט; מרכא טפחא – קב' שעשויה לגדול; יתור לרבות, מכל מקום; דרגא תביר טפחא – קבוצה עם הלכה שזה לפרטיה; מרכא תביר טפחא – קבוצה עם הלכה לא שזה לפרטיה; תביר מרכא טפחא – קבוצה שמעטים הלך מפרטיה מענין מסוים; מקף – בד"כ בורר לימוד אחד מרב אפשרויות; פסק 1 – סדור שנתלק, השלם והחלק נדרשים; זרקא סגול – מוסיף מהענין על הענין או גורע ממנו; פשטא – פשוט, 1; זקף-קטן – 2; זקף-גדול – 3; רביע – 4; מונח רביע – לפחות 4; זקף-קטן ... זקף-קטן בחצי פסוק – היקף; השלישייה; קדמא – סדר קדימות; אולא = גרש = גרישיף – יוצא מהענין; קדמא ואולא – בסדר זה או הפוך, הצגת נושא ולימוד פרטי בסדר מתאים, מלמד ולמד, כעין מדות מ"ג מדות דר' ישמעאל ול"ב מדות דר' אלעזר עם המלים כולל, פרט, רבוי, מיעוט); תלישא-קטנה – תראא – דרוש בפסוק שיעור. מחיצה. עפירה. שגגה = שכחה; תלישא-גדולה = תלישא-גדולה – דרוש בפסוק ולפניו שיעור. מחיצה. עפירה. שגגה = שכחה; פור – דרוש מהפסוק רעיו לנושאים/אחרים בתורשבע"פ.

1.5 במדבר א,א (התשע"ה)

במדבר א,א:

וידבר ה' אל-משה במדבר סיני באהל מועד באחד לחדש השני בשנה השנית לצאתם מארץ מצרים לאמר:
דעת זקנים מבעלי התוספות (ב) שאו את-ראש וכו' אמר הרב בכור שור כי ע"י בקע לגלגלת דכי תשא נודע כללם דכל ישראל ביחד
דכתיב התם לשש מאות (אלף) וכאן מצינו לכל שבט ושבת דגל בפני עצמו שנאמר למשפחותם לבית אבותם וגו'
 • טט - אולי באחד - תלישא-קטנה ירמו לשיעור הכסף שבו מנאם במנין הראשון, ולמחיצה בין השבטים

במדבר א,י: לבני יוסף לאפרים אלישמע בן-עמיהוד למנשה גמלאל בן-פדהצור:

יוסף לאפרים - זקף-קטן זקף-גדול

ג"ל $156 + 361 = 517$ עולה קנ"ו שס"א עולה תקי"ז,

אוצר הרב י"ר פאלוך זצ"ל **517 שרז"י** זכ"ר מר"ם, מחיל"ה סליח"ה וכפר"ה, ומצדיק"י הרבי"ם, שבע"ה מלכ"ם (שבסוף פ' וישלח) הפרש מתקע"ו $517 - 576 = 59$ עולה נ"ט ראה (**במדבר שלח-לך יכב**), **באנו** עולה נ"ט, כגון נ"ט פעמים בתורה, תבנית הטעמים דרגא מונח רביע הקשורה לתיקון שבירת הכלים ותיקון חטא אדם הראשון. שבירת הכלים מרומזת בגי' הכתוב **יוסף לאפרים** – עולה גי' שבע"ה מלכ"ם. אלו אורות דתוהו שנפלו בשבירת הכלים, בין היתר בשלוש הקליפות הטמאות, ובני אפרים פרצו ממצרים למדבר קודם זמן הגאולה שלפני ה', בניסיון לתקנם ומתו רבים ביניהם, ויש הלומדים כי אלו הם המוזכרים בחזון העצמות היבשות. תשובה מבקשת מחיל"ה סליח"ה וכפר"ה ואז הועלו הניצוצות הקדושה שהיו בשלוש הקליפות הטמאות.

במדבר א,טז: אלה קריאי קרואי העדה נשיאי מטות אבותם ראשי אלפי ישראל הם:

אלה – יתיב בתפקיד דווקא כך, כמו שנדרש ב-**במדבר רבה (וילנא) פרשת קרח פרשה יח ...** אף על פי שסתמן הכתוב בא ונתן סימניהן ואתה יודע מי הם נאמר להלן (**במ' א,טז**) **אלה קריאי קרואי העדה נשיאי מטות אבותם ראשי אלפי ישראל הם: (זי)** **ויקח משה ואהרן את האנשים האלה אשר נקבו בשמות:** ונאמר כאן (**במ' קרח טז,ב**) **נשיאי עדה קרצי מועד אנשיהם:** רוצה לומר שבקורח לא רצה הכתוב לבייש את קרואי העדה הידועים מפר' במדבר ולכן סתמן אבל נתן סימנים מיהם ומזה אתה למד מה היה גדול ההמרדה שעשה קורח.

קרואי העדה – מונח זקף-קטן כשני לימודים, אמנם **אברבנאל** מנה שלושה לימודים שנכנסים במשמעות אחת של "חשיבות". אבל

פענח רזא לומד שני ענינים (טט – א) חשיבות (טט – ב) וקדושה

אברבנאל במדבר א והנה קרא את הנשיאים קרואי העדה נשיאי מטות אבותם ראשי אלפי ישראל שהם שלש' תוארים לפי שמג' בחינות בחר השם שיעמדו בהם עם משה בשעת המנין. הא' לפי שאלה היו קריאי קרואי העדה לכל דבר חשיבות שבעדה.

ולכן היה ראוי שיהיה המנין בפניהם. ה'ב' מפני שהמנין הזה היה יסוד חלוקת הארץ שתהיה ליוצאי מצרים ולכן אמר **נשיאי מטות** אבותם שבעבור זה יכינו וישיירו נחלות אבותיהם לבניהם. וכן אמר איש ראש לבית אבותיו הוא. והג' מפני צורך המלחמה שהיו הנשיאים ההם שרי אלפים הממונים על הלוחמים.

פענח רזא במדבר פרשת במדבר אלה קרואי העדה קריאי כתיב קרואי קרי, לומר שכל הקרואים לעדה ראויים ל' דברות ולהיות שרי עשרות (ול"ג בשביל שאלו מיוחדים וקרואים לכל דבר (טט – א) חשיבות (טט – ב) וקדושה של עדה שהוא עשרה, לכן נקטעה ו"י' של קרואי ונעשת יו"ד (קריאי) שנקראים לכל קדושת קהל ועדה,

במדבר ב,כה - ל:

ס [כה] **דגל מחנה גן צפנה לצבאתם ונשיא לבני דן אחיעזר בן-עמישדי:** [כו] **וצבאו ופקדיהם שגים וששים אלף ושבע מאות:** [כז] **והחגים עליו משה אשר ונשיא לבני אשר פגעאל בן-עכרון:** [כח] **וצבאו ופקדיהם אהד וארבעים אלף וחמש מאות:** [כט] **ומשה נפתלי ונשיא לבני נפתלי אחירע בן-עיינו:** [ל] **וצבאו ופקדיהם שלשה וחמשים אלף וארבע מאות:** [לא] **כל-הפקדים למחנה דן מאת אלף ושבעה וחמשים אלף ושש מאות ואסתרנה יסעו לדגליהם:** פ

דן בן בלהה נולד כי (בר' ויצא ל,א) "ותקנא רחל באחותה (לאה)" ואף על פי שנתקנאה במצוות ומעשיה הטובים, בכל זאת הייתה לזה השפעה שלילית כי בפנימיות הלב, בלי שתרגישי, היה בזה קנאה של צרת עין (אוסרי לגפן – יב,ב הרב יהודה שינפדל, ע' קפו, אוה"ח ע' 194). על כן נתנה את בלהה ליעקב ונולד דן, ובגלל קנאת העין היו בדת נחשלים וכמו נושאי הזהב שלעתיד לבוא יעשו ממנו פסל מיכה ושעשן הקרבנות שעשו לו נראה בשילה. אפשר שלכן מרמז שם **נשיא לבני דן אחיעזר בן-עמישדי**, בגלל שיש בשבטו עושי מעשה עמי (סדר שמו עמי שדי, מקדים עמי לשם "ש-די" ולא כמו בראובן שדי אור) נחשלי אמונה. לכן שם **נשיא לבני דן אחיעזר** כמבקש עזרת אחיו למחנהו אשר ונפתלי לחזק בני דן באמונה ה'. שבט אשר הוא בן שפחת לאה זילפה, אבל הם חזקים באמונה ומבני אשר השיאו למלכות ולכהונה. **ונשיא לבני אשר פגעאל בן-עכרון**. פגעאל מלשון "ויפגע המקום ההוא" ו-"אל תפגע בי" שרש "פגע" במשמע תפילה. פירוש שם נשיא אשר מתפלל אל א-ל על דן ראש מחנהו אשר יש בו **בן-עכרון** (כמו מיכה שמשו הוציאו מהבוץ של הבניה במצרים). ועל **בן-עכרון** אשר נולד מקצת קנאה – צרת עין, בלתי מורגשת של רחל המרומז בשם **נשיא לבני נפתלי אחירע בן-עיינו** האומר אחי דן יש בו **בן-עכרון** מפני שהוא **בן-עיינו** בן שנולד בגלל "ותקנא רחל באחותה (לאה)" קנאת עין.

שפתי כהן – ד: מרדכי הכהן מצפת ע' 10 (אוצר החכמה) ...

דגל מחנה דן צפונה נגד מחנה גבריאאל, ולפי שהוא דין לזה הוא לצד צפון לסתום פי הצפוני שלא יערער עליהם, והיה מאסף לכל המחנות ומנהיגם בחמלה לכל מי שתשש כחו ולכל מי שהוא זקן, וכן תמצא במנין האלפים **מאת אלף ושבעה וחמשים אלף** סי' זק"ן (ט: קט – 100, נ – 50, ז – 7), והנשיא שלו אחיעזר שעוזר לאחיו, החונים עליו מטה אשר, ששברכו משה הי רצוי אחיו, ומטה נפתלי שברכו משה שבע רצון ומלא ברכת ה', ולפי שהעמיד ירבעם עגל בדת והחשיך העולם לזה היה דגל דן אשר נפתלי סי"ת נרי, לומר שיאיר לו חשכו ...

תפארת ציון <על התורה> ע' כד (כז) (אוצר החכמה) והחונים עליו מטה אשר וגו'. במדרש שם פירש הטעם על מה שאמר ונפתלי מקומם בדגל דן, על שדן הי' עלול להתמוטט מדרך האור, ש"כ העמיד ירבעם את העגלים בדת, ולכן הי' דגלו בצפון דמשם בא החושך לעולם. ע"ז הסמין השי"ת אצלו את אשר, שהי' השמן בחלקו שהוא מקור האור להאיר עליו, ואת נפתלי שהוא שבע רצון

ב"ה טוב טעם ודעת למדני (טור) ל"י כי במצוותך האמנתי – תהלים ק"ט, שם: טעמי המקרא והתורה שבעל-פה, התשפ"א – התשפ"ג; תמצית ההשערות; אתנח, סלוק = סוף-פסוק (נקראים קיסרים ותפקידים) – להגביל; מונח – רבוי; מהפך פשטא – מוציא מפשט; מרכא = מאריך, רבוי; דרגא – מצרף; תביר – מחלק, ממעט, לא ממש; טפחא = טרףא – שנוי רבוי /או רבוי /או מתפשט; מרכא טפחא – קב' שעשויה לגדול, יתור לרבות, מכל מקום; דרגא תביר טפחא – קבוצה עם הלכה שיה לפרטיה; מרכא תביר טפחא – קבוצה עם הלכה לא שיה לפרטיה; תביר מרכא טפחא – קבוצה שממעים חלק מפרטיה מענין מסוים; מקא- בד"כ בורר לימוד אחד מרב אפשרויות; פסקא – סודר שנחלק, השלם והחלק נדרשים; זרקא סגול – מוסף מהענין על הענין או גורע ממנו; פשטא – פשוט, 1; זקא-קטן – 2; זקא-גדול – 3; רביע – 4; מונח רביע – לפחות 4 ...; זקא-קטן ... זקא-קטן בחצי פסוק – היקף; השלישיה; קדמא – סדר קדימות; אולא = גרש = גרשי'ם – יוצא מהענין; קדמא ואלא – בסדר זה או הפוך, הצבת נושא לימוד פרטי בסדר חמאים, מלמד ולמד, כעין מדות מ"ג מדות דר' ישמעאל ול"ב מדות דר' אלעזר עם המלים כלל, פרט, רבוי, מיעוט), תלישא-קטנה = תרסא – דרוש בפסוק שיעור, מחיצה. עפירה. שגגה = שחכה; פור – דרוש מהפסוק רעיונו לנשואים/אחרים בתרשבע"פ.

ומלא ברכת ה', דבכותו יתפרנס ג"כ שבת דן.
פתח אהל, הרב דוד אביחצירא ע' ט (אוצר החכמה) ... סימן זק"ן אלף ע"ד אין זקן אלא שקנה חכמה ... ושש מאות לעו' ששה סדרי משנה ...

אור תורה, רב הולצשטוק מאיר, ע' לד (אוצר החכמה) ... ונ"ל החשבון עפ"ש בפסחים (דף צ"ד) ברייתא מצרים ד' מאות פרסה ... וכוש ששים פעמים עולה תשע מאות ושים ריבוא והעולם ששים פעמים עולה **שבעה וחמשים אלף ושש מאות** ריבוא פרסי דהיינו בריבוע עשרים וארבעה אלף פרסי על עשרים וארבעה אלף פרסי ...

היכל רחל – נוה רחל: הרב וולפוביץ רפאל ע' קו (אוצר החכמה) ... מחנה דן במאסף סובל התקפות אויבים, ובידיהם ע"ז והמקלל בן בת שבת דן, והוא מסמל את דור הגאולה (ושם בן דן חשים – אותיות משי"ח) של מאבק על שיבת ציון (מלת וינצו) עם אויבים ומתבוללים **נקודות הכסף – ה**: הרב בינג' יחזקאל ע' 362 – 364 (אוצר החכמה) ... בפנימיות התורה

במדבר ב, לא: פל-הפקדים למחנה דן מאת אלף ושבעה וחמשים אלף ושש מאות לאחריה יסעו לדגליהם: פ
 תבנית סכום מחנה דן שונה (**במדבר ב, לא**) **פל-הפקדים למחנה דן** - פשטא מונח זקא-קטן

מאת אלף - מונח רביע
ושבעה וחמשים אלף - דרגא תביר טפחא, כעין קבוצת פרטים הקשורים לנושא מסוים עם הלכה או ענין שווה לפרטיה בקשר לנושא, ו/או מצטרפים בקשר לנושא. כגון (א) פ' **שפתי כהן – ד**: ... וכן תמצא במנין האלפים **מאת אלף ושבעה וחמשים אלף** סי' זק"ן (ט: ק – 100, נ – 50, ז – 7), צירוף מספרי האלפים לרמזו לעזרת מחנה דן בחמלה לכל מי שתשש כחו ולכל מי שהוא זקן (ב) פ' **אור תורה** והעולם ששים פעמים עולה **שבעה וחמשים אלף ושש מאות** ריבוא פרסי
ושש מאות - מונח אתנח
לאחריה יסעו לדגליהם - מרכא טפחא סלוק.

אפשר שבמחנה דן יש חלוקה לשתי קבוצות. קבוצה אחת - שבת דן, קבוצה שניה השבטים אשר ונפתלי. אפשר שהשוויון הוא רק לגבי שבת דן שבו העבירו הזהב לפסל מיכה.

במדבר א, מט:
אך את-מטה לוי לא תפקד ואת-ראשם לא תשא בתוך בני ישראל:
 כתב **הכלי יקר** ב-(**במדבר א, מט**) שמה שה' צוה למשה ב-(**במדבר א, מט**) **אך את-מטה לוי לא תפקד ואת-ראשם לא תשא בתוך בני ישראל:** הוא שלא ימנע לבדו. אבל הצווי ב-(**במדבר ג, טו**) הוא למנין בצירוף השכינה ובת קול. כפ' **רש"י (ג, טו)** הלך משה ועמד על פתח האהל והשכינה מקדמת לפניו, ובת קול יוצאה מן האהל ואומרת: כך וכך תינוקות יש באהל זה. לכך נאמר: **על-פי ה'** (ראה תנח"ך במדבר טז).

לפי הסבר זה (**במדבר א, מט**) **אך** – מונח, מדגיש, מלמד שלתבנית הטעמים הבאה יש לימודים אחדים שבכל אחד שתי דרשות. **אך** – מונח, דרך (א) (**במדבר א, מט**) **את-מטה לוי לא תפקד** – מהפך פשטא מונח זקא-קטן, זקא-קטן ילמד על שתי דרשות, באחת מהן מוציא הכתוב מפשטו שלא יפקוד לבדו, אבל כאשר יצטוה על פקודתם (**במדבר ג, טו**) **פקד את-בני לוי** ... יפקדם בצירוף השכינה ובת קול כנאמר ב-(**במדבר ג, טו**) **על-פי ה'**
אך – מונח, דרך (ב) (**במדבר א, מט**) **את-מטה לוי לא תפקד** – מהפך פשטא מונח זקא-קטן, זקא-קטן ילמד על שתי דרשות, כפ' **רש"י** (אפשר ע"פ במדבר רבה פר' א, סימן יא, יב וכן ב"ב קכא)
רש"י במדבר א, מט אך את-מטה לוי לא תפקד – (טט – א, כפשוטו) כדאי הוא לגיון של מלך להיות נמנה לבדו. דבר אחר, (טט – ב יוצא מפשטו, היות וכתב **ראשם לא תשא** היה במשמע שאינם ראויים לגדולה, בא ללמד שזה כדי להצילם) צפה הקדוש ברוך הוא שעתידה לעמוד גזירה על כל הנמנין מבין עשרים שנה ומעלה שימותו במדבר, אמר אל יהיו אלו בכלל, לפי שהם שלי, שלא טעו בעגל. בב"ר פר' א, סימן יא: כיון שלא היו מעורבים במנין בני ישראל האחרים, אין הם בגזרה אחרי המרגלים שנאמר (**במ' שלח יד, כט**) **במדבר ה' נה' ופלו פגריכם וכל-פקדיכם לכל-מספרכם מן עשרים שנה ומעלה אשר תלינתם עלי:**

במדבר רבה פר' במדבר פר' א, סימן יא ... ולכך אף בלשון שכתוב בהן בישראל (**במ' א, ב**) **שאו את-ראשם קליעת בני-ישראל** לא נאמר בהן אלא (**במדבר ג, טו**) **פקד את-בני לוי**. טט – בב"ר שם למד כי לשון שאו ראש יש לה משמעות של גדולה כמו שפותר יוסף לשר המשקים (**בר' וישב מג, י**) **ישא פרעה את-ראשם מעליה ותלה אותם עלי-עץ** (כמו שפותר יוסף לשר האופים)

במדבר א, נב: ותנו בני ישראל איש על-מחנהו ואיש על-דגלו לצבאתם:
במדבר א, נג: ותלוים יחנו סביב למשכן העדת ולא יהיה קצף על-עדת בני ישראל ושמרו הלויים את-משמרת משכן העדות: ויעשו בני ישראל ככל אשר צוה ה' את-משה בן עשו: פ
במדבר רבה (וילנא) פר' במדבר פר' א ושנאן המקום (ללויים) להיות גזברין שלו ולא תאמר שלא יגעו בו ישראל בשעת מסעות אלא אף בשעת המחנות לא יקרבו אליו אלא בני לוי ה"ד (**במ' א, נב**) **ותנו בני ישראל איש על-מחנהו וגו' (במ' א, נג) ותלוים יחנו סביב למשכן העדת**, ולמה אני מזהירן שירחיקו ישראל עצמן מן המשכן כדי שלא יהיה קצף עליהן שאינן ראויין להתקרב אצלו ה"ד (**במ' א, נג**) **ולא-יהיה קצף על-עדת בני ישראל** אבל הלויים הם ישמרוהו ה"ד (**במ' א, נג**) **ותנו בני ישראל ככל אשר צוה ה' את-משה בן עשו: פ** (סימן פרשה פתוחה כרמו) שרחקו עצמן מן המשכן ונתנו מקום ללוי לחנות סביב למשכן.

ליקוטי שיחות – כח ע' 1 **האדמו"ר ממ"ש** רש"י רומז שיש שלבים בקצף (א) אם לא נשמור **המחיצות** בין מחנה ישראל ולמחנה לוייה – יהיה קצף, אבל אין הכרח שזה יתבטא בפועל ממש, בעונש; (ב) אם נעשה מעשה של פריצת **המחיצות**, "שיכנסו זרים בעבודתם" – יהיה קצף בפועל.
ככל – תלשא בתפקיד מחיצה לכתוב לפניו שגם הלויים וגם כל אחד משבטי בני ישראל שמרו **המחיצות** למנוע פריצתן כדי שלא יפגעו מהתקרבות למשכן.

ב"ה טוב טעם ודעת למדני (טור"ל) כי במצוותך האמנתי – תהלים קי"ט, שם: עמי המקרא והתורה שבעל-פה, התשפ"א – התשפ"ג: תמצית ההשערות: אתנה, סלוק = סוף-פסוק (נקראים קיסרים ותפקידים) – להגביל; מונח – רבוי; מהפך פשטא – מוציא מפשט; מרכא = מאריך, רבוי; דרגא – מוציא; מחרף – מחלק, ממעט, לא ממש; טפקא = טרקה – שנוי ואו רבוי ואו מתפשט; מרכא טפקא – קב' שעשויה לגדול, יתור לרבות, מכל מקום; דרגא חביר טפקא – קבוצה עם הלכה שוה לפרטיה; מרכא חביר טפקא – קבוצה עם הלכה לא שוה לפרטיה; חביר מרכא טפקא – קבוצה שמעטים חלק מפרטיה מענין מסוים; מקא – בד"כ בורר לימוד אחד מרב אפשרויות; פסקא – סדור שנחלק, השלם והחלק נדרשים; זרקא סגול – מוסיף מהענין על הענין או גורע ממנו; פשטא – פשוט, 1; זקא-קטן – 2; זקא-גדול – 3; רביע – 4; מונח רביע – לפחות 4...; זקא-קטן ... זקא-קטן בחצי פסוק – היקף; השלישיה: (קדמא – סדר קדימות; אולא = גרש = גרשי"ם – יוצא מהענין; קדמא ואולא – בסדר זה או הפוך, הצנת נושא ולימוד פרטי בסדר מתאים, מלמד ולמד, כעין מדות מ"ג מדות דר' ישמעאל ול"ב מדות דר' אלעזר עם המלים כלל, פרט, רבוי, מיעוט), תלישא-קטנה = תרסא – דרוש בפסוק שזור, מחיצה, עפירה, שגגה = שכחה; תלישא-גדולה = חלשא – דרוש בפסוק ולפניו שזור, מחיצה, עפירה, שגגה = שכחה; פור – דרוש מהפסוק רעיו נושא/ים אחר/ים בתושב"ע פ.

1.6 במדבר א,א (התשע"ו)

במדבר ג'יב: וְאֵנִי הִנֵּה לִקְחָתִי אֶת-הַלְוִיִּם מִתּוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל תַּחַת כָּל-בְּכוֹר פֶּטֶר רֶחֶם מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְהָיוּ לִי הַלְוִיִּם:
נדון ב-**וְאֵנִי הִנֵּה לִקְחָתִי אֶת-הַלְוִיִּם** – גרשיים דרגא מונח רביע, כעין חיבור בין שתי תבניות טעמים. גרשיים מונח רביע, ו- דרגא מונח רביע. תבניות המלמדות על התיקון שהיה בבחירת הלוויים לעבודת הקודש במשכן ובמקדש במקום הבכורים שהשתתפו במעשה העגל.

רש"י ג'יב וְאֵנִי הִנֵּה לִקְחָתִי – **וְאֵנִי** מהיכן זכיתי בהן **מִתּוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל** שיהיו ישראל שוכרין אותן לשירות שלי? על ידי הבכורות זכיתי בהם ולקחתים תמורתם; **לפי שהיתה העבודה בככורות, וכשחטאו בעגל נפסלו. והלוויים, שלא עבדו עבודה זרה, נבחרו תחתיהם.**

רש"י (במ' בהע' ח"ז), כִּי לִי כָל-בְּכוֹר – שלי היו הבכורות בקו הדין (טט: מידת גבורה, ראה שם משמואל), שהגנתי עליהם בין בכורי מצרים ולקחתי אותם לי **עד שטעו בעגל; ועכשיו: (במ' בהע' ח"ז), וְאֶקַּח אֶת-הַלְוִיִּם**. (טט: מידת גבורה, ראה שם משמואל)
(במ' בהע' ח"ז), כִּי לִי כָל-בְּכוֹר בְּבָנֵי יִשְׂרָאֵל וּבְקִטְנֵהוּ בְּיוֹם הַפֶּטִי כָל-בְּכוֹר בְּאַרְצָן מִצְרַיִם הַקְּדָשְׁתִּי אֹתָם לִי:
(יח) וְאֶקַּח אֶת-הַלְוִיִּם תַּחַת כָּל-בְּכוֹר בְּבָנֵי יִשְׂרָאֵל:

שם משמואל שמות פרשת תרומה ... הכוונה שיהי המשכן גשמי מקום להשראת השכינה הוא תיקון למעשה העגל, והוא בכלל לתקן מה שנפגמו כחטא אדם הראשון כל ארבעת היסודות שירדו פלאים עד שנמשכו מהם ארבעה כחות רעים מקור מוצא לארבע המלכיות המתנגדים למלכות שמים, (טט: ע"פ **[צרוור המור ויקרא פרשת אחרי מות]** ומקור לכל הטומאות) והמשכן מקום השראת כבוד ה' בהתגלות:

והנה בווה"ק (קכ"ט ב) דבריאית העולם היתה מסטרא דימינא והמשכן מסטרא דשמאלא וע"כ כתיב זהב ברישא. ואף דהמשכן כולו רצוף אהבה, הגיד כ"ק אבי אדמו"ר זצלה"ה שהוא **כעין הלוויים שהם מסטרא דשמאלא** (טט: מידת גבורה) ועיקר עבודתם היתה בשיר שהיא דביקות ברשפי אש שלהבתי, עכ"ד.

צרוור המור ויקרא פרשת אחרי מות ... ולפי שידוע שאעפ"י שנתבסס העולם ונתכפר חטאתו. הטומאה והזיבה שנמשכו ממנו בסבת חטאתו כבר נתפשטו בעולם. וראוי לעם הקדש גאויל ה' להזהר ולהשמר מהם. סמך מיד ענין הטומאה והנגעים והזיבה והנדה והטהרה. והתיקון הראוי לטמאים בקרבנות וברחיצה ובטיבילה. ולפי שלטהרת אלו הטומאות וכפרת אלו העונות. ובפרט עון העגל שנתחבר עם חטא אדם הראשון. צריך כפרה כוללת. להודיע לכל בני העולם איך הקדוש ברוך הוא השרה שכניתו ביניהם וכפר להם עונם ועון העגל.

מסקנה מדבריו על בני אהרן נדב ואביהוא שלא ידעו לחבר האהל לאחד. אהל מועד צריך להיות "לחברה אחד". וזה **תפקיד הלוויים, שהם מצד גבורה לשמור על כל חלקיו ולחברו לאחד** ואז אהל מועד ואח"כ בית המקדש מעמיד את העולם כולו בשלימות ומתקן חטא אדם הראשון וחטא העגל.

וְאֵנִי הִנֵּה לִקְחָתִי אֶת-הַלְוִיִּם – גרשיים דרגא מונח רביע, כעין חיבור בין שתי תבניות טעמים. גרשיים מונח רביע, ו- דרגא מונח רביע **וְאֵנִי הִנֵּה לִקְחָתִי אֶת-הַלְוִיִּם** – גרשיים מונח רביע, בתפקיד כעין יצא מן הכלל ללמד על הכלל או על עצמו. אפשר כי כאן מלמד על הכלל כולו. הלוויים הם שלוחי ה' במקום הבכורות, ותפקידם (א) לשמור על שלימות אהל מועד והמקדש ו- (ב) ע"י עבודתם בשיר הם מביאים לתיקון לכל אחד מיישראל ולכל אדם מחטא אדם הראשון. וזה מביא אותנו לתפקיד תבנית הטעמים השניה **הִנֵּה לִקְחָתִי אֶת-הַלְוִיִּם** – דרגא מונח רביע בתפקיד תיקון חטא אדם הראשון, תיקון יצר הרע, כפרתו ומניעתו, כאן תיקון להשתתפות הבכורות במעשה העגל, ותיקון לכל אדם.

במדבר ג'יג: כִּי לִי כָל-בְּכוֹר

בְּיוֹם הַפֶּטִי כָל-בְּכוֹר בְּאַרְצָן מִצְרַיִם הַקְּדָשְׁתִּי לִי כָל-בְּכוֹר בְּיִשְׂרָאֵל מֵאֲדָם עַד-בְּהֵמָה לִי יְהִי אֲנִי ה': פ

כִּי לִי כָל-בְּכוֹר – מונח זרקא סגול, בתפקיד הוספה על הענין ממין הענין, כאן תוספת על הבכור
(א) **תוספת של קדושה** ע"פ **[ספורנו]** הבכורות של ישראל הוקדשו ע"י ה' שיהיו אסורים בעבודת הדיוט וע"כ כן ניצלו ממכת מדינה
(ב) **תוספת של פדיון** ע"פ **[ראב"ע]** **לִי יְהִי** טעמו - לי הם ולי יהיו, כי כל בכור מאדם יפדה, וכן כל בכור בהמה הטמאה:
בְּיוֹם - תלישא-קטנה

(א) אפשר רמז לשיעור כאן **זמן** מדויק של חצות הלילה בו היכה ה' כל בכור בארץ מצרים

(ב) אפשר רמז לאבחנה (ענין של מחיצה) בין טיפת בכור לטיפת שאינו בכור

במדבר ג'כה: ומשמרת בני-ג'רשון באהל מועד המשכן והאהל מכהו ומסֹף פתח אהל מועד:
ראה **במדבר נשא ד,כה:**

וְנִשְׂאוּ אֶת-יָרִיעַת הַמִּשְׁכָּן וְאֶת-אֹהֶל מוֹעֵד מְכֻסָּהוּ וּמְכֻסָּהוּ הַתַּחֲשׁ אֲשֶׁר-עָלָיו מִלְמַעְלָה וְאֶת-מִסֹּף פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד:
מְכֻסָּהוּ - זקא-גדול, שניים שהם אחד. ע"פ **תורה שלמה** – **ברייתא דמלאכת המשכן פ"ג**... ר' יהודה אומר שני כלים היו התחתון היה של עורות אילים מאדמים והעליון היה של עורות תחשים וגו'
ראב"ע (כה) ומְכֻסָּהוּ הַתַּחֲשׁ אֲשֶׁר-עָלָיו, - אחז הכתוב דרך קצרה, שלא הזכיר מכסה עורות אילים (ראה **שמ' כו,יד**). ויש אומרים ששני המכסים היו דבקים.
מְכֻסָּהוּ - זקא-גדול, מלמד על שניים שהם אחד כפי' ראב"ע ויש אומרים ששני המכסים (מכסה עורות אילים ומכסה התחש) היו דבקים, (היינו אחד)

ב"ה טוב טעם ודעת למדני (טור"ל) כי במצוותך האמנתי – תהלים קי"ט, שם: טעמי המקרא והתורה שבעל-פה, התשפ"א – התשפ"ג: **תמצית ההשערות: אתנה, סלוק = סוף-פסוק (נקראים קיסרים ותפקידים) – להגביל; מונח – רבוי; מהפך פשטא – מוציא מפשט; מרכא = מאריך, רבוי; דרנא – מצרף; תביר – מחלק, ממעט, לא ממש; טפחא = טרחה – שנוי ואו רבוי ואו מתפשט; מרכא טפחא – קב' שעשויה לגדול, יתור לרבנות, מכל מקום; דרנא תביר טפחא – קבוצה עם הלכה שוה לפרטיה; מרכא תביר טפחא – קבוצה עם הלכה לא שוה לפרטיה; תביר מרכא טפחא – קבוצה שממעטים חלק מפרטיה מענין מסוים; מקר – בד"כ בורר לימוד אחד מרב אפשרויות; פסקו – סדור שנחלק, השלם והחלק נדרשים; זקא סגול – מוסיף מהענין על הענין או גורע ממנו; פשטא – פשוט, 1; זקא-קטן – 2; זקא-גדול – 3; רביע – 4; מונח רביע – לפחות 4 ... זקא-קטן ... זקא-קטן בחצי פסוק – היקש; השלישיה: (קדמא – סדר קדימות; אולא = גרש = גרשי"ם – יוצא מהענין; קדמא ואולא – בסדר זה או הפוך, הצגת נושא לימוד פרטי בסדר מתאים, מלמד ולמד, כעין מדות מ"ג מדות דר' ישמעאל ול"ב מדות דר' אלעזר עם המלים כלל, פרט, רבוי, מיעוט), תלישא-קטנה = תרסא – דרוש בפסוק ששור. מחיצה. עפירה. שגגה = שכחה: תלישא-גדולה = תלישא – דרוש בפסוק ולפניו ששור. מחיצה. עפירה. שגגה = שכחה: פור – דרוש מהפסוק רעיונו לנושאים/אחרים בתרש"ב"פ.**

במדבר ג'לא – לג:

[לא] ומשמרתם הארץ והשליחן והמנרה והמזבחת וכלי הקדש אשר ישרתו בהם והמסך וכל עבדתו:
 [לב] ונשיא נשיאי הלוי אלעזר בן-אתרן הפתח פקדת שמרי משמרת הקדש:
 [לג] למררי משפחת המחלי ומשפחת המושי אלה הם משפחת מררי:

(במדבר ג'לא) הארץ והשליחן והמנרה והמזבחת וכלי הקדש - פעמיים זקא-קטן בין שני קיסרים, **והמסך** – קדמא זקא-קטן במלה אחת, כעין מוקדם והוא מאוחר בענין. פ'רש"י **והמסך** היא הפרכת. אפשר שתבנית הטעמים מלמדת שהיא הראשונה שמורידים אותה ומכסים בה את ארון העדות, כהכנה לנסיעה, והיא האחרונה שמחזירים למקומה בסיום הקמת המשכן.

ראה קדמא זקא-קטן במלה אחת

(במדבר ג'לב) פקדת – זקא-גדול, בתפקיד שלוש פ'רש"י **(במדבר ג'לב) ונשיא נשיאי הלוי** – ממונה על כולם. ועל מה היא נשיאותו?
פקדת שמרי משמרת - על ידו היא פקודת כולם. ראה המשך **(במדבר ד'טז)**

(במדבר ג'לב) למררי משפחת המחלי – זקא-גדול ... זקא-קטן בין שני קיסרים, כעין שנוי גדול בסדר הטבעי.

במדבר רבה (וילנא) פרשת במדבר פרשה ג ... **(במדבר ג'לב) למררי משפחת המחלי** הרי שמנה הכתוב בבני מררי שלא מת אחד מהן והעמידו משפחות ופקודיהם במספר כל זכר וגו' הרי הודיע מנינן ... (בבמ"ר נאמר כי הארון היה מכלה בהם בני קהת, ולא מצאתי הסבר למיעוט בבני גרשון)
ראה זקא-גדול ... זקא-קטן בין שני קיסרים

המשך להסבר שלבני מררי היה שנוי גדול בסדר הטבעי. פקודתם קרשי המשכן עמודים ועמודי החצר. אפשר אלו מרמזים לאחריית דבר בראשיתו. האדנים נושאים המשכן ועמודי החצר מלמטה. היתדות תקועות בקרקע ליצב עמודי החצר והקלעים. העמודים נושאים מלמעלה יריעות המשכן וקלעי החצר. אלו הכלים הכבדים שבמשכן ובדרך טבעית מתישים כוחו של אדם.

[לד] ופקדיהם במספר כל-זכר מבו-חדש ומעלה ששת אלפים ומאתים: [לה] ונשיא בית-אב למשפחת מררי צוריאל בן-אביחיל על ירך המשכן יחנו צפנה: [לו] ופקדת משמרת בני מררי קרשי המשכן ובריהיו ועמיהו ואדניו וכל-כליו וכל עבדתו: [לז] ועמיהו החצר קביב ואדניהם ויתרתם ומיתריהם:

במדבר ג'לח: והחנים לפני המשכן קדמה לפני אהל-מועד ו מזרחה משחו ואהרן ובניו שמרים משמרת המקדש למשמרת בני ישראל

והער הקרב יומת:

והחנים לפני המשכן – מונח מונח פזר

קדמה לפני אהל-מועד – מונח תרסא קדמא פסק

אהל-מועד – מזרחה – קדמא ואולא

משחו ואהרן ובניו – מונח פסק מונח רביע

בבלי תמיד כה,ב מתני' בשלשה מקומות הכהנים שומרים בבית המקדש: בית אבטינס, בית הניצוץ, בית המוקד. בבית אבטינס ובבית הניצוץ היו עליות - הרובים שומרים שם, בית המוקד כפה, ובית הגדול היה, מוקף רובדין של אבן - זקני בית אב ישנים שם, ומפתחות העזרה בידם. פרחי כהונה איש כסתו בארץ. לא היו ישנים בבגדי קדש, אלא היו פושטין ומניחין אותן תחת ראשיהם, ומתכסין בכסות עצמן. אירע קרי לאחד מהן - יוצא והולך לו **[בבלי תמיד כו,א]** במסיבה ההולכת לו תחת הביירה, ונרות דולקין מכאן ומכאן, עד שהוא מגיע לבית הטבילה. ומדורה היתה שם, ובית הכסא של כבוד, זה היה כבודו: מצאו נעול - יודע שיש שם אדם, פתוח - בידוע שאין שם אדם. ירד וטבל, עלה ונסתפג, ונתחמם כנגד המדורה, בא וישב לו אצל אחיו הכהנים, עד שהיו שערים נפתחים יוצא והולך לו. מי שהוא רוצה לתרום את המזבח, משכים וטובל עד שלא יבא הממונה. וכי באיזה שעה בא הממונה - לא כל העתים שוות. פעמים שהוא בא מקרות הגבר, או סמוך לו מלפניו או מאחוריו. הממונה בא ודפק עליהן, והן פתחו לו, אמר להן: מי שטבל - יבא ויפסו. הפיסו מי שזכה - זכה בו.

גמ'. מנא ה"מ? אמר אביי: אמר קרא **(במדבר ג'לח) והחנים לפני המשכן קדמה לפני אהל-מועד** ו מזרחה משחו ואהרן ובניו שמרים משמרת המקדש למשמרת בני ישראל. אמרי: אין, שימור בעלמא אשכתן דבעי כהנים ולוים שימור, מיהו מתניתין קתני, **בשלשה מקומות** הכהנים שומרים בבית המקדש **והלויים בעשרים וא'** מקום ואילו קרא - כהנים ולוים בהדי הדדי כתיב! אמרי: הכי קאמר, **והחנים לפני המשכן קדמה לפני אהל-מועד** ו מזרחה משחו והדר ואהרן ובניו שמרים משמרת המקדש, אהרן - **בחד מקום**, ובניו - **בשני מקומות**, ממאי - מדכתיב **והחנים** וכתיב **שמרים**, חונים לחוד, ושומרים לחוד. אימא כולהו בחד מקום לחודיה! לא ס"ד, מה משה - בחד מקום לחודיה, אף אהרן ובניו - בחד מקום לחודיה. רב אשי אמר מסיפיה דקרא: **(במדבר ג'לח) שמרים משמרת ... למשמרת:**

בעל הטורים - יש פסיק בין **משחו ואהרן** לומר משה במקום אחד (ט: ופ'רש"י בתמיד כי משירת משה מקישים לשמירת כהנים במקום נוסף על שמירת אהרן, ומקום שמירת בניו) ואהרן ובניו במקום אחד לבד. אבל משנה וגמ' **[בבלי תמיד כה - כ]** מחלקים גם בין אהרן ובניו וכך מתקבלים שלושה מקומות שמירת הכהנים.

ט - **קדמה לפני אהל-מועד** | - מונח תלישא-קטנה קדמא פסק - מונח תלישא בכעין שני תפקידי תלישא, אפשר כי מרמוז לשתי מחיצות, אהל מועד מחיצה לעצמו,

משחו – מונח פסק (מונח לגרמיה) משה מחיצה לעצמו, **ואהרן ובניו** – מונח רביע מחיצה לעצמו, הפסק מדגיח הבדל משמעותי בין הכתוב מימינו וכתוב בשמאלו. אבל תבנית טעמים זאת עשוי להיות מופע של מידת כתוב סדור שנחלק ויש דרשה לקריאה עם פסק ויש דרשה לקריאה ללא פסק. קריאה ללא פסק מלמדת על שלוש מקומות שמירת הכהנים, קריאה עם פסק מלמדת על משה כליו וממנו על שמירת הלויים כנגד מקומות שמירת הכהנים.

ב"ה המשך נמצא.

ב"ה טוב טעם ודעת למדני (טורול"י) כי במצוותך האמנתי - תהלים קי"ט, שם; טעמי המקרא והתורה שבעל-פה, התשס"א - התשפ"ג; **תמצית ההשערות**: **אתנה**, **סליק** = סוף-פסוק (נקראים קיסרים ותפקידים) - להגביל: מונח - רבו; מוציא מפשט - מרכז = מרכז; רבו; דרגא - מצד; תכיר - מחלק, ממועט, לא ממש; **טפחא** = **טרקא** - שני /או רבוי /או מתפשט; **מרכא טפחא** - קב"שעשויה לגדול, יתור לרבות, מכל מקום; **דרגא תכיר טפחא** - קבוצה עם הלכה שוה לפרטיה; **מרכא תכיר טפחא** - קבוצה עם הלכה לא שוה לפרטיה; **תכיר מרכא טפחא** - קבוצה שממעותם חלק מפרטיה מענין מסוים; **מקף** - בד"כ בוור לימוד אחד מרב אפשרויות; **פסק** I - סודר שנחלק, השלם והחלק נדרשים; **זרקא סגול** - מוסיף מהענין על הענין או גורע ממנו; **פשטא** - פשוט, I; **זקף-קטן** - 2; **זקף-גדול** - 3; **רביע** - 4; **מונח רביע** - לפחות 4; ... **זקף-קטן** ... **זקף-קטן** בחצי פסוק - היקש; השלישי; **קדמא** - סדר קדימות; **אולא** = **גרש** = **גרשיש** - יוצא מהענין; **קדמא ואלא** - בסדר זה או הפוך, הצבת נושא לימוד פרטי בסדר מתאים, מלמד ולמד, כעין מדות מ"ג מדות דר' ישמעאל ול"ב מדות דר' אלעזר עם המלים כלל, פרט, רבוי, מיעוט); **תלישא-קטנה** = **תראא** - דרוש בפסוק שטור, מחיצה, עפירה, שגגה = שכתה; **תלישא-גדולה** = **תלישא** - דרוש בפסוק ולפניו שטור, מחיצה, עפירה, שגגה = שכתה; **פזר** - דרוש מהפסוק רעיון לנושאים/אחרים בתשובה"פ.

במדבר א,א: פקדיהם למטה ראובן ששה וארבעים אלף וחמש מאות: פ

הקשר בין מעשה בראשית והקומה השלימה של ששים רבוא בני ישראל וקבלת עול מלכות שמים האחידה בפרשת במדבר. תבנית הטעמים טפחא מונח אתנה בראש פסוק במעשה בראשית (**בר' א,א**) **בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים וְב- (שמי' יתרו כב) אֶזְכָּר ה' אֱלֹהֵיךְ** בטעם תחתון, והקשר לקומה השלימה של בני ישראל המתבטאה בתבנית הטעמים האחידה של (**במ' א,א**) **פְּקֻדֵיהֶם לַמִּטָּה רֵאבוּן** (וכן אותה תבנית בשאר י"א השבטים האחרים) בתבנית הטעמים טפחא מונח אתנה בראש פסוק.

וכן תבנית הטעמים טפחא אתנה בראש פסוק בהצהרת האמונה (**דב' וא' וד**) **שָׁמַע יִשְׂרָאֵל** והקשר לקבלת עול מלכות שמים האחידה ע"י כל י"ב שבטי יה, כפי שמתבטאה בתבנית הטעמים האחידה של (**במ' ב,ד**) **וְצִבְאוֹ וּפְקֻדֵיהֶם** (ביהודה וכן אותה תבנית בשאר י"א שבטים) בתבנית הטעמים טפחא אתנה בראש פסוק. בתפילת שחרית קוראים קריאת שמע עטורים בתפילין כהבעת קבלת עול מלכות שמים. אפשר שכאן מרמז שכלל ישראל מקבלים עול מלכות שמים וזה המשך לרעיון זה המרומז בפתחת ספר במדבר בס"ת (**א,א**) **מַצְרַיִם לְאֵמֹר** (**א,ב**) **שָׂאוּ אֵת** - ס"ת מר"ו, ובר"ת (**א,ב**) **שָׂאוּ אֶת-רֵאשׁ** - רא"ש כרמז להנחת תפילין של ראש המעידה שמר"ת קוני עלי (בשם ראמ"פ).

המקורות הבאים מצביעים על אפשרות להטעמה רעיונית המקשרת בין מעשה בראשית ובין המספר ששים רבוא שהוא קומה שלמה של בני ישראל באחידות מ"ב שבטי ישראל. וכן הצהרת האמונה בקבלת עול מלכות שמים באחידות מ"ב שבטי ישראל.

ישעיהו מ,כו: שֹׂאוֹ-מָרוֹם עֵינֵיכֶם וְרֹאוּ מִי־בְרֶא אֱלֹהֵי הַמּוֹצִיא בַמִּסְפָּר צְבָאָם

לְכֻלָּם בְּשֵׁם יְקָרָא מַרְב אֹנִיָּם וְאֶמְיִן כַּח אִישׁ לֹא נַעְדָּר: ס

[ילקוט שמעוני תורה פרשת שמות [המתחיל ברמז קסב]] ... שמותינן נאים ומעשיהם נאים אלו השבטים ראובן שמעון מונה מספר

לכוכבים אלו השבטים, מה הכוכבים כשיוצאין יוצאין בשמות שנאמר (**ישעיה מ,כו**) **הַמּוֹצִיא בַמִּסְפָּר צְבָאָם** ונכנסין במנין שנא'

לְכֻלָּם בְּשֵׁם יְקָרָא, כך השבטים כשנכנסו למצרים כתיב בשבעים נפש ירדו אבותיך, וכשיצאו [יצאו] בשש מאות אלף

[שמות רבה (וילנא) פרשת ויקהל פרשה מח]

(**ישעיה מ,כו**) **שֹׂאוֹ-מָרוֹם עֵינֵיכֶם וְרֹאוּ מִי־בְרֶא אֱלֹהֵי**, בזכות מי נבראו אלה תולדות השמים והארץ, ובזכות מי הם עומדים בזכות

[שמות א,א] וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, ואלה בזכות מי הם עומדים בזכות (**דב' וא' ד,מה**) **אֱלֹהֵי הָעֵדוּת וְהַחֲקִים וְהַמְשַׁפְּטִים**,

וזהו פ[רש"י] השני ל- (**בר' א,א**) **בְּרֵאשִׁית בְּרָא** - אין המקרא הזה אומר אלא דרשני, כמו שדרשוהו רבותינו ז"ל בשביל התורה

שנקראת [משלי ח כב] **רְאִשִׁית דְּרַכּוֹ**, ובשביל ישראל שנקראו [ירמיה ב,ג] **רְאִשִׁית תְּבוּאָתָהּ**.

(**ישעיה מ,כו**) **הַמּוֹצִיא בַמִּסְפָּר צְבָאָם לְכֻלָּם בְּשֵׁם יְקָרָא**, וכתוב אחד אומר (**תה' קמז,ד**) **מוֹנֵה מִסְפָּר לְפוֹכְבֵיִם לְכֻלָּם שְׁמוֹת יְקָרָא**: כיצד

יתקיימו שני כתובים אלו, אלא כשהקב"ה מבקש לקרותם כאחד הוא קורא לכלם שם אחד, וכשהוא קורא לכל אחד אחד בשמו הוא

קורא אותו מיכאל גבריאל, לכך נאמר לכלם שמות יקרא, אין לי אלא למעלה מנין אף למטה שנאמר (**שמי' ויקהל לה,ל**) **רֵאָו יְקָרָא ה' בְּשֵׁם**

בְּצֵלָל.

[זוהר - **הקדמה דף ב,א**] (ההקדמה לספר זוהר מקשרת בין מספר ששים רבוא של בני ישראל לבין מעשה בראשית)

א"ר שמעון מכאן ולהלאה שלימו דקרא דכתיב (**ישעיה מ,כו**) **הַמּוֹצִיא בַמִּסְפָּר צְבָאָם**, תרין דרגין אינון (יש שתי מדרגות בינה עולם הנסתר) ועולמות (עולם הנגלה)) דאצטרך למהוי רשים (מסויימן ומפורסמין) כל חד מננייהו, חד דא דאתמר מ"ה, וחד מ"י, דא עלאה ודא

תתאה, דא עלאה רשים ואמר (**ישעיה מ,כו**) **הַמּוֹצִיא בַמִּסְפָּר צְבָאָם**, ההוא דאשתמודע ולית כוותיה, כגוונא דא המוציא לחם מן הארץ המוציא ההוא דאשתמודע דא דרגא תתאה (המלכות) וכלא חד (ופירוש אחד לשני הפסוקים, כמו שהמלכות מוציא לחם מן הארץ כן הבינה היא המוציא), **בַמִּסְפָּר** (צבאם) שתין רבוא (ששים רבוא) אינון (כל קצה מו"ק דו"א כולל מעשר ועשר מעשר עד ששים רבוא)

דקיימין כחדא (בסוד האחדות) ואפיקין חילין לזינייהו דלית לון חשבנא (נ"א כגוונא דא), **לְכֻלָּם** בין אינון שתין בין כל חילין דילהון **בְּשֵׁם יְקָרָא**, מאי **בְּשֵׁם יְקָרָא**, אי תימא (אם תאמר) דקרא לון בשמהתהון, לאו הכי הוא (אין הדבר כך) דאם כן בשמו מבעי ליה, אלא

בזמנא דדרגא דא לא סליק בשמא (לעילא) ואקרי מ"י לא אוליד ולא אפיק תמירין לזיניה אף על גב דכלהו הוו תמירין ביה (אע"פ שכולם נסתרים בה), כיון דברא אלה ואסתלק בשמיה ואקרי אלהים כדין בחילא דשמא דא אפיק לון בשלימו ודא הוא **בְּשֵׁם יְקָרָא**

בההוא שם דליליה קרא ואפיק כל זינא וזינא לאתקיימא בשלימותיה כגוונא דא (שמות ל"א) ראה קראתי בשם, אדכרנא שמי לאתקיימא בצלאל על קיום אשלמותיה, (**ישעיה מ,כו**) **מַרְב אֹנִיָּם**, מאי **מַרְב אֹנִיָּם**, דא (פקודי רל"א ב) ריש דרגין דסליקו ביה כל רעותין ואסתלקו ביה [זוהר - **הקדמה דף ב,ב**] בארז סתים **וְאֶמְיִן** כ"ח דא רוא דעלמא עלאה דאסתלק בשם אלהים כדקאמרן, (**ישעיה**

מ,כו) **אִישׁ לֹא נַעְדָּר** מאינון שתין רבוא (ששים רבוא) דאפיק בחילא דשמא, ובגין ד- (**ישעיה מ,כו**) **אִישׁ לֹא נַעְדָּר** בכל אתר דמיתו ישראל ואתענשו בחובייהו אתמנן ולא אעדר מאינון (בכל מקום שמתו ישראל ונענשו בחטאייהם, נמנו ולא נעדר מאלו) (קנ"א ז, שמות כ"ב א) שתין רבוא (ששים רבוא) אפילו חד בגין למהוי כלא דיוקנא חדא (כי ששים ששים רבוא מהוה פרצוף אחד - היינו שלימות עם ה"ק דו"א הנקרא גם כן ישראל) כמה ד- (**ישעיה מ,כו**) **אִישׁ לֹא נַעְדָּר** לעילא (בעליונים) און הכי לא נעדר לתתא (בתחתונים, כמו שלא חסר בחינה אחת מהו"ק דו"א, כך לא חסר אף איש אחד מהששים רבוא):

(הזוהר סגר הענין של ששים רבוא ופתח בענין) בראשית רב המנונא סבא אמר אשכחן אתוון בהפוכא, ב"ת בקדמיתא ולבתר, ב' בקדמיתא היינו בראשית, ברא לבתר, אל"ף בקדמיתא ולבתר, אל"ף בקדמיתא היינו אלהים, את לבתר,

הקומה השלימה של ששים רבוא בני ישראל בתבנית טעמים אחידה טפחא מונח אתנה בראש פסוק

187. במדבר א,א: פקדיהם למטה ראובן ששה וארבעים אלף וחמש מאות: פ

188. במדבר א,ג: פקדיהם למטה שמעון תשעה וחמשים אלף ושלוש מאות: פ

189. במדבר א,כה: פקדיהם למטה גד חמשה וארבעים אלף ושש מאות וחמשים: פ

190. במדבר א,כז: פקדיהם למטה יהודה ארבעה ושבעים אלף ושש מאות: פ

191. במדבר א,כט: פקדיהם למטה יששכר ארבעה וחמשים אלף וארבע מאות: פ

192. במדבר א,לא: פקדיהם למטה זבולן שבעה וחמשים אלף וארבע מאות: פ

193. במדבר א,לג: פקדיהם למטה אפרים ארבעים אלף וחמש מאות: פ

ב"ה טוב טעם ודעת למדני (טסור"ל) כי במצוותך האמנותי – תהלים ק"ט, שם: טעמי המקרא והתורה שבעל-פה, התשס"א – התשס"ג: **תמצית ההשערות: אתנה, סלוק = סוף-פסוק (נקראים קיסרים ותפקידים) – להגביל; מונח = רבוי; מהפך פשטא = מוציא מפשט; מרכא = מאריך, רבוי; דרגא – מצרף; תביר – מחלק, ממעט, לא ממש; טפחא = טרחא – שנוי ואו רבוי ואו מתפשט; מרכא טפחא – קב' שעשויה לגדול, יתור לרבות, מכל מקום; דרגא תביר טפחא – קבוצה עם הלכה שוה לפרטיה; מרכא תביר טפחא – קבוצה עם הלכה לא שוה לפרטיה; תביר מרכא טפחא – קבוצה שמעטים חלק מפרטיה מעניין מסוים; מקא- בד"כ בורר לימוד אחד מרב אפשרויות; פסא I – סדור שנחלק, השלם והחלק נדרשים; זקא סגול – מוסיף מהענין על הענין או גורע ממנו; פשטא – פשוט, I; זקא-קטן – 2; זקא-גדול – 3; רביע – 4; מנח רביע – לפחות 4 ...; זקא-קטן ... זקא-קטן בחצי פסוק – היקש; השלישיה: (קדמא – סדר קדימות; אולא = גרש = גרשי"ם – יוצא מהענין; קדמא ואולא – בסדר זה או הפוך, הצגת נושא ולימוד פרטי בסדר מתאים, מלמד ולמד, כעין מדות מ"ג מדות דר' ישמעאל ול"ב מדות דר' אלעזר עם המלים כלל, פרט, רבוי, מיעוט), תלישא-קטנה = תרסא – דרוש בפסוק שיעור. מתיצה. שגגה = שכחה: תלישא-גדולה = תלשא – דרוש בפסוק ולפניו שיעור. מתיצה. עסירה. שגגה = שכחה: פור – דרוש מהפסוק רעיון לנושאים אחרים בתשובה"פ.**

- 194. במדבר א,לה: **פקדיהם למטה מנשה שנים ושלשים אלף ומאות:** פ
- 195. במדבר א,לו: **פקדיהם למטה בנימן חמשה ושלשים אלף וארבע מאות:** פ
- 196. במדבר א,לט: **פקדיהם למטה הן שנים ושלשים אלף ושבע מאות:** פ
- 197. במדבר א,מא: **פקדיהם למטה אשר אחד וארבעים אלף וחמש מאות:** פ
- 198. במדבר א,מג: **פקדיהם למטה נפתלי שלשה וחמשים אלף וארבע מאות:** פ
- 199. במדבר א,מז: **והלוים למטה אבתם לא התפקדו בתוכם:** פ
- 200. במדבר א,נב: **והנו בני ישראל איש על-מתנהו ואיש על-דגלו לזבאתם:**
- 201. במדבר א,נד: **ונעשו בני ישראל ככל אשר צוה ה' את משה בן עשר:** פ

בדוק פסוק הסיכום בתבנית דרגא תביר טפחא

קבלת עול מלכות שמים בתבנית טעמים אחידה טפחא אתנה בראש פסוק

- 202. במדבר ב,ד: **וצבאו ופקדיהם ארבעה ושבעים אלף ונשש מאות:**
- 203. במדבר ב,ו: **וצבאו ופקדיו ארבעה וחמשים אלף וארבע מאות:**
- 204. במדבר ב,ז: **מטה ונשיא לבני וכולן אליאב בן-חלף:**
- 205. במדבר ב,ח: **וצבאו ופקדיו שבעה וחמשים אלף וארבע מאות:**
- 206. במדבר ב,יא: **וצבאו ופקדיו ששה וארבעים אלף וחמש מאות:**
- 207. במדבר ב,יג: **וצבאו ופקדיהם תשעה וחמשים אלף ושלש מאות:**
- 208. במדבר ב,יד: **ומטה גד ונשיא לבני גד אליסף בן-רעואל:**
- 209. במדבר ב,טו: **וצבאו ופקדיהם חמשה וארבעים אלף ונשש מאות וחמשים:**
- 210. במדבר ב,יט: **וצבאו ופקדיהם ארבעים אלף וחמש מאות:**
- 211. במדבר ב,כ: **ועליו מטה מנשה ונשיא לבני מנשה גמליאל בן-פדהצור:**
- 212. במדבר ב,כא: **וצבאו ופקדיהם שנים ושלשים אלף ומאות:**
- 213. במדבר ב,כב: **ומטה בנימן ונשיא לבני בנימן אכיהן בן-ודעני:**
- 214. במדבר ב,כג: **וצבאו ופקדיהם חמשה ושלשים אלף וארבע מאות:**
- 215. במדבר ב,כו: **וצבאו ופקדיהם שנים ושלשים אלף ושבע מאות:**
- 216. במדבר ב,כח: **וצבאו ופקדיהם אחד וארבעים אלף וחמש מאות:**
- 217. במדבר ב,כט: **ומטה נפתלי ונשיא לבני נפתלי אחיקע בן-דעין:**
- 218. במדבר ב,ל: **וצבאו ופקדיהם שלשה וחמשים אלף וארבע מאות:**
- 219. במדבר ב,לד: **ונעשו בני ישראל ככל אשר צוה ה' את משה בן עשר:** פ

בדוק פסוק הסיכום בתבנית דרגא תביר טפחא

(במדבר א,כא) ששה וארבעים אלף – דרגא תביר טפחא, כעין קבוצת פרטים הקשורה לנושא מסוים, שעל כל אחד חל אותו ענין או הלכה. אבל גד ואפרים שונים מהעשרה האחרים, ובמנשה שנוי קטן בסוף.

(במדבר א,כא) וחמש מאות – מרכא סלוק, רבוי הגבלות? לגבי הנושא מצאנו פרשנויות אחדות שכולם משמע קבוצת פרטים שעל כל אחד חל אותו ענין או הלכה. לאור החיים הנושא הוא יחוסין. **[אור החיים] (במ' א,יח,כ)** (יח) ואת כל העדה וגו' באחד לחודש. יודיע הכתוב כי ביום עצמו נקהלו היהודים על הדבר, והדבר יגיד שכל אחד היה לו יחוסו אצלו בלא טורח הראיה והעדיות, גם שבו ביום הוכרו היחוסין של כולן, והוא אומר ויתילדו סמוך למאמר באחד לחודש וגו':

ויתילדו וגו'. כתב רש"י ז"ל הביאו ספר יחוסיהן ועידי חזקת לידתן כל אחד ואחד להתיחס על השבט. והשיג רמב"ן כי לא היו צריכין לכל זה עד כאן. ואולי כי הוצרכו לחזקת לידה למיחוש ממזר שמכיר אביו, והכרת ממזרתו תהיה מהלידה, וצריך להביא חזקת לידה פירוש שנולד בכשרות, וזולת זה יוכל הממזר לומר ספר יחוסין עד יעקב אשר הודיעתו אמו:

(במ' א,יח,כ) כל יצא צבא. אמר הכתוב כן בכל פרטי המספר, לומר שלא היה אחד מכל הבאים לכלל המספר שלא היה ראוי לצאת בצבא אלא כולן גבורי כח, והוא אומר כל פירוש כל אחד מהם יוצא צבא. וזה נס שאינו באומות שאי אפשר שלא ימצא בכלל המספרים שלהם אחד שאינו ראוי לצאת בצבא:

ל-**[מנחה חדשה – בראשית, שמות הרב איפרגאן יעקב, הקדמה ע' 18 אוצר החכמה ע' 52]** (מחכמי תאודאנת, נכתב בשנת השע"ט (1619) הנושא הוא כנגד כל נשיא ומנין כל שבט נמצא מלאך ממונה על מנין מקביל של מלאכים, וכל קבוצת מלאכים כזאת נמצאת כנגד מקום כל שבט סביב המשכן. כגון כנגד נשיא ראובן נמצא המלאך מיכאל וכנגד המנין **(א,כא) ששה וארבעים אלף וחמש מאות** נמצאים **ששה וארבעים אלף וחמש מאות** מלאכים וכשם שראובן חונה מדרום למשכן כך קבוצת המלאכים הזאת חונה מדרום לכסא הכבוד. ל-**[ח' תורה, פרח שושנה, במדבר הרב קריספין יעיש, ע' יא, אוצר החכמה]** הנושא הוא התבטלות ישראל לה' **(במ' א,יח,כ) כל יצא צבא** ס"ת גימטריא לב. ירמוז שישאל כשיוצאין למלחמה מכוונין לבם על אביהם שכשמים כדי להצילם ולהושיעם ואין סומכין על גבורתם, וזה כונת הרמז ס"ת לב. ומ"ש **יצא צבא** ולא אמר יוצא חיל לרמוז שהם דומים לצבא השמים שהם חיים וקיימים לעד לעולם ודו"ק.

ל-**[ח' תורה, במדבר היכל הברכה אוצר החכמה ע' 16]** הנושא הוא שבח והביבות כל אחד מישראל **(א,כא) פקדיהם** חסר ואו להורות שכל המספר והפקדים נכללין בחד במקום אשר לא ימד ולא יספר. היינו כמו שמרמות תבנית הטעמים שעל כל הפרטים חל אותו ענין. חביבות ישראל לפני ה' וענין לשבח ולפאר את ישראל בשירה לפני ה' נמצא ב-**(במ' בהע' ח,יט)** בלימוד המסביר הזכרת חמש פעמים "בני ישראל" בפסוק.

ל-**[רחובות נהר, הרב טננבוים זאב וולף, אוצר החכמה ע' 748]** הנושא הוא שכל שבט יתן מחלקו ללויים היינו כמו שמרמות תבנית הטעמים שעל כל הפרטים חל אותו ענין.

ב"ה טוב טעם ודעת למדני (טור) כי במצוות האמנותי – תהלים ק"ט, שם: טעמי המקרא והתורה שבעל-פה, התשפ"ג. **תמצית ההשערות:** **אתנה**, **סלוק** = סוף-פסוק (נקראים קיסרים ותפקידים) – להגביל; מונח – רבי; מהפך פשטא – מוציא מפשט; מרכא = מאריך; רבוי; דרנא – מצרף; תברך – מחלק; ממעט, לא ממש; טפקא = טרקה – שנוי ואור רבוי ואו מתפשט; מרכא טפקא – קב"ש ששיעור לגבול; תור לרבות, מכל מקום; **דרנא תברך טפקא** – קבוצה עם הלכה שיהי' **מרכא תברך טפקא** – קבוצה עם הלכה לא שיהי' לפרטיה; **תברך מרכא טפקא** – קבוצה שמשמעים חלק מפרטיה מענין מסוים; **מקא** – בד"כ ברור לימוד אחד מרב אפשרויות; **פסק** – סודר שנהלך, השלים והחלק נדרשים; **זרקא סגול** – מוסיף מהענין על הענין או גורע ממנו; **פשטא** – פשוט; **זקא-קטן** – 2; **זקא-גדול** – 3; **רביע** – 4; **מונח רביע** – לפחות 4; ... **זקא-קטן** ... **זקא-קטן** בהצי פסוק – היקש; השלישיה: (קדמא – סדר קדימות; אולא = גרש = גרשייף – יוצא מהענין; קדמא ואולא – בסדר זה או הפוך, הצנת נושא ולימוד פרטי בסדר מתאים, מלמד ולמד, כעין מדות מ"ג מדות דר' ישמעאל ול"ב מדות דר' אלעזר עם המלים כולל, פרט, רבוי, מינוט), **תלישא-קטנה** = **תרסא** – דרוש בפסוק שיעור, מחיצה. עפירה. שגגה = שכחה; **תלישא-גדולה** = **אלשא** – דרוש בפסוק ולפניו שיעור. מחיצה. עפירה. שגגה = שכחה; **פור** – דרוש מהפסוק רעיון לנושאים אחרים בתשובת פ.פ.

1.8 במדבר א,א (התשע"ח) (בהשתתפות נחלת יעקב)

במדבר א,ז: וַיִּקַּח מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן אֶת הָאֲנָשִׁים הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר נָקְבוּ בְּשֵׁמֹתַי: הפסוק כרמז לאזכרת שמות ה' וכינויו.

(וי' אמר כד,טז) וַיְנַקְבֵם שְׁמֵיהֶם מֵאֵת יָמֵיהֶם וְיִדְעוּ כָּל־הָעָדָה כִּגְלוֹם בְּאַזְרְחָת בְּנִקְבוֹשֵׁם יִמְתָּ:

[בבלי סנהדרין נה, ב] [משנה סנהדרין פ"ז, מ"ה]. **המגדף אינו חייב עד שיפרש השם (טט):** הגמרא מבררת איך היא עבירת הגדוף ובתוך כך מה זה מפרש השם). וגו'

[בבלי סנהדרין נו, א] גמרא. תנא: עד שיברך שם בשם. מנהני מילי? – אמר שמואל: דאמר קרא (וי' אמר כד,טז) וַיְנַקְבֵם שְׁמֵיהֶם וַיְגוּ

בְּנִקְבוֹשֵׁם יִמְתָּ (מתיבתא: מהכפילות נקב ובנקבו משמע שאין המקלל חייב עד שיקלל שם בשם). ממאי דהאי (טט: מניין שמלת) **נִקְב** לישנא דברוכי (טט: לשון קלה) הוא – דכתיב (במ' בלק נכה), **מָה אֶקָּב לֹא קָבָה אֵל...**

(טט: הגמרא מבררת משמעויות אחרות למלת נוקב ומעלה את האפשרות הבאה) אימא פרושי שמה הוא (מתיבתא ביאור הגמרא = מב"ה):

שמא נאמר שמלת נוקב פירושה אמירת שם השם באותיותיו, אבל ראה ילקוט ביאורים), דכתיב (במ' א,ז) **וַיִּקַּח מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן אֶת הָאֲנָשִׁים**

הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר נָקְבוּ בְּשֵׁמֹתַי: (מב"ה: האנשים שפירשו שמותם קודם לכן, ולפי זה משמע מלת "נוקב" היינו הזכרת שם השם. ולמה שאמר

שמואל וַיְנַקְבֵם שְׁמֵיהֶם שהזכיר באופן האסור ובאה התורה לחייבו מיתה) (המשך הגמרא) ואזהרתיה מהכא (טט: התורה הזהירה על אזכרה

אסורה) (דב' וא' ויג) **אֲנִי־הָ' אֱלֹהֵיךָ תִּירָא** (טט: או (דב' עקב יג) **אֲנִי־הָ' אֱלֹהֵיךָ תִּירָא**)! – (טט: הגמרא דוחה ואומרת) אי אפשר לפרש במשמעות של אזכרת השם כי לא מתקמים שני תנאים) **חדא** – דבעינא שם בשם וליכא (טט: במגדף צריך להיות נוסח ששם אחד ישפיע משהו שלילי על שם אחר

(כגון כה יוסי את יוסי) ובאזכרה (כגון יזכיר יוסי את יוסי) אין דבר שלילי, ובפסוק (במ' א,ז) אין שלילה). ועוד: **הוא** ליה (הפסוק **אֲנִי־הָ' אֱלֹהֵיךָ**

תִּירָא) אזכרת עשה, ואזהרת עשה **לא שמה** אזכרה (ולכן אין מיתה אם עוברים על העשה, והסבר שנוקב פירושו אזכרה בלבד נדחה).

ב-[מתיבתא ילקוט ביאורים] ד"ה שמפרש אותיותיו או שקוראו ככתבו, כתב שרש"י מפרש אותיות השם ולא שקורא השם ככתבו. אבל

ה-[רמב"ם ספר המצוות מצות עשה ד] פירש שמזכיר השם לבדו בלא לברכו ... והעון בזה שעוב היראה, כי מיראת השם שלא יזכר שמו

לבטלה. וכתב ב-[יד דוד] שנפרש שנוקב הוא הקורא ככתבו ולא שמפרש אותיותיו.

המגדף תנא [רמב"ם עבודה זרה פ"ב, ה"ז] ואלו הן דיני המגדף, אין המגדף חייב סקילה עד שיפרש את השם (טט: כמו נוסח המשנה סנה

פ"ז, מ"ה) **המיוחד של ארבע אותיות** שהוא אל"ף דל"ת נו"ן יו"ד ויברך אותו בשם מן השמות שאינם נמחקים שנאמר (וי' אמר כד,טז)

וַיְנַקְבֵם שְׁמֵיהֶם על השם המיוחד חייב סקילה ועל שאר הכינויים באזכרה, ויש מי שמפרש שאינו חייב אלא על שם יו"ד ה"א וא"ו ה"א

ואני אומר שעל שניהם הוא נסקל.

נעיון שוב בפסוק שהביאה הגמרא (במ' א,ז) **וַיִּקַּח מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן אֶת הָאֲנָשִׁים הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר נָקְבוּ בְּשֵׁמֹתַי:**

אמנם הגמרא דחתה את הלימוד שמשמעות מלת **נִקְבוּ** זה אזכרה בלבד לענין פרשת מגדף, אבל מוצע לומר שבפסוק יש רמזים לפסק

של הרמב"ם בהלכות מגדף. הכתוב (במ' א,ז) **אֲשֶׁר נָקְבוּ בְּשֵׁמֹתַי** מלמד שיש מקום לומר ש"נקבו" משמעו גם ש-שםם פורש – הוזכר

כב- (במ' א,ה – טו). זהו המשל והנמשל בא ללמד על שמות מפורשים של השם (טט: כמו נוסח המשנה סנה"פ"ז, מ"ה) וכינויים לשמו.

טעמי הכתוב (במ' א,ז) **אֶת הָאֲנָשִׁים הָאֱלֹהִים** – יתיב מונח זקא-קטן, זקא-קטן מרמז לשני לימודים בפשט (כי אין כאן תבנית טעמים

מהפך פשטא). טעם יתיב במלת **אֶת** בתפקיד דווקא כך, בדיוק כך ירמז על אמירת שם השם המיוחד וזקא-קטן ירמז לפסק הרמב"ם

לחייב המגדף בשם הוי"ה ובשם אדנות (טט: כמו נוסח המשנה סנה"פ"ז, מ"ה).

(במ' א,ז) **אֲשֶׁר נָקְבוּ** – מרכא טפקא, בתפקיד כעין קבוצת פרטים העשויה להתרחב וזה ירמז לפסק הרמב"ם שהחייב בסקילה יבוא

כאשר יברך אותו בשם מן השמות שאינם נמחקים "

טעם טפקא של מלת **נִקְבוּ** פועל גם בתפקיד כפוחה טפה להתאפיין מהכתוב אחריו מלת **בְּשֵׁמֹתַי** ומההגבלה המגיעה מטעם סלוק של

מלה זאת. **בְּשֵׁמֹתַי** – סלוק כמגביל. (א) הגבלה לשמות הלא נמחקים (ב) כשיטת הרמב"ם שחייב רק על קריאת השם ככתבו ולא

בפירוש אותיותיו או הגיייתם אות אות כפירוש רש"י.

ומה שפסק הרמב"ם " ועל שאר הכינויים באזכרה " אפשר שמרומז בטעם מונח של מלת (במ' א,ז) **הָאֲנָשִׁים** בתפקיד רבוי מצב

ביניים .

לפי המשך הגמרא בנכריים מתקיים "נוקב" במשמע אזכרה בלבד באופן האסור והמביאה למיתה.

[בבלי סנהדרין נו, א] ורבי יצחק נפחא אליבא דרבנן, האי (וי' אמר כד,טז) **כִּגְלוֹם בְּאַזְרְחָת**, מאי עביד ליה ? – גר ואזרח – הוא דבעינן שם

בשם, אבל נכרי – לא בעינן שם בשם. (טט: ומביאה למיתה).

במדבר א,ז: וַיִּקַּח מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן אֶת הָאֲנָשִׁים הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר נָקְבוּ בְּשֵׁמֹתַי:

ראה **במדבר א,טז:** שם למדנו על **קְרוּאֵי הַעֲדָה** (א) לכל ענין של חשיבות וביניהם ירושת הארץ (ב) לקדושה (ג) למנהיגות במלחמה

[התורה"מ (המלב"ם)] (במ' א,ז – יח) **וַיִּקַּח מֹשֶׁה**, ספר שמשנה נדרשו לקיים מצות ה' תכף ביום הצינוי, אם במה שלקח י"ב הנשיאים אם

במה שהקהילו את כל העדה וכ"ז היו באחד לחדש השני ביום הצינוי, (במ' א,יח) **וַיִּתְּנֵהֶם לְיָדוֹ** שכ"א ברר את יחוסו והתחילו מן משפחות

התחתונות ועלו למעלה עד (במ' א,יח) **בֵּית אֲבֹתָם** ולכן אמר למשפחותם לבית אבותם (טט: למשל (במ' א,ב) **לְמִשְׁפַּחְתָּם לְבֵית אֲבֹתָם (במ' א,ב)**

לְמִשְׁפַּחְתָּם לְבֵית אֲבֹתָם ועוד 15 פסוקים בבמ' א, ובמ"ד (ד) כמ"ש בפ' בא (ס' י"ז) (טט: לא מצאנו כזה תוכן פ' בא) וכן קיים שני

התנאים שיהיו (במ' א,ב) **בְּמִסְפַּר שְׁמוֹתָם** וגם (במ' א,ג) **לְגִלְגָּלָתָם כנ"ל**, וכ"ז התחילו באותו יום ומובן מעצמו שכ"ז לא נגמר ביום

אחד, ולכן אמר:

[התורה"מ (המלב"ם)] (במ' א,ט) **וַיִּפְּקְדֵם בְּמִדְבַּר סִינַי**, ר"ל שבעשרים יום שחננו עדיין במדבר סיני נגמר המנין, והנה בתחילה

התעסקו במנין ואחר שגמרו המנין התחילו שנית לסדרם לפי הדגלים ולסדר הצבא תחת שרי האלפים והמאות כמ"ש (במ' א,ג) **תִּפְקְדוּ**

אֹתָם לְצַבָּאתָם ועז"א (במ' א,ט) **וַיִּפְּקְדֵם** שזה נקרא פקידה כנ"ל, וכ"ז נגמר במדבר סיני קודם שנסעו משם:

(במ' א,ז) **וַיִּקַּח מֹשֶׁה** – מרכא טפקא בתפקיד כעין קבוצת פרטים העשויה להתרחב. אפשר שקבוצת הפרטים אלו הפעולות שמש

עשה מיד משנצטוו ע"ה'. טעם מלת **מֹשֶׁה** – טפקא בתפקיד כפוחה טפה להתאפיין מהכתוב אחריו מלמד מטעם אתנה של מלת

אֲהַרְן בתפקיד הגבלה, שלקח "אהרן" עמו כדי שלא יעשה הכל על דעת עצמו אלא בהתיעצות ושיקול דעת עם "אהרן" שהוא כהן

שומר שלום וחסד.

הפעולות שעשה משה ע"פ **[התורה"מ (המלב"ם)]** (במ' א,ז – יח) (א) נדרשו לקיים מצות ה' תכף ביום הצינוי (ב) לקח י"ב הנשיאים

ב' ה טוב טעם ודעת למדני (טור"ל) כי מצוותו האמתי - תהלים ק"ט, שם: טעמי המקרא והתורה ובעל פה, התשס"א - התשפ"ג. **תמצית ההשערות:** אנתון, סלוק = סוף-פסוק (נקראים קיסרים ותפקידם) - להגביל: מונח - מוציא מפשט - מרכא = מרבוץ, דרגא - מצרף; תכיר - מחלק, ממעט, לא ממש; טפחא - טרפא - שני ו/או רבוי ו/או מתפסט; מרכא טפחא - קב' שעשויה לנגול, יתור רבות, מכל מקום: **דרגא תכיר טפחא** - קבוצה עם הלכה שיהי לפרטיה; **מרכא תכיר טפחא** - קבוצה עם הלכה לא שיהי לפרטיה; **תכיר מרכא טפחא** - קבוצה שממעטים חלק מפרטיה מענין מסוים; **מקף** - בד"כ בורר לימוד אחד מרב אפשרויות; **פסק** - סדור שנהלק, השלם והחלק נדרשים; **זקא סגול** - מוסף מהענין על הענין או גורע ממנו; **פשטא** - פשוט, 1: זקא-קטן - 2: זקא-גדול - 3: רביע - 4: מונח רביע - לפחות 4; ... זקא-קטן ... מונח רביע - לפחות 4; ... זקא-קטן בחצי פסוק - היקף השלישי: (קדמא - סדר קדימות; אולא = גרש - גרש"פ - יוצא מהענין; קדמא ואלא - בסדר זה או הפוך, צבת נושא לימוד פרטי בסדר מתאים, מלמד ולמד, כעין מדות מ"ג מדות דר' ישמעאל ו"ב מדות דר' אלעזר עם המלים ככל, פרט, רבוי, מינות); **תלישא-קטנה** = **תראסא** - דרוש בפסוק ששור. מחיצה. עפירה. שגגה = שפחה; **תלישא-גדולה** = **תלישא** - דרוש בפסוק ולפניו ששור. מחיצה. עפירה. שגגה = שפחה; **פזר** - דרוש מהפסוק רעיון לנושאים אחרים בתושבע"פ.

אם במה שהקהילו את כל העדה (ג) **(במ' א,יה) ויתגלו** **שכ"א** (טט: מהנשיאים) ברר את יחסו של כל אחד משבטו, **(במ' א,זי) ויקח משה** - סלוק) מרכא טפחא כעין לימוד סמוכים (מידה כ"א מל"ב מידות מדבר שחבירו (כאן **(במ' א,טז) הכתוב** לפניו) מלמד עליו), רוצה לומר בענין ברור היחוס. פסוק **(במ' א,טז)** מלמד על **נשיאי מנחות אבותם** היינו אנשים בעלי יחוס מבורר. אפשר שמשה הדגים ברור היחוס על עצמו ועל אהרן וזאת עוד הגבלה הבאה מטעם אתנה של **(במ' א,זי) אהרן**. ואח"כ ביררו היחוס של **נשיאי מנחות אבותם** ואח"כ הנשיאים בעזרת משה ואהרן ביררו, כל אחד בשבטו, שיתקיימו בו **(במ' א,ג) במספר שמות** וגם **(במ' א,ג) לגלגתם**.

במדבר א,יח: ואת כל־העדה הקהילו באחר־לחדש השני ויתגלו עלי־משפחתם לבית אבתם

במספר שמות מן עשרים שנה ומעלה לגלגתם:

(במ' א,יח) ואת כל־העדה - קדמא ואלא, רמז לכעין לימוד בכלל ופרט בנושא האם מונים מניסן או מתשרי. והדבר מבורר לפי **כל־העדה** - מקף כרב-משמע "כל-העדה" (א) במנין לפי ניסן (ב) במנין לפי תשרי. והדרשה מוכיחה שבמנין לפי תשרי. **(במדבר רבה (וילנא) פרשת במדבר פרשה א,יז) (במ' א,מ) ויהי כ־הפקדים שש־מאות אלף ושלשת אלפים נחמש מאות נחמשים:** את מוצא המנין הזה שיהי למנין שנמנו ישראל במלאכת המשכן ... וכשבה מנחותן בשנה שנייה באחד לחדש השני הוא מוצא אותן יתירים ושלשת אלפים נחמש מאות נחמשים ואין אנו יודעים אלו היתירים אם מונה להם עשרים מראש חדש ניסן של שנה שנייה ליציאתם ממצרים או מונה להם עשרים מראש השנה שהוא ראש חדש תשרי והוא שנה ראשונה ליציאתם ממצרים ... ואם אתה אומר שלא מנו לאותן שיצאו ממצרים שהיו פחות מכן עשרים לא מנו להם עשרים שנה עד חדש ניסן של שנה שנייה אם כן את מוצא בשקלים יתירים ושלשת אלפים נחמש מאות נחמשים יתרים אלא מה יש לך לומר מתשרי מנו להם עשרים שהוא ראש השנה לברייתו של אדם הראשון, ולכך כלל החשבון כך, להודיענו שהרי נכנסו חדש אחד בשנה שנייה לצאתם ממצרים ולא נתוספו אותן של עשרים שנה במנינם על אותן שנתנו לאדני המשכן לומר לך שאין מונין להן מניסן אלא מתשרי.

(במ' א,יח) ויתגלו עלי־משפחתם לבית אבתם - נברר מה מלמד טעם מקף של **עלי־משפחתם**.

(בבלי נזיר מט,א) נאמר ככהן גדול (וי אמר כא,יא) ועל־פלגשפת מת לא יבא לאביה ולאמו לא ישמא:

(וי אמר כא,יא) לאביה ולאמו למה לי? צריכי, דאי כתב (טט: רק) אביו, הוה אמינא היינו טעמא דלא מיטמא ליה (טט: הסיבה שכ"ג לא נטמא לאביו המת), משום דחזקה בעלמא הוא (טט: ט: כי זאת חזקה שהוא אביו אבל אין ודאות מלאה שהוא אביו), אבל אמו דידעין דילדתיה ליטמא להו (טט: שזאת ידיעה ברורה שילדה אותו שיטמא לה); ואי כתב רחמנא (טט: רק) אמו, הוה אמינא אמו לא ליטמא לה, (טט: מפני) דלאו אזיל זרעה בתרה (טט: שלענין יחוס לשבט לא הולכים אחרי האם), אבל אביו, כיון דאמר **מר (במ' א,ג) למשפחתם לבית אבתם (טט: הולך אחר אביו) - אימא ליטמא ליה (טט: אז אולי יטמא לו), קא משמע לן (טט: שלא יטמא לא לאביו ולא לאמו).**

(בבלי בבא בתרא קט,ב) ... אמר רבא, אמר קרא: (במ' פ' נו,יא) ממשפחתו ויתגלו אבתה (היבם ביבמו אשת אחיו המת (אח מאב) יורש נחלתו) - משפחת אב קרויה משפחה, משפחת אם אינה קרויה משפחה, דכתיב: **(במ' א,ג) למשפחתם לבית אבתם**.

היות וכתוב כאן **ויתגלו** - ולכל אחד יש אב ואם, אז משפחה תהיה לפי האב וגם לפי האם. כגון בדיון על כהן גדול שמת אביו או מתה אמו. אפשר כי תפקיד המקף של **עלי־משפחתם** - מברר בין (א) משפחה לפי האב; (ב) משפחה לפי האם. והתורה מלמדת כאן שלבית אבותם למחנות השבטים ולירושת הארץ ולירושות בכלל, יבום ועוד הולכים לפי משפחת האב בלבד. הברור הנרמז מטעם מקף עוזר להבנת הלימוד הבא בב"ר.

(בראשית רבה (וילנא) פרשת בראשית פרשה ז) יעקב איש כפר נבוראי הורה בצור מותר למול בנה של עבודת כוכבים בשבת, שמע רבי חגי שלח ליה תא לקי (טט: אתה חייב ללקות) אמר (טט: ענה לו) בר נש דאמר מלתא דאורייתא לקי (טט: אדם שאמר דבר תורה ילקה?), א"ל (טט: רבי חגי) ומן היא דאורייתא (?) א"ל (יעקב, המקור שלי) **(במ' א,יח) ויתגלו עלי־משפחתם לבית אבתם משפחת אב קרויה משפחה משפחת אם אינה קרויה משפחה, א"ל (טט: רבי חגי) לא הורית טב, אמר ליה (יעקב) ומנין את מודע לי, אמר ליה (טט: רבי חגי) רביע (רביע - שב) ואנא מודע לך, אמר (טט: רבי חגי) אם אתי בר עבודת כוכבים לגבך ויאמר לך אנא בעי מתעבדה יהודי (טט: אם יבוא עעכו"מ אליך ויבקש לעשותו יהודי (היינו ברית מילה)) על מנת למגזרה ביומא דשבתא או ביומא דכיפוריא (טט: בתנאי שהברית מילה יבוצע בשבת או ביום"ט), (טט: האם) מחללין אותו עליוני?, והלא אין מחללין שבת ויום הכפורים אלא על בנה של בת ישראלית בלבד, אמר ליה (יעקב) ומנין לך(?) (טט: אמר רבי חגי) מן הדא, דכתיב **(עזרא יג) ועתה נכרת־בְּרִית לְאַלְהֵינוּ הַחַיִּים כְּלַיְשִׁים וְהַנּוֹלָד מִקֶּהָם בַּעֲצַת אֲדָנָי וְהַסָּרְדִים בַּמְּצֻנָּת אֲלֵהֵינוּ וְכַתוּבָה יַעֲשֶׂה:** אמר ליה (יעקב) רבי ומן הקבלה (מדברי סופרים) אתה מלקני, אמר ליה (טט: רבי חגי) והכתיב **תמן וְכַתוּבָה יַעֲשֶׂה:** (דברי קבלה הם כתורה), אמר ליה (יעקב) מאיזו תורה(?), אמר ליה (טט: רבי חגי) מן ההוא דאמר רבי יוחנן בשם רבי שמעון בן יוחאי **(דב' וא' ז,ג) וְלֹא תַחֲסֹקְנָם בְּסֵם בִּמְרֹךְ לֹא־תַחַן לָבְנוֹ וְכַתּוּבָה לֹא־תַחַן לְגֻבֵּן וְיֹאמְרוּ לָךְ אֲנָא בְּעֵי מַתְעַבְדָּה יְהוּדִי (טט: אם יבוא הבא מישראלית קרוי בנך ואין בנך הבא מן עובדת כוכבים קרוי בנך, אמר ליה (יעקב) חבוט חבטך דהיא טבא בקולטא ורוץ ורוץ רצפך דהיא טבא באולפנא (טט: חבוט מכתך שהיא טובה ... ודבריך הטובים בלימוד).****

(במ' א,יח) ויתגלו עלי־משפחתם - מרכא טפחא, כעין קבוצת פרטים העשויה להתרחב, אפשר שמוסף על בני ישראל מאב ואם עברים, את ילדי בת ישראל מהתכרי. אבל לענין בית אב אין הם בין הנמנים במנין והמחנות של השבטים, ואין הם יורשי נחלה בארץ.

במדבר א,גב: וחנו בני ישראל איש על־מחנהו ואיש על־דגלו לצבאתם:

וְחָנוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל - טפחא מונח אתנה, תבנית **(שמ' יתרו כב) אנכי ה' א-לקיך בטעם תחתון, חנייה עם כוונת יחוד.** קריאה בשבת לפני מתן תורה. **ואיש על־דגלו (רש"י)** (פירש הפשט) כמו שהדגלים סדורים בספר זה, שלשה שבטים לכל דגל.

אפשר כי תבנית הטעמים של **איש על־מחנהו ואיש על־דגלו** - דרגא תכיר מרכא טפחא, כעין קבוצת פרטים קשורים לנושא שעל כל אחד חלה אותה הלכה או מצטרפים, קשורה להסבר ל-**(במ' א,גב) ככל** - תלשא בתפקיד מחיצה לכתוב לפניו שגם הלוויים וגם כל אחד משבטי בני ישראל שמרו המחיצות למנוע פריצתן כדי שלא יגעו מהתקרבות למשכן.

על־מחנהו ואיש על־דגלו - תכיר מרכא טפחא, כעין קבוצת פרטים קשורים לנושא שעליהם לא חלה הלכה מסוימת. אפשר שמרמז ל-**(משנה מידות פ"ד,מ"ה)** ... ולולין היו פתוחין בעליה לבית קדש הקדשים שבהן היו משלשלין את האומנים בתיבות כדי שלא יזונו עיניהן מבית קדשי הקדשים: האומנים הצריכים לתקן בבית המקדש, המותרים להיכנס לעזרה, לקדש ולקדש הקדשים עם הגבלות. ודיון ב-**(ירידב"ז ירושלמי סנה' פ"א,ה"ג (וילנא) ז,ב)** בימי עזרא א"ר אבהו איתפלגון ר"י ורשב"ל הד אמר בונין ואח"כ מקדישין והאחר אמר מקדישין ואח"כ בונים. ולראשון צריך להקים מחיצות כדי שהאומנים יוכלו לבנות.

ב"ה טוב טעם ודעת למדני (טו"ר) כי במצוותך האמנתי – תהלים קי"ט, שם: טעמי המקרא והתורה שבעל-פה, התשס"א – התשפ"ג: תמצית ההשקפות: אתנה, סלוק = סוף-פסוק (נקראים קיסרים ותפקידים) – להגביל: מונח – רבוי; מהפך פשטא – מוציא מפשט; מרכא = מרכיב; רבוי; דרנא – מצרף; תבר – מחלק; ממעט, לא ממש; טפחא = טרחה – שני ואו רבוי ואו מתפסט; מרכא טפחא – קב' שעשויה לגדול, יתור לרבות, מכל מקום; דרנא תבר טפחא – קבוצה עם הלכה שיהי לפרטיה; מרכא תבר טפחא – קבוצה עם הלכה לא שיהי לפרטיה; תבר מרכא טפחא – קבוצה שממעטין חלק מפרטיה מענין מסוים; מקף – בד"כ בורר לימוד אחד מרב אפשרויות; פסק ו- סודר שבחלק, השלם וחלק נדרשים; זקא סגול – מוסיף מהענין על הענין או גורע ממנו; פשטא – פשוט, ו-1; זקף-קטן – 2; זקף-גדול – 3; רביע – 4; מונח רביע – לפחות 4 ... זקף-קטן בחצי פסוק – היקש; השלישיה; (קדמא – סדר קדימות; אולא = גרש = גרשי"ם – יוצא מהענין; קדמא ואולא – בסדר זה או הפוך, הצגת נושא ולימוד פרטי בסדר מתאים, מלמד ולמד, כעין מדות מ"ג מדות דר' ישמעאל ול"ב מדות דר' אלעזר עם המלים כלל, פרט, רבוי, מיעוט), תלישא-קטנה = תראא – דרוש בפסוק ששור. מחיצה. עפירה. שגגה = שכחה: תלישא-גדולה = חלשא – דרוש בפסוק ולפניו ששור. מחיצה. עפירה. שגגה = שכחה: פור – דרוש מהפסוק רציו לנושאים/אחרים בתרשבע"פ.

1.9 במדבר א,א (התשע"ט)

במדבר ד,ג: מִבְּנֵי שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וְנֹמְעָה וְעַד בְּנֵי חֲמִשִּׁים שָׁנָה כָּל-בָּא לִצְבָא לְצַבָּא לְעִשׂוֹת מִלֵּאכָה בְּאֵהֶל מוֹעֵד:

במדבר ד,ד: זֹאת עֲבֹדַת בְּנֵי-קֹהַת בְּאֵהֶל מוֹעֵד קֹדֶשׁ הַקֳּדָשִׁים:

(במ' ד,ג) מִבְּנֵי שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וְנֹמְעָה – קדמא מהפך פשטא זקף-קטן, זקף-קטן מרמז לשני לימודים, מהפך פשטא מרמז שלפחות אחד מן

הלימודים יוצא מפשט הכתוב העוסק בלויים בני קהת ומלמד על כהנים בני קהת כנלמד ב-(במ' ד,ד) זֹאת עֲבֹדַת בְּנֵי-קֹהַת בְּאֵהֶל מוֹעֵד

קֹדֶשׁ הַקֳּדָשִׁים: (במ' ד,ד) בְּנֵי-קֹהַת – מקף בורר בין בני קהת שמהם כהנים ומהם לויים [במדבר רבה (וילנא) במדבר פר' ד] מתוך בני

לוי שמכל בני לוי לא חשובים כבני קהת ומהם כהנים ולויים, וכאן בשלב (א) באים כהנים (שהם מבני קהת) ומכסים את כלי המשכן

כנאמר ב-(במ' ד,ד) ובשלב (ב) באים הלויים (שהם מבני קהת) ונושאים את הכלים.

מזה נבוא ללמוד שגם כהנים הנכנסים לאהל מועד צריכים להיות בני שלוששים שנה.

ועתה יובן טעם קדמא במלת מִבְּנֵי המלמד שקודם ל-שְׁלֹשִׁים שָׁנָה לא יבוא כהן לעבוד באהל מועד, כנלמד ב-[במדבר רבה (וילנא) פרשת

במדבר פרשה ג סימן ז] ... א"ר תנחומא בר ר' אבא אני שאלתי ולמדתי אותה לפני רבי אבא הונא הכהן ב"ר אבין ואמרתי לו ... והרי

היה (אֶלְעָזָר) עד שלא נגזרה גזירה משמש באהל מועד שנאמר (במ' ד,טו) וּפְקָדְתָּ אֶלְעָזָר בְּנֵי-אֶהֱרֹן הַכֹּהֵן וגו' ומצינו שלא היה רשות

לאחד מן הכהנים ליכנס ולשמש באה"מ א"כ היה לו בן ל' שנה שנא' (במדבר ד,ג) מִבְּנֵי שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וְנֹמְעָה וְעַד בְּנֵי חֲמִשִּׁים שָׁנָה

וגו' הוי נמצאו למדים שהיה אלעזר עד שלא נגזרה הגזירה בן שלשים שנה או יותר

במדבר ד,ד: זֹאת עֲבֹדַת בְּנֵי-קֹהַת בְּאֵהֶל מוֹעֵד קֹדֶשׁ הַקֳּדָשִׁים:

(במ' ד,ד) זֹאת – תביר מחלק וממעט עֲבֹדַת בְּנֵי-קֹהַת – מרכא טפחא, כעין קבוצת פרטים העשויה להתרחב, כל הלויים בני עשרים

וחמש באים ללמוד, ומבן שלושים מרחיבים את קבוצת העובדים. זֹאת – תביר, אפשר שמחלק וממעט מההגבלה הכתובה ב-(במ' ד,ג)

וְעַד בְּנֵי חֲמִשִּׁים שָׁנָה, ואפשר שמרמז שרק לשיר הם מתמעטים כי קולם אינו יפה יותר, ובמדבר לנושאי המשכן, כנלמד ב-

[בבלי חולין כד,א] ת"ו: כהן משיביא שתי שערות עד שזיקין כשר לעבודה, ומומין פוסלין בו; בן לוי מבן שלשים ועד בן חמשים

כשר לעבודה, ושנים פוסלין בו; בדר"א – באהל מועד שבמדבר, אבל בשילה ובבית עולמים אין נפסלין אלא בקול.

אבל נשארם לשוערים, ובבית המקדש הלויים גם עסקו בשחיטה, הפשטה, ניתוח ובעבודות אלו יכולים להמשיך. [רבי יוסף בכור

שור] (במ' נשא ד,מז) עֲבֹדַת עֲבָדָה – שיר, שחיטה, הפשט וניתוח, שהיא עֲבָדָה לעבודת הכהנים; וזה היו עושים בני עשרים

וחמש. וְעֲבֹדַת מִשָּׁא – שהיו עושים בני שְׁלֹשִׁים. [דעת זקנים מבעלי התוספות] (במ' נשא ד,מז) לְעִבְד עֲבָדַת עֲבָדָה. ו-[הדר זקנים]

(במ' נשא ד,מז) עֲבָדַת עֲבָדָה. שחיטה הפשט ונתוח שהם עבודת הכהנים וזה היו עושים הלויים כדכתיב בעזרא וכן בדברי הימים.

אפשר כי טעם זֹאת – תביר הוא רמז למה שהגמרא בהמשך מביאה לכך הכתוב הבא: א"ר יוסי: מאי קרא? (דה"ב ג,ג) נִקְיָה קֶאֱתָד

למחצירים למסחירים ולמשחררים להשמיע קול-אֶתָד עד שזיקין. עד כמה? אמר רבי אלעא אמר ר' חנינא: עד שירתת.

עד [רמב"ם ביאת המקדש פ"ז, ה"ב] ועוד יש שם שלשה מומין אחרים ואלו הן: הזקן שהגיע להיות רותת ורועד כשהוא עומד,

החולה כשהוא רועד מפני חוליו וכשלוץ כחו, אבל הטריפה כשר באדם ופסול בבהמה, וכן יוצא דופן כשר באדם ופסול בבהמה.

טט: (במ' ד,ד) בְּאֵהֶל מוֹעֵד – מונח מרבה, אתנה מגביל, ביחד כעין רבוי הגבלות העשוי לתמוך ברמב"ם הנ"ל שיש שלושה מומין

נוספים על הקול, הפוסלין בעבודת אהל מועד.

צ"ע ברמב"ם הנ"ל מפני שמונה רק שני מומים הפוסלים בכהן ולוי. והמום השלישי הוא בבהמה ולא באדם.

(במ' ד,ג) לְעִשׂוֹת מִלֵּאכָה – מרכא טפחא, כעין קבוצת פרטים העשויה להתרחב, ע"פ אלשיך זה רבוי בקדושה

[אלשיך] (במ' ד,ג) לְעִשׂוֹת מִלֵּאכָה בְּאֵהֶל מוֹעֵד. כי עבודתם – שהיא לשאת ארון ושלחן ומנורה ומזבח הזהב – היתה נעשית עורנו

אהל מועד על מתכונתו ומכוננו בקדושתו, ... ועוד ... אין עבודתם מתייחסת בעצם לעבודה. כי הלא בלא עמל ויגיעה היו נושאים את

הכלים ההם. כי הארון אדרבה היה נושא את נושאו (סוטה לה ב), ויתר הכלים הקדושים ההם גם שלא ישאו את נושאם, לא יבצר

מקדושתם שלפחות לא יכבדו עליהם. על כן אמר לעשות מלאכה, ולא אמר לשון עבודה. וגם זה יתרון גדול, שהיתה עבודת משאם

קדושה גדולה נכרת בנשיאתם את כלי משאם.

במדבר ד,ה: טו: [ד] זֹאת עֲבֹדַת בְּנֵי-קֹהַת בְּאֵהֶל מוֹעֵד קֹדֶשׁ הַקֳּדָשִׁים:

[טו] וְכֵלָה אֶהֱרֹן וּבָנָיו לְכַסֹּת אֶת-הַקֹּדֶשׁ וְאֶת-כָּל-כְּלֵי הַקֹּדֶשׁ בְּנֹסַע הַמַּחֲנֶה וְאֶהֱרֹן-כֵּן יָבֹאוּ בְּנֵי-קֹהַת לְשֵׂאת וְלֹא-יָקֻעוּ

אֶל-הַקֹּדֶשׁ וַמְתוּ אִלָּה מִשָּׂא בְּנֵי-קֹהַת בְּאֵהֶל מוֹעֵד:

[ד] זֹאת – תביר, [טו] אִלָּה – תביר, במשמע שבור. בדרך מוסר אפשר ששני הכתובים מלמדים כי לנשיאת כלי הקדש וקדש הקדשים

על בני קהת להיות ענווים.

במדבר ד,ה – ו: [ה] וְכֵא אֶהֱרֹן וּבָנָיו בְּנֹסַע הַמַּחֲנֶה וְהוֹרְדוּ אֶת פִּרְכַּת הַמִּסְכָּה וְכֹסֵי-בָה אֶת אֶרֶן הָעֵדוּת:

[ו] וְנִתְנוּ עֲלָיו כֹּסֵי עוֹר תַּחַשׁ וּפְרָשׁוּ בְּגָד-כָּלִיל תְּכַלֵּת מִלְמַעְלָה וּשְׂמֵי בַדְיוּ:

אֶהֱרֹן וּבָנָיו בְּנֹסַע הַמַּחֲנֶה וְהוֹרְדוּ אֶת פִּרְכַּת הַמִּסְכָּה וְכֹסֵי-בָה אֶת אֶרֶן הָעֵדוּת:

הַמַּחֲנֶה וְהוֹרְדוּ – זקף-קטן זקף-גדול

ג' 108 + 227 = 335 = של"ה, הפרש מתקע"ו 335 – 576 = 241, ומספרים הפוכים בפסוק 146. במדבר מטות לא,כג:

כָּל-דְּבַר אֲשֶׁר-יָבִיא בָאֵשׁ תַּעֲבִירוּ בָאֵשׁ וְשִׂיִּיחַר אֹד בְּמִי נִדָּה יִתְחַטָּא וְכָל אֲשֶׁר לֹא-יָבִיא בָאֵשׁ תַּעֲבִירוּ בְּמִים:

וְשִׂיִּיחַר אֹד – ג' עולה 220 + 21 = ר"כ אהי"ה = 241 = אמ"ר, הפרש מתקע"ו 335 – 576 = 241 – הש"ל, כאילו

אמר הש"ל קליפת עע"ז שנתנו בכליהם.

הסבר ע"פ תורת חב"ד ואוצר ג' הרב יוסף רפאל פאלוך (היי"ו) זצ"ל ג' 335 עולה סער"ה, שהיא משלוש הקליפות הטמאות שמחזקת

ניצוצות קדושה אסורים מאד שנפלו שם משבירת הכלים המרומזת ב-(בר' א,ג) ורוח א-לקים מרחפת (רפ"ח מ"ת, כביכול הניצוצות מתו

ב"ה טוב טעם ודעת למדני (טטור"ל) כי במצותך האמנתי – תהלים ק"ט, שם; טעמי המקרא והתורה שבעל פה, התשס"א – התשפ"ג; **תמצית ההשערות**; **אתנה**, **סלוק** = סוף-פסוק (נקראים קיסרים ותפקידים) – להגביל; **מונח** – רבוי; **מהפך פשטא** – מוציא מפשט; **מרכא** = מאריך, רבוי; **דרגא** – מצרף; **תביר** – מחלק, ממעט, לא ממש; **טפחא** = טרףא – שנוי ואו רבוי ואו מתפשט; **מרכא טפחא** – קב' שעשויה לגדול, יתור לרבות, מכל מקום; **דרגא תביר טפחא** – קבוצה עם הלכה שוה לפרטיה; **מרכא תביר טפחא** – קבוצה עם הלכה לא שוה לפרטיה; **תביר מרכא טפחא** – קבוצה שמעטים חלק מפרטיה מענין מסוים; **מקף** – בד"כ בורר לימוד אחד מרב אפשרויות; **פסק ו** – סדור שנחלק, השלם והחלק נדרשים; **זרקא סגול** – מוסיף מהענין על הענין או גורע ממנו; **פשטא** – פשוט, 1; **זקף-קטן** – 2; **זקף-גדול** – 3; **רביע** – 4; **מונח רביע** – לפחות 4; ...; **זקף-קטן** ... **זקף-קטן** בחצי פסוק – היקף; השלישיה; **קדמא** – סדר קדימות; **אולא** = גרש = גרשי"ם – יוצא מהענין; **קדמא ואולא** – בסדר זה או הפוך, הצגת נושא ולימוד פרטי בסדר מתאים, מלמד ולמד, כעין מדות מ"ג מדות דר' ישמעאל ול"ב מדות דר' אלעזר עם המלים כלל, פרט, רבוי, מיעוט), **תלישא-קטנה** = **תרסא** – דרוש בפסוק ששור. מחיצה. עפירה. שגגה = שכחה: **תלישא-גדולה** = **תלשא** – דרוש בפסוק ולפניו ששור. מחיצה. עפירה. שגגה = שכחה: **פזר** – דרוש מהפסוק רעיון לנושאים אחרים בתושבע"פ.

בגלל מקומן) ע"ל פנ"ה המי"ם (גי' 335) וגם בהפרש (גי' 241) העולה לגי' אותיות קודם לאותיות שמחה = רלזד = ד"ל ז"ר שהניצוצות בבחינת (זרים ודלים כי אסורים מאד)

עניני הכסוי (א) שלא יזונו בני ישראל עיניהם מהקדש. (ב) אפשר שאחד מעניני כסוי כלי המשכן בשעת המסעות בא למנוע ניקת חיזונים מקדושתם, שהחיזונים לא יקבלו חיות. (ג) בשעה שהמשכן בחניה המזבחות מבררים (מתקנים) את ניצוצות הקדושה שבקליפת נוגה ע"י שימוש בדבר גשמי כהוראת התורה והמצוות. בשעת המסעות נכנסים במזבחות מכוסים, למדבר מקום שלוש קליפות הטמאות שבהן אסורים אורות קדושה גבוהים שרק ע"י חטא ותשובה אפשר להעלותן. כאשר לא מקריבים במזבחות זה כביכול מצב חטא, וכאשר חונים ומיד מפעילים את המזבחות זאת התשובה שהעלתה את הניצוצות שאחרת אי אפשר היה להעלותם. יוצאים למסע ע"י תקיעה, תרועה, תקיעה – קשר"ק (גי' פְּרַכְת 700), מתקיעות המדבר לומדים לתקיעות ראש השנה – יום הדין על התשובה שבהתקבלותה מעלה ניצוצות קדושה עמוקים מאד, על הפרכת היו ארוגים מלאכים עי"ר וקדי"ש (גי' 700), המלאך הממונה להעביר הקשר"ק אל לפנים הפרכת תרסטא"ל (גי' 700)

הַמְחָנָה וְהוֹרְדוּ - גי' של"ה בשנת (ה אלפים) של"ה (335) גילה האר"י ז"ל הסודות, שהם מ-ה"ר סינ"ג (335), וכך החל הסרת הקליפות.

- אוצר גי' הרב יוסף רפאל פאלוך זצ"ל
1. גי' 241 אמ"ר רמ"א רא"ם (ר"ת רפאל אוריאל מכאל), אותיות קודם לאותיות שמחה = רלזד = ד"ל ז"ר
 2. גי' ההפרש = 335 = של"ה, בע"ל כרח"ה, ה"ר סינ"ג, להק"ר, רון"ח נמוכ"ה, ע"ל פנ"י המי"ם, ס"ת מת"ן בסת"ר יכפ"ה א"ף, סע"ה - שם קליפה מסוימת, רח"ל אמנ"ו, פריד"ה לא"ה, בשנת של"ה גילה האר"י ז"ל הסודות.

הַמְחָנָה וְהוֹרְדוּ - זקף-קטן זקף-גדול, $335 = 227 + 108$ עולה ק"ח זכ"ר אותיות קר"ח ז"ך עולה של"ה (התחדש ביום כ"ח אייר התשס"ט יום ההילולה של שמואל הנביא, השל"ה (הרב ישעיהו הורוביץ זצ"ל), יום איחוד ירושלים) הפרש מ-תקע"ו $335 - 576 = 241$ עולה אמ"ר

ק"ח זכ"ר אותיות קר"ח ז"ך - כעין רמז קר"ח בן יצהר (=ז"ך) שהיה לו לנהוג ב-רו"ח נמוכ"ה בגלל היותו בין נושאי ארון הברית וכיון שראה ששלשלת גדולה יוצאה ממנו, ואפשר כי ראה בעינו הכתוב (**במדבר דה**, **הַמְחָנָה וְהוֹרְדוּ** - זקף-קטן זקף-גדול, קרא הנאמר בכסוי ארון העדות שקרח היה מנושאיו, וצירוף הגי' בכתוב עולה לשמו, וטעה והתגאה ו-אמ"ר היינו כפירש"י (**במדבר קרח טזא**), משך ראשי סנהדראות שבהם בדברים, היינו באמירת דברים החולקים על מצוות ה' - כהונה, ציצית, מזוזה **רש"י** (**במדבר קרח טזא**), **רב לכם בני לוי** - דבר גדול אמרתי לכם. ולא טפשים היו שכן התרה בהם וקבלו עליהם לקרב, אלא הם חטאו על נפשותם, שנאמר את מחתות החטאים אהלה בנפשותם. **במ"ר פ' י"ח ס"י ח', תנחומא א או יב**) וקרח שפקח היה מה ראה לשטות זה, עינו הטעתו, ראה שלשלת גדולה יוצאה ממנו, שמואל ששקול כנגד משה ואהרן. אמר בשבילו אני נמלט, וכי' משמרות עומדות לבני בניו כולם מתנבאים ברוח הקודש, שנאמר (ד"ה א' כה, ה) כל אלה בנים להימן, וגו'

וְהוֹרְדוּ - זקף-גדול, ענין של שלושה כהנים בנוסף לאהרן שבראשם להורדת **את פְּרַכְת הַמִּסְךָ**, סה"כ ארבעה. היות ומבני אהרן נותרו חיים אלעזר ואיתמר, צריך כהן שלישי, והוא או משה או פינחס ששניהם לא בני אהרן.

במדבר דה, ו: וְכִסּוּ בָהֶּ אֶת אֲרֹן הָעֵדוּת: [ו] וְנָתַנוּ עָלָיו מוֹנַח רְבִיעַ, כְּסוּי עוֹר תַּחַשׁ

ארון העדות מכוסה בכסוי ראשון בפרכת המסך שהיא רבוע של עשר על עשר אמה, כסוי עליון בעור תחש שמרומו כי גם הוא רבוע לפחות באותו גודל.

שלחן הפנים, מנורת המאור, מזבח הזהב כל אחד מכוסה בכסוי ראשון בבגד תכלת משלו, שכנראה כל אחד רבוע ונראה שגודלו לפחות חמש אמה במזבח הזהב ולכל השאר לפחות שמונה על שמונה

במדבר דז, ז: וְעָלָו שְׁלֹתָן הַפָּנִים וַיִּפְרְשׂוּ בְּגַד תְּכֵלֶת וְנָתַנוּ עָלָיו אֶת-הַקְּעָרֹת וְאֶת-הַכַּפָּת וְאֶת-הַמְּנַקִּיֹת וְאֶת קִשׁוֹת הַנֶּסֶךְ וְלָחֶם הַתְּמִיד עָלָיו וַיִּהְיֶה:

במדבר דז, ז: וְעָלָו שְׁלֹתָן הַפָּנִים - מונח פסק מונח רביעי, **שמות תרומה כה, כג: וְעָשִׂיתָ שְׁלֹחַן עֲצֵי שִׁטִּים אֲמֹתַיִם אַרְבֹּעַ וְאַמָּה רָחְבּוֹ וְאַמָּה וַחֲצִי קַמְחוֹ:** לגובה השולחן של 1.5 אמה יש להוסיף גובה קשותיו עבור ששה לחמי לחם הפנים בשני עמודות, גובה כל לחם היה 14 אצבע (ע"פ **תבנית המשכן וכליו, הרב שלום דב שטיינברג**), עם נאמר כי הרווח מעליו היה 1 אצבע, סה"כ 15 אצבע ללחם, שהם 3.75 טפח, כפול 6 לחם שווה 22.5 טפח שהם 3.75 אמות (לפי 6 טפח באמה, לחם ראשון נח על השולחן עצמו), אז גובה צד אחד יחד עם הלחמים היה 5.25 אמות. הוסף חצי אמה מכל צד עבור רוחב השולחן ועוד לעטוף מתחת, סה"כ כ-6 – 6.5 אמה לצד, ובסיכום לפחות 12 אמה על 12 אמה.

במדבר טו, ט: וְלָקַחְתוּ בְּגַד תְּכֵלֶת וְכִסּוּ אֶת-מִנְרַת הַמְּאֹר וְאֶת-גִּרְתֵּיהָ וְאֶת-מַחְתְּתֶיהָ וְאֶת כָּל-כְּלֵי שִׁמְנֶה אֲשֶׁר יִשְׁרְתוּ-לָהּ בָּהֶם:

(במ' ד, ט) **וְלָקַחְתוּ בְּגַד תְּכֵלֶת** - מונח פסק מונח רביעי **וְכִסּוּ אֶת-מִנְרַת הַמְּאֹר וְאֶת-גִּרְתֵּיהָ וְגו'** מנורה 18 טפחים גובה, זה 3 אמות לכל צד, הוסף גובה נרות, מכאן שצריך כנראה שמונה אמה על שמונה אמה **(במ' ד, יא)** **וְעָלָו מִזְבַּח הַזָּהָב** - מונח פסק מונח רביעי, גובה 2 אמה, רוחב 1 אמה, צריך לפחות חמש אמה לכן אפשר שהיה 8 אמה על 8 אמה

ב"ה טוב טעם ודעת למדני (טור"ל) כי במצוותך האמנתי - תהלים קי"ט, שם: עמי המקרא והתורה שבעל-פה, התשפ"א - התשפ"ג: **מצות ההשפלות**: **אתנה**, **סלוק** = **סוף-פסוק** (נקראים קיסרים ותפקידם) - להגביל; **מונח** = **רבי**; **מהפך פשט** - מוציא מפשט; **מרכא** = **מאריך**, **רבי**; **דרגא** - **מצרף**; **תבר** - **מחלק**, **ממעט**, **לא ממש**; **טפחא** = **טרחא** - **שנוי** / **אור רבוי** / **אור מתפשט**; **מרכא טפחא** - **קב** / **ששיות** / **לנדול**, **יתור** / **לרבות**, **מכל מקום**; **דרגא תביר טפחא** - **קבוצה עם הלכה שיה לפרטיה**; **מרכא תביר טפחא** - **קבוצה עם הלכה לא שיה לפרטיה**; **תביר מרכא טפחא** - **קבוצה שממעטים חלק מפרטיה מענין מסוים**; **מקא** - **בר"כ** / **בורר** / **לימוד אחד מרב אפשרויות**: **פסקו** - **סדור** / **שנחלק**, **השלם** / **החלק** / **נדרשים**; **זקא סגול** - **מוסיף** / **מהענין על הענין** / **אור גורע** / **ממנו**; **פשטא** - **פשוט**, **1** - **זקא-קטן** - **2**; **זקא-גדול** - **3**; **רביע** - **4**; **מונח רביעי** - **לפחות** **4**; ... **זקא-קטן** ... **זקא-קטן** / **בחצי פסוק** - **היקש** / **השלישיה**; **קדמא** - **סדר קדימות**; **אולא** = **גרש** / **גרשי"ם** - **יוצא מהענין**; **קדמא ואלא** - **בסדר זה או הפוך**, **צבנת** / **נושא** / **לימוד פרטי** / **בסדר מתאים**, **מלמד** / **ולמד**, **כעין** / **מודות מ"ג** / **מודות דר'** / **ישמעאל** / **ול"ב** / **מודות דר'** / **אלעזר עם המלים ככל**, **פרט**, **רבי**, **מינות**), **תלישא-קטנה** = **תרסא** - **דרוש בפסוק** / **שעור**, **מחיצה**, **עפירה**, **שגגה** = **שכחה**; **פיר** - **דרוש** / **המפסוק רעיון** / **לנושאים** / **אחרים** / **בתרשבע** **פ**.

1.10 במדבר א,א (התש"פ)

במדבר א,א:

וַיְדַבֵּר ה' אֶל-מֹשֶׁה בְּמִדְבַר סִינִי בְּאֶהָל מוֹעֵד בַּאֲחֶרֶץ לְחַדֵּשׁ הַשָּׁנִי בַשָּׁנָה הַשְּׁנִית לְצִאתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם לְאָמֵר:

[זוהר כרך ג (במדבר) פרשת במדבר (דף קיז עמוד א)]

(במ' א,א) וַיְדַבֵּר ה' אֶל-מֹשֶׁה בְּמִדְבַר סִינִי בְּאֶהָל מוֹעֵד וגו' ר' אבא פתח **(בר' א,כז)** וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת-הַאָדָם בְּצַלְמוֹ וְגו' האי קרא אתמר, ת"ח (בא וראה) בשעתא דברא קודשא בריך הוא לאדם עבד ליה (עשה לו/אותו) בדיוקנא דעלאי ותתאי והוה כליל מכלא (שלמות מהכל) והוה נהוריה נהיר מסייפי עלמא עד סייפי עלמא (והאיר מסוף העולם עד סופו) וחוו דחלין קמיה כלא (ויראו מלפניו) ואף על גב דהא אוקמוה אית לאסתכלא ביה בהאי (יש לעיין ב) קרא **(בר' א,כז)** וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת-הַאָדָם בְּצַלְמוֹ בְּצַלְמֵ אֱלֹהִים בְּרָאֵהוּ וַיִּבְרַךְ וַיִּקְרָא אֵתֵם: כיון דאמר בְּצַלְמוֹ מאי בְּצַלְמֵ אֱלֹהִים בְּרָאֵהוּ, אלא ודאי תרין דרגין דכלילין דכר ונוקבא חד לדכר וחד לנוקבא, ובגין כך דו פרצופין הוו ודאי וסיפא דקרא אוכח דכתיב **(בר' א,כז)** וַיִּבְרַךְ וַיִּקְרָא בְּרָאֵהוּ: וכליל הוה מכל סטרין (נ"א מתרין סטרין) ואף על גב דנוקבא אחידת בסטרין, הא היא נמי כלילא (גם כלולה) מתרין סטרין למהוי שלים בכלא, והוה (אדם) מסתכל בחכמתא לעילא ותתא, **(בר' א,כז)** אֶת-הָאָדָם - מלת "את" מרבה וגם בדרשה של מ"אלף עד תינו" (עשה לו/אותו) בדיוקנא דעלאי ותתאי והוה כליל מכלא (שלמות מהכל) **(בר' א,כז)** אֶת-הָאָדָם - מקף בורר בין תכונות אדם וזכר ובין תכונות אדם נקבה.

אדם זכר **(בר' א,כז)** אֶת-הָאָדָם בְּצַלְמוֹ - זקא-קטן בתפקיד שנים, תרין דרגין (שתי דרגות) דכלילין דכר ונוקבא חד לדכר וחד לנוקבא, והנקבה אחווה בצד הזכר.
אדם נקבה **(בר' א,כז)** אֶת-הָאָדָם בְּצַלְמוֹ - זקא-קטן בתפקיד שנים, (גם הנקבה כלולה) מתרין סטרין למהוי שלים בכלא, **(בר' א,כז)** וַיִּבְרַךְ וַיִּקְרָא - מרכא טפחא בתפקיד קבוצת פרטים העשויה להתרחב, כאן רבוי תכונות שנכללו באדם זכר ובאדם נקבה, ויכול התבוננות בחכמה של מעלה ומטה. כנאמר ב-[זוהר שם] וסיפא דקרא אוכח דכתיב **(בר' א,כז)** וַיִּבְרַךְ וַיִּקְרָא בְּרָאֵהוּ: וכליל הוה מכל סטרין (נ"א מתרין סטרין) ואף על גב דנוקבא אחידת בסטרין, הא היא נמי כלילא (גם כלולה) מתרין סטרין למהוי שלים בכלא, והוה (אדם) מסתכל בחכמתא לעילא ותתא

[זוהר שם] כיון דסרח אתמעטו פרצופין וחכמתא אסתלקת מניה ולא הוה מסתכל אלא במלי דגופיה,

(הערת טט, בפסוק (בר' א,ג), סרח) **(בראשית ג,ו)** וַיִּבְרָא הָאֱלֹהִים בְּיוֹם שֶׁבִּעָרָה הָעֵץ לְהַשְׂכִּיל וַתִּקַּח מִפְרִיָּהּ וַתֹּאכַל וַתִּתֵּן גַּם-לְאִיִּשָׁה עִמָּהּ וַיֹּאכַל: בפסוק (בר' א,ג), התמעט ונסתלקה החכמה הא-להית ממנו) (ו) וַתִּפְקְחֵהּ עֵינֶיהָ וַיַּבְחִי עַיִן עֵרְפָּאָהּ וַיִּפְתְּרָהּ וַעֲלָה הָאֱנָה וַיַּעַשׂוּ לָהֶם הַדְּגָתָהּ: ראה **(בראשית ג,ו)** וַיִּבְרָא הָאֱלֹהִים לְעֵינֵיהֶם דְּרַגְא מוֹנַח רַבִּיעַ, גְלוּת הַשְּׂכִינָה וְחִזְרוּתָהּ, שִׁילּוּב בְּמַדְרַשׁ רַבָּה

[זוהר שם] לבתר אוליד בגין מעלאי (הסולם: את הבל) ותתאי (הסולם: את קין) ולא אתישבו דא ודא בעלמא (הסולם: ולא נשאר מהם זרע בעולם) עד דאוליד בר ומניה אשתלים (ס"א אשתיל) עלמא דאקרי שת והא אוקמוה (הסולם: העמיד את העולם), ועכ"ד (הסולם: ועם כל זה) עלמא תתאה לא אשתלים ולא הוה שלים ולא אשתכח בקיומיה (הסולם: לא נשלם ולא היה שלם ולא נמצא בקיומו) (ט: חזרת השכינה מרקיע שביעי לששי) עד דאתא אברהם ואתקיים עלמא אבל לא אשתלים עד דאברהם אשתכח ביה בעלמא ואחיד ביה בימינא כמאן דאחיד בימיניה למאן דנפיל, (תבנית טעמים) דרגא מונח רביעי) (ט: חזרת השכינה מרקיע ששי לחמישי) אתא יצחק ואחיד בידיה דעלמא בשמאלא ואתקיים יתיר, (תבנית טעמים) דרגא מונח רביעי) (ט: חזרת השכינה מרקיע חמישי לרביעי) כיון דאתא יעקב אחיד באמצעותא בגופא ואתכליל בתרין סטרין אתקיים עלמא ולא הוה מתמוטט, ועם כל דא לא אשתיל (ס"א אשתלים) בשרשו (תבנית טעמים) דרגא מונח רביעי) (ט: חזרת השכינה מרקיע רביעי לשלישי (יוסף, לוי, שאר שבטי יה) (תבנית טעמים) דרגא מונח רביעי), וע"י בניהם חזרה מרקיע שלישי לשני (קהת), מרקיע שני לראשון (עמרם)) עד דאוליד תריסר שבטין ושבעין נפשין ואשתיל (ס"א אשתלים) עלמא, ועכ"ד (ועם כל זה) לא אשתלים (תבנית טעמים) דרגא תביר טפחא) (ט: חזרת השכינה מרקיע ראשון למטה לארץ (משה) (תבנית טעמים) דרגא מונח רביעי)) עד דקבילו ישראל אורייתא בטורא דסיני ואתקם משכנא כדין אתקיימו עלמין ואשתלמו ואתבסמו עלאין ותתאין, כיון דאורייתא ומשכנא אתוקמו (הסולם: שזעיר אנפין ומלכות הוקמו) בעא קודשא בריך הוא למפקד (דף קיז עמוד ב) חילוי דאורייתא כמה חיילין אינון דאורייתא (הסולם: כמה צבאות בתורה היינו בזעיר אנפין) (ט: זה בעליונים) כמה חיילין אינון דמשכנא (שהיא מלכות) (הסולם: דהיינו שרצה לספור את ישראל שהם צבאות ז"א ומלכות), (ט: לקשר אל העליונים את התחתונים אלו י"ב שבטי ישראל ושבת לוי וביניהם הכהנים),

כי צד מונים ישראל ללא היזק לעצמם, והמוסר השכל לכל מבורך ששישב ברכה למברך

[זוהר כרך ג (במדבר) פרשת במדבר (דף קיז עמוד א)]

ת"ח כל מלה דבעי לאתיישבא בדוכתיה (הסולם: דהיינו לקשר הענף שלמטה שרשו שלמעלה) לא מתיישבא עד דאדכר (שזכר) בפומא ואתמני (מתמנה) עלה, אוף הכא בעא קודשא בריך הוא למפקד חיילין דאורייתא וחיילין דמשכנא (הסולם: כדי לקשר ישראל בשרשם למעלה ז"א ומלכות שהם תורה ומשכן) וכלהו הוו כחד ולא מתפרשי דא מן דא כלא כגוונא דלעילא דהא אורייתא ומשכנא לא מתפרשי דא מן דא ואזלין (והולכים) כחדא, ובגין כך חייליהון (ישראל שלמטה) עלאין בחושבנא לאשתמודעא גבייהו (עולים בחשבון שנודע אצלם) בר אינון אחרנין (נשים וילדים) ושאינם בני עשרים) דלית לון חושבנא, ובגין כך כתיב **(במ' א,א)** וַיְדַבֵּר ה' אֶל-מֹשֶׁה בְּמִדְבַר סִינִי בְּאֶהָל מוֹעֵד, אי בְּאֶהָל מוֹעֵד אמאי בְּמִדְבַר סִינִי, אלא חד לאורייתא (שהיא ז"א) וחד למשכנא (שהוא מלכות), והאי והאי (תורה ומשכן היו), **(במ' א,א)** בְּאֶהָל לְחַדֵּשׁ הַשָּׁנִית וכלא חד והאי אקרי (מ"א ו) חדש זיו רמז להווא ירחא ושתא דנהיר לסיירא דהא כדין עלמין כלהו אשתכחו בשלימו, **(במ' א,א)** לְצִאתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם לְאָמֵר: לאשתמודעא דהא כד נפקו ישראל ממצרים כחדש הראשון הוה (הסולם: יצאו מבחינת חדש ראשון שהוא חסד וקו ימין, ועתה נשלמו גם מבחינת חדש שני, שהוא גבורה וקו שמאל),

רבי יצחק פתח **(תה' קטוי"ב)** ה"י נִכְנְנֵי יִבְרָה אֶת-בְּרַת יִשְׂרָאֵל יִבְרָה אֶת-בְּרַת אַחֲרָן: **(תה' קטוי"ב)** ה"י נִכְנְנֵי יִבְרָה אלון גוברין דהוו עלאין בחושבנא דמדברא וקודשא בריך הוא מברך לון ואוסיף עלייהו בכל זמנא, ת"ח האי מאן דאמר שבחא דחבריה דבניו (מבניו) או דממוניה (מכספו) בעי לברכא ליה ולאודאה עליה ברכאן (הסולם: צריך לברכו ולהודות על הברכות), מגלן, ממשא דכתיב **(דברים א,א)** ה'י

ב"ה טוב טעם ודעת למדתי (טורד"ל) כי במצוות האמנותי - תהלים ק"ט, ט"ו, טעמי המקרא והתורה שבעל פה, התשפ"א - התשפ"ג: תמצית ההשערות; אתנה, סלוק = סוף-פסוק (נקראים קיסרים ותפקידים) - להגבילו: מונח - רבוי; מהפך פשטא - מוציא מפשט; מרכא - רבוי; דרגא - מדרגה; תביר - מרחק, מבעט, לא מש; טפחא = טרקה - שוני ואו רבוי ואו מתפסט; מרכא טפחא - קב' ששעויה לגודל, תור לרבות, מכל מקום; דרגא תביר טפחא - קבוצה עם הלכה שוה לפרטיה; מרכא תביר טפחא - קבוצה עם הלכה לא שוה לפרטיה; תביר מרכא טפחא - קבוצה שמתעמים חלק מפרטיה מענין מסוים; מקא - בד"כ בורר לימוד אחד מרב אפשרויות; פסק - סודר שבחלק, השלם והחלק נדרשים; ורקא סגול - מוסף מהענין על הענין או גורע ממנו; פשטא - פשוט, 1; זקא-קטן - 2; זקא-גדול - 3; רביע - 4; מונח רביע ... זקא-קטן ... זקא-קטן בחצי פסוק - היקף השלישי; קדמא - סדר קדימות; אולא = גרש = גרישים - יוצא מהענין; קדמא ואולא - בסדר זה או הפוך, הצבת נושא לימוד פרטי בסדר מתאים, מלמד ולמד, כעין מדות מ"ג מדות דר' ישמעאל ול"ב מדות דר' אלעזר עם המלים כולל, פרט, רבוי, מיעוט); תלישא-קטנה = תרסא - דרוש בפסוק שיעור. מחיצה. עפירה. שגגה = שכחה; פוז - דרוש מהפסוק רעיון לנושאים/אחרים בתושבע"פ.

אלתיכם הרבה אתכם והגגם היום ככוכבי השמים לרב: לבתר מה כתיב, **(דב' א,יא)** ה' אלתי אבותכם יסף עליכם ככם אלף פעמים ויברך אתכם כפאשר דבר לכם: תרין ברכאן הוו חד **(דב' א,יא)** ה' אלתי אבותכם וגו', הא חד, לבתר ויברך אתכם כפאשר דבר לכם: לאודאה עליהו ברכאן על ברכאן (ברכות על הברכות),

ואי איהו מני שבחא דחבריה ולא אודי עליה ברכאן **(הסולם)**: מונה שבחי חברו ואינו מודה על ברכותיו, הוא נתפס, בקדמיתא מלעילא (ניזק מחמת כך), ואי איהו מברך ליה הוא מתברך מלעילא (הקב"ה מברכו), וברכתא בעי לברכא לה בעינא טבא ולא בעינא בישא, ובכלא בעי קודשא בריך הוא רחמימתא דלבא **(הסולם)**: הקב"ה רוצה אהבת הלב בשעה שמברך, ומה מאן דמברך לחבריה בעי (מצריכו) קודשא בריך הוא דיברך ליה בעינא טבא בלבא טבא, מאן דמברך לקודשא בריך הוא עאכ"ו (על אחת כמה וכמה) דבעי עינא טבא ולבא טבא

ורחמימתא דלבא, בגין כך **(דברים ו,ה)** ואהבת את ה' אלהיך בכל-לביבך ובכל-נפשך ובכל-מאודך: ת"ח הא אוקמוה לית ברכתא דלעילא שריא על מלה דאתמני **(הסולם)**: הרי העמידוהו שאין הברכה שלמעלה שורה על דבר שנמנה, ואי תימא ישראל איך אתמנון (איך נמנו?), אלא כופרא נטלי מנייהו והא אוקמוה וחושבנא לא הוי עד דיתכניש כל ההוא כופרא וסליק לחושבנא **(הסולם)**: ספרו רק אחרי שאספו כל הכופר במטבעות) ובקדמיתא (קודם לספירה) מברכין להו לישראל ולבתר מנאן ההוא כופרא ולבתר מהדרין ומברכין לון לישראל, אשתכחו דישאל מתברכין בקדמיתא ובסופא ולא סליק בהו מותנא, מותנא אמאי סליק במנינא, אלא בגין דברכתא לא שריא במנינא, כיון דאסתלק ברכתא סטרא אחרא שארי עלוי ויכיל לאתקא, בגין דא במנינא נטלין כופרא ופדינא לסלקא עליה מנייהו (ס"א מעליה מותנא) **(תה' קטו,יב)** וברך את-בית ישראל אלין נשין דלא סליקין במנינא, (תה' קטו,יב) וברך את-בית אהרן דאינון מברכין לעמא בעינא טבא ובלבא טבא וברחמימתא דלבא, את-בית אהרן הכי נמי נשין (דלהון) דאתברכין בברכתא (ס"א דלהון), (תה' קטו,יג) וברך יראי ה' אלין אינון ליזאי וכלהו מתברכין בגין דדחילין ליה לקודשא בריך הוא, **(תה' קטו,יג)** הקטנים עמי-הגדלים: אף על גב דלא עאלין במנינא,

(במדבר א,א) ויברך - קדמא, הבא לשבח את חבריו קודם יודה על ברכתיו של חברו. ועוד ברכה לפני מניין.
(במדבר א,א) ה' אל-משה במדבר סיני - דרגא תביר מרכא טפחא, תבנית טעמים בעלת שתי תכונות.
(תכונה א) **(במדבר א,א)** ה' אל-משה במדבר סיני - דרגא תביר מרכא טפחא, כעין קבוצת פרטים העשויה להתרחב (אלו נשים ילדים לויים וכל יראי ה') שעל כל אחד חל אותו ענין או אותה הלכה. כאן המברך את חברו בעי (מצריכו) קודשא בריך הוא דיברך ליה בעינא טבא בלבא טבא, מאן דמברך לקודשא בריך הוא עאכ"ו (על אחת כמה וכמה) דבעי עינא טבא ולבא טבא ורחמימתא דלבא,
(תכונה ב) **(במדבר א,א)** אל-משה במדבר סיני - תביר מרכא טפחא, כעין קבוצת פרטים שעל חלקם לא חל אותו ענין ב' או הלכה ב'. כאן מוזהרים שאם לא עושים כ- (תכונה א) עלולים להינזק.
(במדבר א,א) באהל מועד - מונח מרבה, אתנח מגביל, בסה"כ רבוי הגבלות במניין, איסוף כופר במלואו, רק אחר-כן ברכה לפני ספירה, מניין הכופר, ברכה אחרי ספירה.

נחזור אל **[זוהר כרך ג (במדבר) פרשת במדבר (דף קיז עמוד א)]** ונראה מתבניות טעמי המקרא בפר' במדבר שהעולם נברא בשביל עבודת ישראל עם התורה.

(במ' א,א) ויברך ה' אל-משה במדבר סיני באהל מועד וגו' ר' אבא פתח (בר' א,כז) ויברך אלהים את-האדם בצלמו ... עד דקבילו ישראל אורייתא בטורא דסיני ואתקם משכנא כדין אתקיימו עלמין ואשתלימו ואתבסמו עלאין ותתאין, (בר' א,א) בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ: פ [רש"י] (בר' א,א) בראשית ברא - אין המקרא הזה אומר אלא דרשני, כמו שדרשוהו רבותינו ז"ל בשביל התורה שנקראת (משלי ח,כב) ראשית ברא, ובשביל ישראל שנקראו (ירמיה ב,ג) ראשית תבואתה. (משלי ח,כב) ה' קנני ראשית ברא, וקנני מפעליו מאז: (ירמיה ב,ג) קדש ישראל לה' ראשית תבואתה לכלבאכליו ואשמו רעה תבא אליהם נאסה: פ

אדם הראשון היה אמור להיות עם ישראל שבשביל עבודתו עם התורה נברא העולם. העולם הושלם בקבלת התורה ע"י עם ישראל (המאורגנים שבשבי י"ה) בסיני. תבנית הטעמים הפותחת את פסוקי הפקודים בכל שבט מעידה שהם קשורים אל **(בראשית א,א)** בראשית ברא אלהים ואלפיחת עשרת הדברות (שמות י"ח, כב) אצנל ה' אלתיך בטעם תחתון. היינו בריאה לשם קבלת עול מלכות שמים ולימוד וקיום התורה. ראה גם **(במדבר א,יח)** עד סוף הפרק, (במדבר ב) ושם הסברנו שכולם מאמנים בחידוש העולם וקבלת עול מלכות שמים.

(במדבר א,כא) פקדיהם למטה ראובן ששה וארבעים אלף ונחמש מאות: פ (סלוק) טפחא מונח אתנח דרגא תביר טפחא **(במדבר א,כב)** פקדיהם למטה שמעון שבעה ונחמשים אלף ושלוש מאות: פ תבנית הטעמים כנ"ל
(במדבר א,כג) פקדיהם למטה גד חמשה וארבעים אלף ושש מאות ונחמשים: פ גד שלא בתבנית דרגא תביר טפחא, ראה **(במ' א,יח)**
(במדבר א,כז) פקדיהם למטה יהודה ארבעה ושבעים אלף ושש מאות: פ כראובן
(במדבר א,כט) פקדיהם למטה יששכר ארבעה ונחמשים אלף וארבע מאות: פ כראובן
(במדבר א,לא) פקדיהם למטה זבולון שבעה ונחמשים אלף וארבע מאות: פ כראובן
(במדבר א,לג) פקדיהם למטה אפרים ארבעים אלף ונחמש מאות: פ אפרים שלא בתבנית דרגא תביר טפחא ראה **(במ' א,יח)**
(במדבר א,לה) פקדיהם למטה מנשה שנים ושלשים אלף ומאתים: פ כראובן
(במדבר א,לו) פקדיהם למטה בנימין חמשה ושלשים אלף וארבע מאות: פ כראובן
(במדבר א,לט) פקדיהם למטה דן שנים ושלשים אלף ושבע מאות: פ כראובן
(במדבר א,מא) פקדיהם למטה אשר ארבע ונחמשים אלף ונחמש מאות: פ כראובן
(במדבר א,מג) פקדיהם למטה נפתלי שלשה ונחמשים אלף וארבע מאות: פ כראובן

(במדבר א,נב) וקנו בני ישראל איש על-מחנהו ואיש על-דגלו לצבאיהם: פ כראובן, וכולל בהם את גד ואפרים שלא בתבנית זאת. תבנית הטעמים **(במדבר א,כא)** ששה וארבעים אלף - דרגא תביר טפחא בתפקיד קבוצת פרטים העשויה להתרחב ושעל כל אחד מפרטיה חל אותו ענין או אותה הלכה. כאן כל הפקודים היו באחדות של קבלת עול מלכות שמים, יראי ה' לומדי ומקיימי התורה. הפסוקים הבאים בעלי תבנית טעמים של תחילת **(דב' וא' ו,ד)** שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד: ומעידים על קבלת עול מלכות שמים.

(במדבר ב,ג) והחנינו קדמה מן-ההה דגל מחנה יהודה ונשיא לבני יהודה נחשון בן עמינדב: (ב,ד) וצבאו ופקדיהם ארבעה ושבעים אלף ושש מאות: דרגא תביר טפחא מרמז שכולם מקבלי עול מלכות שמים המרומוז בטעמי (סלוק) טפחא אתנח כמו שמע ישראל

(במדבר ב,ה) והחנינו עליו מטה יששכר ונשיא לבני יששכר נתנאל בן-צופר: פ (מרכא טפחא) - סמיכות צ"ע
(במדבר ב,ו) וצבאו ופקדיהם ארבעה ונחמשים אלף וארבע מאות: (סלוק) טפחא אתנח

ב"ה טוב טעם ודעת למדני (טוור"ל) כי במצוותך האמנותי – תהלים קי"ט, שם: טעמי המקרא והתורה שבעל-פה, התשס"א – התשפ"ג; תמצית ההשערות; אתנה, סלוק = סוף-פסוק (נקראים קיסרים ותפקידים) – להגביל; מונח – רבוי; מהפך פשטא – מוציא מפשט; מרכא = מאריך, רבוי; דרגא – מצרף; תביר – מחלק, ממעט, לא ממש; טפחא = טרחא – שנוי ו/או רבוי ו/או מתפשט; מרכא טפחא – קב' שעשויה לגדול, יתור לרבות, מכל מקום; דרגא תביר טפחא – קבוצה עם הלכה שוה לפרטיה; מרכא תביר טפחא – קבוצה עם הלכה לא שוה לפרטיה; תביר מרכא טפחא – קבוצה שמעטים חלק מפרטיה מענין מסוים; מקא- בד"כ בורר לימוד אחד מרב אפשרויות; פסקו I – סדור שנחלק, השלם והחלק נדרשים; זרקא סגול – מוסף מהענין על הענין או גורע ממנו; פשטא – פשוט, I; זקא-קטן – 2; זקא-גדול – 3; רביע – 4; מונח רביע – לפחות 4 ... זקא-קטן ... זקא-קטן בחצי פסוק – היקף השלישיה; (קדמא – סדר קדימות; אולא = גרש = גרשי"ם – יוצא מהענין; קדמא ואולא – בסדר זה או הפוך, הצנת נושא ולמוד פרטיי בסדר מתאים, מלמד ולמד, כעין מדות מ"ג מדות דר' ישמעאל ול"ב מדות דר' אלעזר עם המלים כלל, פרט, רבוי, מיעוט), תלישא-קטנה = תרסא – דרוש בפסוק שיעור. מחיצה. עפירה. שגגה = שכחה; תלישא-גדולה = אלשא – דרוש בפסוק ולפניו שיעור. מחיצה. עפירה. שגגה = שכחה; פור – דרוש מהפסוק רעיון לנושאים אחרים בתושבע"פ.

- (במדבר ב,ז) **מטה זבולן ונשיא לבני זבולן אליאב בן-חלון:**
- (במדבר ב,ח) **וצבאו ופקדיו שבקעה ונחמשים אלף וארבע מאות:** (סלוק) טפחא אתנה
- (במדבר ב,ט) **כל-הפקדונים למחנה יהודה מאת אלף ושמנים אלף ושיש-אלפים וארבע-מאות לצבאתם ראשנה יסעו:** ס
- (במדבר ב,י) **תגל מחנה ראובן ונשיא לבני ראובן אליצור בן-שדיאור:**
- (במדבר ב,יא) **וצבאו ופקדיו ששנה וארבעים אלף נחמש מאות:** (סלוק) טפחא אתנה
- (במדבר ב,יב) **והחונים עליו מטה שמעון ונשיא לבני שמעון שלמיאל בן-צורישדי:**
- (במדבר ב,יג) **וצבאו ופקדיהם תשעה ונחמשים אלף ושלש מאות:** (סלוק) טפחא אתנה
- (במדבר ב,יד) **ומטה גד ונשיא לבני גד אלנאפ בן-רעואל:** (סלוק) טפחא אתנה
- (במדבר ב,טו) **וצבאו ופקדיהם חמשה וארבעים אלף ונשש מאות ונחמשים:** (סלוק) טפחא אתנה
- (במדבר ב,טז) **כל-הפקדונים למחנה ראובן מאת אלף ואחד ונחמשים אלף וארבע-מאות ונחמשים ושמנים יסעו:** ס
- (במדבר ב,יז) **ונסע אהלי-מועד מחנה הלויים בתוך המחנה כאשר יתנו בן יסעו איש על-ידו לדגליהם:** ס
- (במדבר ב,יח) **תגל מחנה אפרים לצבאתם ונשיא לבני אפרים אלישמע בן-עמיהוד:**
- (במדבר ב,יט) **וצבאו ופקדיהם ארבעים אלף נחמש מאות:** (סלוק) טפחא אתנה
- (במדבר ב,כ) **ועליו מטה מנשה ונשיא לבני מנשה גמליאל בן-פדהצור:**
- (במדבר ב,כא) **וצבאו ופקדיהם שנים ושלשים אלף ומאתים:** (סלוק) טפחא אתנה
- (במדבר ב,כב) **ומטה בנימין ונשיא לבני בנימין אביהו בן-גדעני:** (סלוק) טפחא אתנה
- (במדבר ב,כג) **וצבאו ופקדיהם חמשה ושלשים אלף וארבע מאות:** (סלוק) טפחא אתנה
- (במדבר ב,כד) **כל-הפקדונים למחנה אפרים מאת אלף ושמנת-אלפים ומאה לצבאתם ושלשים יסעו:** ס
- (במדבר ב,כה) **תגל מחנה גו צפנה לצבאתם ונשיא לבני גו אחיעזר בן-עמישדי:**
- (במדבר ב,כו) **וצבאו ופקדיהם שנים ושלשים אלף ושבע מאות:** (סלוק) טפחא אתנה
- (במדבר ב,כז) **והחונים עליו מטה אשר ונשיא לבני אשר פגעיאל בן-עכרו:**
- (במדבר ב,כח) **וצבאו ופקדיהם אחד וארבעים אלף נחמש מאות:** (סלוק) טפחא אתנה
- (במדבר ב,כט) **ומטה נפתלי ונשיא לבני נפתלי אחירע בן-עייגן:** (סלוק) טפחא אתנה
- (במדבר ב,ל) **וצבאו ופקדיהם שלשה ונחמשים אלף וארבע מאות:** (סלוק) טפחא אתנה
- (במדבר ב,לא) **כל-הפקדונים למחנה גו מאת אלף ושבעה ונחמשים אלף ונשש מאות לאתרהגה יסעו לדגליהם:** פ

ב"ה טוב טעם ודעת למדני (טסור"ל) כי במצוותך האמנתי – תהלים קי"ט, שם: טעמי המקרא והתורה שבעל פה, התשס"א – התשפ"ג; **תמצית ההשערות**; **אתנה**, סלוק = סוף-פסוק (נקראים קיסרים ותפקידים) – להגביל; מונח – רבוי; מהפך פשטא – מוציא מפשט; מרכא = מאריך, רבוי; דרגא – מצרף; תביר – מחלק, מבעט, לא ממש; טרשא = טרףא – שנוי ואו רבוי ואו מתפשט; מרכא טפחא – קב' שעשויה לגדול, יתור לרבנות, מכל מקום; דרגא תביר טפחא – קבוצה עם הלכה שוה לפרטיה; מרכא תביר טפחא – קבוצה עם הלכה לא שוה לפרטיה; תביר מרכא טפחא – קבוצה שמעטים חלק מפרטיה מעניין מסוים; מקר – בד"כ בוור לימוד אחד מרב אפשרויות; פסקו – סדור שנהלוק, השלם והחלק נדרשים; זרקא סגול – מוסיף מהעניין על העניין או גורע ממנו; פשטא – פשוט, 1; זקף-קטן – 2; זקף-גדול – 3; רביע – 4; מונח רביע – לפחות 4; ...; זקף-קטן ... זקף-קטן בחצי פסוק – היקש; השלישיה: קדמא – סדר קדימות; אולא = גרש = גרשי"ם – יוצא מהעניין; קדמא ואולא – בסדר זה או הפוך, הצגת נושא ולימוד פרטי בסדר מתאים, מלמד ולמד, כעין מדות מ"ג מדות דר' ישמעאל ול"ב מדות דר' אלעזר עם המלים כולל, פרט, רבוי, מיעוט), תלישא-קטנה = תרסא – דרוש בפסוק ששור. מחיצה. עפירה. שגגה = שפחה; תלישא-גדולה = חלשא – דרוש בפסוק ולפניו ששור. מחיצה. עפירה. שגגה = שפחה; פור – דרוש מהפסוק רעיון לנושאים/אחרים בתרשבע"פ.

1.11 במדבר א,א (התשפ"א)

במדבר א,מד: אלה הפקדים אשר פקד משה ואהרן ונשיאי ישראל שנים עשר איש איש אחד לבית אבותיו היו: פסוקים (במדבר א,מד – מז) הם פרשה פתוחה מלפניה ולאחריה והם סיכום המניין של י"ב מטות ומי המונים בפסוקים (במדבר א,א – מג) והפרשה מסתיימת בכתוב **במדבר א,מז: והלויים למטה אבתם לא התפקדו בתוכם**; וצריך עיון מה מלמד כתוב זה שהוא שונה מהנאמר ב- **פ [מתן] ונדבר ה' אל משה לאמר: [מט] אך את-מטה לוי לא תפקד ואת-ראשם לא תשא בתוך בני ישראל:** (במ' א,מד) **אלה הפקדים** – מונח פזר, כעין שני טעמי פזר המלמדים רעיונות מכאן למקומות אחרים בתורה שבע"פ. אפשר שרעיון אחד נלמד מ-(במ' א,מד) **איש אחד לבית אבותיו** – כפי' [שפע חיים] להלן שמנהיג ישראל לא ירום לבבו מאחיו ויעתיר לה' להיות כאחד העם. רעיון אחד נלמד להלן לענין כ"ד מעמדות.

ראה (במ' א,א) ע"פ [זהר] אדם הראשון היה אמור להיות עם ישראל, שבשביל עבודתו עם התורה את ה' נברא העולם. העולם הושלם בקבלת התורה ע"פ עם ישראל בסיני (המאורגנים בשבטי י-ה). תבנית הטעמים הפותחת את פסוקי הפקודים בכל שבט מעידה שהם קשורים אל פתיחת עשרת הדברות (שמות ית' כב) **אָנְכִי הָיָה אֱלֹהֶיךָ בְּטַעַם תַּחְתּוֹן** – (סלוק) טפחא מונח אתנח וכמו פתיחת התורה (ברי א,א) **בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים** – (סלוק) טפחא מונח אתנח היינו בריאה לשם קבלת עול מלכות שמים ולימוד וקיום התורה. ראה גם (במדבר א,ית) עד סוף הפרק, (במדבר ב) ושם הסברנו שכולם מאמינים בחידוש העולם וקבלת עול מלכות שמים. מוצגות שתי גירסאות לדיבר הראשון. בטעם עליון יש הבדל ביניהן, בטעם התחתון אין הבדל ביניהן. נעייך בחלק השני של הדיבר הראשון בטעם תחתון.

שמות יתרו כב: אָנְכִי הָיָה אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר הוּצֵאתִיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם מִבְּרִית עֲבָדִים: (כתר – טעם עליון: פשטא מונח זקף-קטן דרגא תביר מרכא טפחא מונח אתנח) **שמות יתרו כב: אָנְכִי הָיָה אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר הוּצֵאתִיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם מִבְּרִית עֲבָדִים:** (ג"א – טעם עליון: פשטא מונח זקף-קטן מונח תרסא קדמא ואולא מונח רביע)

טעם תחתון בשתי הגרסאות טפחא מונח אתנח דרגא תביר מרכא טפחא מרכא סלוק תבנית הטעמים בטעם תחתון אחרי טעם אתנח דומה מאד לתבנית הטעמים של הכתובים המצינים את מנין האלפים של הפקודים שבמספר מעוגל הם הקומה השלימה של ששים רבוא בני ישראל. בעשרה שבטים מנין האלפים מוטעם דרגא תביר טפחא, בתפקיד כעין קבוצת פרטים הקשורים לנושא ושעל כל פרט חל אותו ענין או אותה הלכה. אפשר שכאן מרמז שכל יחיד מאמין בחידוש הבריאה ובקבלת עול מלכות שמים לימוד התורה ועבודת ה' כמצווה בתורה. הסבר זה לא מתואם עם הסבר [תיקוני הזהר] כי ודרגא תביר כתוב [בתיקוני זהר] שרומז על דרגא חֲסִיבָא (ראה [חמרא טבא])

- 187. במדבר א,כא: פְּקֻדֵיהֶם לַמֶּטֶה רְאוּבֵן שֵׁשָׁה וָאַרְבָּעִים אֶלֶף וַחֲמֵשׁ מֵאוֹת: פ
 - 188. במדבר א,כג: פְּקֻדֵיהֶם לַמֶּטֶה שִׁמְעוֹן תְּשֻׁעָה וַחֲמִשִּׁים אֶלֶף וּשְׁלֹשׁ מֵאוֹת: פ
 - 189. במדבר א,כה: פְּקֻדֵיהֶם לַמֶּטֶה גָד חֲמִשָּׁה וָאַרְבָּעִים אֶלֶף וְשֵׁשׁ מֵאוֹת וַחֲמִשִּׁים: פ
 - 190. במדבר א,כז: פְּקֻדֵיהֶם לַמֶּטֶה יְהוּדָה אַרְבַּעַת וְשִׁבְעִים אֶלֶף וְשֵׁשׁ מֵאוֹת: פ
 - 191. במדבר א,כט: פְּקֻדֵיהֶם לַמֶּטֶה יִשְׂשַׁכָּר אַרְבַּעַת וַחֲמִשִּׁים אֶלֶף וָאַרְבַּע מֵאוֹת: פ
 - 192. במדבר א,לא: פְּקֻדֵיהֶם לַמֶּטֶה זְבוּלֹן שְׁבַעַת וַחֲמִשִּׁים אֶלֶף וָאַרְבַּע מֵאוֹת: פ
 - 193. במדבר א,לג: פְּקֻדֵיהֶם לַמֶּטֶה אֶפְרַיִם אַרְבַּעִים אֶלֶף וַחֲמֵשׁ מֵאוֹת: פ
 - 194. במדבר א,לה: פְּקֻדֵיהֶם לַמֶּטֶה מְנַשֶּׁה שָׁנִים וּשְׁלֹשִׁים אֶלֶף וּמֵאוֹת: פ
 - 195. במדבר א,לז: פְּקֻדֵיהֶם לַמֶּטֶה בְּנֵימִן חֲמִשָּׁה וּשְׁלֹשִׁים אֶלֶף וָאַרְבַּע מֵאוֹת: פ
 - 196. במדבר א,לט: פְּקֻדֵיהֶם לַמֶּטֶה דָן שָׁנִים וְשִׁשִּׁים אֶלֶף וְשִׁבַע מֵאוֹת: פ
 - 197. במדבר א,מא: פְּקֻדֵיהֶם לַמֶּטֶה אָשֶׁר אֶחָד וָאַרְבָּעִים אֶלֶף וַחֲמֵשׁ מֵאוֹת: פ
 - 198. במדבר א,מג: פְּקֻדֵיהֶם לַמֶּטֶה נַפְתָּלִי שְׁלֹשָׁה וַחֲמִשִּׁים אֶלֶף וָאַרְבַּע מֵאוֹת: פ
- הדגמה למטה נפתלי במדבר א,מג: פְּקֻדֵיהֶם לַמֶּטֶה נַפְתָּלִי – (סלוק) טפחא מונח אתנח שְׁלֹשָׁה וַחֲמִשִּׁים אֶלֶף – דרגא תביר טפחא וָאַרְבַּע מֵאוֹת: – מרכא סלוק (מקביל למונח אתנח)

נצרך לכאן את פי' [רמב"ן] (במ' א,נג) מכאן תקנו המשמרות ונציע לומר שכאן רעיון מעמדות ישראל על קרבן התמיד ואנשים אלו היו יראי שמים מקבלי עול מלכות שמים מאמיני חידוש העולם לומדי ומקיימי התורה כמו הנמנים ב- (במ' א,מד) **אלה הפקדים**. אפשר ששיעור מספר המעמדות ומספר המשתתפים בכל מעמד מרומז בטעם תרסא של (במ' א,מד) **אֲשֶׁר פָּקַד שְׁלֵקְחוּ** את המספר של כ"ד משמרות כהונה ולויה ונתנו כנגדו כ"ד מעמדות ישראל וטעם מלת (במ' א,מד) **אֲשֶׁר פָּקַד** – קדמא מרמז כי קדמו המעמדות בהתארגנותם ופתחו בתענית ותפילות לפני זמן מעמדם על הקרבן.

(במ' א,מד) **אלה הפקדים** – מונח פזר, כעין שני טעמי פזר המלמדים רעיונות מכאן למקומות אחרים בתורה שבע"פ. אפשר שאחד מהם ילמד על כ"ד מעמדות ישראל.

(במ' א,מד) **אלה הפקדים אשר** – תרסא בתפקיד בעל בחינה נעלה. [אלשיך] (במ' א,מד) ... אחר הזכיר סכום כל שבט ושבט, והעיד כי כלם היו לבית אבותם כי לא נמצא פיסול בהם. ... והכתוב (במ' א,מד) **אלה הפקדים אשר פקד משה ואהרן** מעיד לומר השנים עשר נשיאים שאינם מהפקודים שגם הם לבית אבותיו.

(במ' א,מד) **משה ואהרן ונשיאי ישראל** – מהפך פשטא מונח זקף-קטן, זקף-קטן מרמז לשני לימודים, מהפך פשטא מרמז שלפחות אחד הלימודים וכך מפרש [מלבי"ם] (במ' א,מד) מודיע ששנים עשר הנשיאים עסקו בכל הפקודים שלא תאמר שלא עסק כל אחד רק במנין שבטו לבד (שוה פשט הכתוב), (כאן מתחיל היוצא מפשט הכתוב) כי כולם השגיחו על מנין כל השבטים שלא ירבו מנין אישי שבט אחד

ב"ה טוב טעם ודעת למדני (טסוד"ל) כי במצוותך האמנותי – ההללים ק"ט, שם; עמי המקרא והתורה שבעל-פה, התשפ"א – התשפ"ג: תמצית ההשערות; אתנה, סלוק – סוף-פסוק (נקראים קיסרים ותקדימין) – להגביל; מונח – מוציא מפשט; מרכא = מאריך, רבוי; דרנא – מצרף; תביר – מחלק, מבעט, לא ממש; טפחא = טרףא – שני ואור רבוי ואו מתפשט; מרכא טפחא – קב' שעשויה לגדול, יתור לרבות, מכל מקום; דרנא תביר טפחא – קבוצה עם הלכה שוה לפרטיה; מרכא תביר טפחא – קבוצה עם הלכה לא שוה לפרטיה; תביר מרכא טפחא – קבוצה שממעתים חלק מפרטיה מענין מסוים; מקר – בד"כ בורר לימוד אחד מרב אפשרויות; פסקו 1 – סדור שנחלק, השלם והחלק נדרשים; זרקא סגול – מוסף מהענין על הענין או גורע ממנו; פשטא – פשוט, 1; זקף-קטן – 2; זקף-גדול – 3; רביע – 4; מונח רביע – לפחות 4; ...; זקף-קטן בחצי פסוק – היקף; השלישיה: (קדמא – סדר קדימות; אולא = גרש = גרשי"ם – יוצא מהענין; קדמא ואלא – בסדר זה או הפוך, הצבת נושא ולימוד פרטי בסדר מתאים, מלמד ולמד, כעין מדות מ"ג; מדות דר' ישמעאל ול' ב' מדות דר' אלעזר עם המלים כולל, פרט, רבוי, מיעוט), תלישא-קטנה = תראא – דרוש בפסוקי שיעור. מחיצה. עפירה. שגגה = שכחה; תלישא-גדולה = תלשא – דרוש בפסוקי ולפניו שיעור. מחיצה. עפירה. שגגה = שכחה; פור – דרוש מהפסוק רעיון לנושאים/אחרים/בתשובה"פ.

יותר ממה שהוא ועיי"כ יגרע נחלת שבט האחר בחלוקת הארץ, ועז"א ונשיאי ישראל שנים עשר איש:

[במ' א,מד) אִישׁ - אתנה כמגביל, ע"פ **[במדבר רבה ו,1]** הנשיאים השתתפו עם משה ואהרן במנין המטות, אבל לא השתתפו במנין הלויים, אלא שמשם הולכים עמו לחלוק להם כבוד. **[במדבר רבה ו,1]** **[במ' נשא ד,ד]** **נִפְקְחַתְּ מִשָּׁה וְאֶהְרֹן וְנִשְׂאֵי הַעֵדָה אֲתִיבָנִי הַקָּהָיִי לְמִשְׁפַּחְתְּם וְלַבֵּית אָבֻתְּם:** מה צריך נשיאים כאן והלא הקדוש ברוך הוא לא א"ל למשה שיהיו נשיאי ישראל עמו במנין הלויים למה עשה כן אלא כך אמר משה אחר שהנשיאים היו עמי במנין כל ישראל כמה דתימא **[במ' א,ד)** **וְאֶתְכֶם יִהְיוּ וְגו'** לא אעשה להם חלישות דעת ואוליכם עמי למנין הלויים ומנין שכן הוא אתה מוצא אחר מנין ישראל כתיב **[במ' א,מד)** **אֵלֶּה הַפְּקֻדִים אֲשֶׁר פָּקַד מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן וְנִשְׂאֵי יִשְׂרָאֵל שְׁנַיִם עָשָׂר אִישׁ** אבל אחר מנין הלויים אין את מוצא שזיכיר שם נשיאים אלא **[במ' ג,ט]** **כִּלְפָּקוּדֵי הַלְוִיִּם אֲשֶׁר פָּקַד מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן עַל־פִּי ה' לְמִשְׁפַּחְתְּם (במ' נשא ד,ד) ... פְּקוּדֵי מִשְׁפַּחַת הַקָּהָיִי ... אֲשֶׁר פָּקַד מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן עַל־פִּי ה' כִּנְדַבְּמֹשֶׁה:** ללמדך שנשיאי ישראל לא מנו הלויים על פי הדבור אלא משה הוליכם עמו כדי לחלוק להם כבוד.

[במ' א,מד) לִבַּית-אָבֻתְּיוֹ – מקף כבורר בין בלתי רום לבבו ובין שרם לבבו. ע"פ **[חכמת התורה, הרב שלמה קלוגר, ע' פח (אוצה"ח)]** **[במ' א,ד)** נאמר ואתכם יהיו ... ראש לבית אבותיו, שהיו ענוים, אחר המנין נאמר **[במ' א,מד)** איש ... לבית אבותיו, שנתגאו. **[שפע חיים, תורה ומועדים, טז, שנה ד' גליון לג, ערב שבועות תשל"ח ליל ש"ק, (אוצה"ח)]** ... ונראה שלמדה תורה בזה למי שנתמנה להיות מנהיג ישראל לבלתי רום לבבו מאחיו להתגאות בשררתו וכן אז הריהו בגדר ר"ע בעיני י' אבל יתלה הדבר בזכות אבותיו הקדושים וכד', ויידע בנפשו שהוא גרוע מן הפחות שבפחותים שבבית ישראל שהרי כולם מתנהגים בהכנעה ובאים אליו והוא לבדו מתגאה על הצבור ומתנהג בשררה ותמיד יפיל תחנתו לפני השי"ת שיזכה להיות לו חלק בנחת ה' ולא ידחו אותו כאשר יפקוד ה' את עמו בדבר ישועה ורחמים. ... ספר בשבחם שלא הצטרפו אל משה ואהרן בתור אנשי מעלה ... רק כאיש אחד מבית אב ... ובגודל ענוותנותם חששו לנפשותם ... והעתירו תמיד לשי"ת להיות איש אחד לבית אבותיו.

[במ' א,מד) אִישׁ-אָהָרֹן – מקף כבורר בין מסלול שמדובר בנשיאים ובין מסלול שמדובר באחד מבני ישראל הנמנים. דרך אחת להבין זאת כמו שפי' **[שפע חיים]**, דרךאחת להבין זאת כפי' **[אלשיך]**. **[במ' א,מד)** **אִישׁ-אָהָרֹן לִבַּית-אָבֻתְּיוֹ** – מרכא טפחא, כעין קבוצת פרטים העשויה להתרחב. **[אלשיך]** **[במ' א,מד)** לומר השנים עשר נשיאים שאינן מהפקודים, מעיד תחלה הוא יתברך כי לבית אבותיו היו כל איש מהם. ואחר כך כולל יחד את כולם, ואומר **[במ' א,מה)** **וַיִּהְיוּ כָל-פְּקוּדֵי בְנֵי-יִשְׂרָאֵל לִבַּית אָבֻתְּם** כלם: אבל **[משך חכמה]** פירש שכל נשיא היה אחד ממנין שבטו. ע"פ **[מאור ושמש]** כל נשיא כולל נשמות בית אבותיו, ונכלל בו כל השבט.

במדבר א,מה – מט:

[מה] וַיְהִיו כָּל-פְּקוּדֵי בְנֵי-יִשְׂרָאֵל לִבַּית אָבֻתְּם מִן עֲשָׂרִים שָׁנָה וּמֵעַלָּה כָּל-יָצָא צֶבָא בְּיִשְׂרָאֵל:

[במ' א,מה) הוא כעין לימוד במידת כלל ופרט או במידת פרט וכלל ע"פ **[אלשיך]** **[במ' א,מד)** ואומר **[במ' א,מה)** **וַיְהִיו כָּל-פְּקוּדֵי בְנֵי-יִשְׂרָאֵל לִבַּית אָבֻתְּם** והנה דרך כלל מעיד על **[במ' א,מה)** **כָּל-פְּקוּדֵי בְנֵי-יִשְׂרָאֵל פַּה (הם הפרט)**, כי כלם היו **[במ' א,מה)** **לִבַּית אָבֻתְּם (הוא הכלל)**. ואחשוב כי על ראוברן נפתלי מעיד שתי פעמים. אחד, באמור למעלה בראובן **[במ' א,ט)** **וַיְהִיו בְּיַד-רְאוּבֵן וְכו'** **[במ' א,ט)** **לִבַּית אָבֻתְּם**. וכן בנפתלי הוא אומר **[במ' א,מב)** **בְּיַד נַפְתָּלִי הוֹלְדֹתָם לְמִשְׁפַּחְתְּם לִבַּית אָבֻתְּם**. כי על כן לא נאמר לבני ראוברן וכו' ולבני נפתלי וכו' כאשר בשאר. ויהיה כי היה מקום לפקפק על ענין ראוברן ובלהא, פן יחשבו הדבר האמור בהם כפשוטו. ויהיהרו אחרי זרע ראוברן ואחרי זרע בלהא, לפחות זרע בנה האחרון הסמוך אל מעשה ראוברן. ועל כן בשניהם אמרה תורה העדות שתי פעמים, (כאן מדגיש האלשיך מידת פרט וכלל) אחד בכל שבט בפני עצמו, ואחד **[במ' א,מה)** **בְּכָל הָאָרֶץ**. אך באחרים נאמר לבני. ויהיה פירושו שאמר על זה ויתילדו על משפחותם, שהוא שהביאו ספרי ייחוסיהם. ואמר למי הספיק זה, לבני שמעון כו', לבני יהודה כו'. אך בראובן ובנפתלי, גם שהתילדו גם הם, נאמר בהם גם לשון הודעה מאת ה', שהם **[במ' א,מה)** **לִבַּית אָבֻתְּם**. כאומרו, ויהיו בני ראוברן וכו' לבית אבותם. ובאומרו, בני נפתלי וכו' לבית אבותם, כמדובר:

[פנים יפות במדבר פרק א] (מה - מו) [מה] וַיְהִיו כָּל-פְּקוּדֵי בְנֵי-יִשְׂרָאֵל וְגו', [מו] וַיְהִיו כָּל-הַפְּקֻדִים וְגו'. לשון **[מו] וַיְהִיו כָּל-הַפְּקֻדִים** הוא מיותר, ועוד דקדק הרמב"ן למה הוצרך הכתוב להגיד מספר הכולל לאחר שהגיד הפרטים, וכבר כתבתי לעיל בתחילת הפרשה שמספר כל שבט ושכט היה בשביל חלוקת א"י שהוא ראוי לכנס מיד, וכבר כתבנו שהיה קצת נגיעה לכל שבט להגיד על כל אחד שהוא יותר מ' שנה כדי להרבות חלקו, אלא לפי שראו מכונן מספר הפרטים למספר הכולל שכבר נמנו בחשבון הראשון לנדבת המשכן, וכבר כתבתי בשם אבי מורי הגאון ז"ל כי לאחר שמנה אחד עשר שבטים, ממילא הוי ידוע מספר שבט י"ב כפי הנשאר מן הכולל, אך לפי לשון הכתוב **[מגן פְּקֻדֵיהֶם לְמִטָּה נַפְתָּלִי מִשְׁמַע שְׁגָם הֵם נַמְנוּ, דהיינו מטעם כיון שהיה בו צד נגיעה שימנה יותר מן הראוי להם, וממילא נחסר מבני נפתלי מספר הכולל, וע"י מנין בני נפתלי שנשלם ממש מכונן למספר הכולל ידוע שהיה המספר באמת, דאל"כ היה נחסר מבני נפתלי מן המנין הכולל, אלא כיון שלא היה חשש נגיעה בבני נפתלי, כיון שידוע מספרם שאינו יותר לפי מספר הכולל, אלא חשש חסרון לבד א"כ לא היו בני נפתלי נוגעים בדבר, ולא היה צריך משה ואהרן למנות אותם, כיון שאין בהם צד נגיעה אלא שבט נפתלי בעצמם מנו את שבטם והגידו שהחשבון מכונן באמת ל"א שבטים הראשונים, לכך כתיב **[מב] בְּיַד נַפְתָּלִי בַלָּא לַמִּד' שֵׁלָא מָנוּ אוֹתָם מִשָּׁה וְאַהֲרֹן וְהַנְּשִׂאִים, אלא הם בעצמם אמרו שהחשבון מכונן באמת, והיינו דכתיב **[מה] וַיְהִיו כָּל-פְּקוּדֵי בְנֵי-יִשְׂרָאֵל לִבַּית אָבֻתְּם מִן עֲשָׂרִים שָׁנָה וּמֵעַלָּה, פירושו שלא העלימו על פחות מכן עשרים, והרביה ע"ז כי **[מו] וַיְהִיו כָּל-הַפְּקֻדִים שְׁשׁ-מֵאוֹת אַלְפֵי וְגו', פירושו שהיה חשבון הפרטים מכונן עם החשבון הכולל שהיה בשעת נדבות המשכן:********

במדבר א,מו: וַיְהִיו כָּל-הַפְּקֻדִים שְׁשׁ-מֵאוֹת אַלְפֵי וְשִׁלְשַׁת אַלְפִים וְחָמֵשׁ מֵאוֹת וְחָמִשִּׁים:

[במ' א,יח) **וְאֵת כָּל-הָעֵדָה – קדמא ואולא,** רמז לכעין לימוד ככלל ופרט בנושא האם מונים מניסן או מתשרי. והדבר מבורר לפי **כָּל-הָעֵדָה – מקף כרב-משמע "כל-העדה" (א) במנין לפי ניסן (ב) במנין לפי תשרי.** והדרשה מוכיחה שבמנין לפי תשרי. **[במדבר רבה ו,1]** **[פרשת במדבר פרשה א,י] [במ' א,מו)** **וַיְהִיו כָּל-הַפְּקֻדִים שְׁשׁ-מֵאוֹת אַלְפֵי וְשִׁלְשַׁת אַלְפִים וְחָמֵשׁ מֵאוֹת וְחָמִשִּׁים:** את מוצא המנין הזה שוה למנין שנמנו ישראל במלאכת המשכן ואם אתה אומר שלא מנו לאותן שיצאו ממצרים שהיו פחות מכן עשרים לא מנו להם עשרים שנה עד חדש ניסן של שנה שנייה אם כן את מוצא שבטים יתירים וְשִׁלְשַׁת אַלְפִים וְחָמֵשׁ מֵאוֹת וְחָמִשִּׁים יתרים אלא מה יש לך לומר מתשרי מנו להם עשרים שהוא ראש השנה לברייתו של שארם הראשון, ולכך כלל החשבון כך, להודיענו שהרי נכנסו חדש אחד בשנה שנייה לצאתם ממצרים ולא נתוספו אותן של עשרים שנה במנינם על אותן שנתנו לאדני המשכן לומר לך שאין מונין להן מניסן אלא מתשרי.

ב"ה טוב טעם ודעת למדני (טטור"ל) כי במצוותך האמנתי – תהלים ק"ט, שם: טעמי המקרא והתורה שבעל-פה, התשס"א – התשפ"ג; **תמצית ההשערות**: אתגה, סלוק = סוף-פסוק (נקראים קיסרים ותפקידם) – להגביל; מונח – רבוי; מהפך פשטא – מוציא מפשט; מרכא = מאריך, רבוי; דרנא – מצרף; תביר – מחלק, ממעט, לא ממש; טפחא = טרשא – שנוי ו/או רבוי ו/או מתפשט; מרכא טפחא – קב' שעשויה לגדול, יתור לרבות, מכל מקום; דרנא תביר טפחא – קבוצה עם הלכה שוה לפרטיה; מרכא תביר טפחא – קבוצה עם הלכה לא שוה לפרטיה; תביר מרכא טפחא – קבוצה שממעטים חלק מפרטיה מענין מסוים; מקף- בד"כ בורר לימוד אחד מרב אפשרויות; פסקו – סדור שנחלק, השלם והחלק נדרשים; זרקא סגול – מוסיף מהענין על הענין או גורע ממנו; פשטא – פשוט, 1; זקף-קטן – 2; זקף-גדול – 3; רביע – 4; מונח רביע – לפחות 4 ...; זקף-קטן ...; זקף-קטן בחצי פסוק – היקש; השלישיה; קדמא – סדר קדימות; אולא = גרש = גרשי"ם – יוצא מהענין; קדמא ואולא – בסדר זה או הפוך. הצגת נושא ולימוד פרטי בדרך מתאים, מלמד ולמד, כעין מדות מ"ג מדות דר' ישמעאל ול"ב מדות דר' אלעזר עם המלים כלל, פרט, רבוי, מיעוט), תלישא-קטנה = תרסא – דרוש בפסוק ששור. מחיצה. עפירה. שגגה = שכחה; תלישא-גדולה = אלשא – דרוש בפסוק ולפניו ששור. מחיצה. עפירה. שגגה = שכחה; פזר – דרוש מהפסוק רעיון לנושאים/אחרים בתושבע"פ.

פורסם ב- 1.5 1.4

במדבר א, מט: אך את משה לוי לא תפקד ואת ראשם לא תשא בתוך בני ישראל:

כתב **הכלי יקר** ב-(**במדבר א, מט**) שמה שה' צוה למשה ב-(**במדבר א, מט**) **אך את משה לוי לא תפקד ואת ראשם לא תשא בתוך בני ישראל:** הוא שלא ימנע לבדו. אבל הצווי ב-(**במדבר ג, מט**) הוא למנין בצירוף השכינה ובת קול. כפ' **רש"י** (**ג, מט**) הלך משה ועמד על פתח האהל והשכינה מקדמת לפניו, ובת קול יוצאה מן האהל ואומרת: כך וכך תינוקות יש באהל זה. לכך נאמר: **על פי ה'** (ראה תנח" במדבר טז).

לפי הסבר זה (**במדבר א, מט**) **אך** – מונח, מדגיש, מלמד שלתבנית הטעמים הבאה יש לימודים אחדים שבכל אחד שתי דרשות. **אך** – מונח, דרך (א) (**במדבר א, מט**) **את משה לוי לא תפקד** – מהפך פשטא מונח זקף-קטן, זקף-קטן ילמד על שתי דרשות, באחת מהן מוציא הכתוב מפשטו של יפקוד לבדו, אבל כאשר יצטוה על פקודתם (**במדבר ג, מט**) **פקד את בני לוי** ... יפקדם בצירוף השכינה ובת קול כנאמר ב-(**במדבר ג, מט**) **על פי ה'**

אך – מונח, דרך (ב) (**במדבר א, מט**) **את משה לוי לא תפקד** – מהפך פשטא מונח זקף-קטן, זקף-קטן ילמד על שתי דרשות, כפ' **רש"י** (אפשר ע"פ במדבר רבה פר' א, סימן יא, יב וכן ב"ב קכא)

רש"י במדבר א, מט אך את משה לוי לא תפקד – (טט – א, כפשוטו) כדאי הוא לגיון של מלך להיות נמנה לבדו. דבר אחר, (טט – ב) יוצא מפשטו, היות וכתב **ראשם לא תשא** היה במשמע שאינם ראויים לגדולה, בא ללמד שזה כדי להצילם) צפה הקדוש ברוך הוא שעתידיה לעמוד גזירה על כל הנמנין מבין עשרים שנה ומעלה שימותו במדבר, אמר אל יהיו אלו בכלל, לפי שהם שלי, שלא טעו בעגל. בב"ר פר' א, סימן יא: כיון שלא היו מעורבים במנין בני ישראל האחרים, אין הם בגזרה אחרי המרגלים שנאמר (**ג, מט**) **שליח יצגו**) **במדבר ה' ופלו פוריהם וכל פקדיהם לכל מוספיהם מבו עשרים שנה ומעלה אשר הלינתם עלי**

במדבר רבה פ"ד במדבר פ"א, סימן יא ... ולכך אף בלשון שכתוב בהן בישראל (ג, א) שאו את ראשם קדימת בני ישראל לא נאמר בהן אלא (במדבר ג, מט) פקד את בני לוי. טט – בב"ר שם למד כי לשון שאו ראש יש לה משמעות של גדולה כמו שפטר יוסף לשר המשקים (ג, י"ט ט"ז) **ישא פרעה את ראשו והשיב עליו כפף וגם משמעות של הסרת הראש, אם לא יזכו ימותו כלם כמה דתימא (ג, י"ט ט"ז) ישא פרעה את ראשו מעליה ונלה אותה עליצין (כמו שפטר יוסף לשר האופים)**

ב"ה טוב טעם ודעת ולדעת לטען (ל"ה) כי במצוות האמנותי – ההללים קי"ט, ש: טעמי המקרא והתורה שבעל-פה, התשפ"ג, תמצית ההשערות; אתנה, סלקו – סוף-ספוק (נקראים קיסרים ותפקידים) – הלגביל; מונח – רבוי; מוציא מפשט – מרצא; מאריך, רבוי; דרנא – מצרף; תביר – מחלק, ממעט, לא ממש; טפחא – טרחא – שנוי /אז רבוי /אז ממש; מרצא טפחא – קב' שעשויה לגדול, יתור לרבות, מכל מקום; דרנא תביר טפחא – קבוצה עם הלכה שיה לפרטיה; מרצא תביר טפחא – קבוצה עם הלכה לא שיה לפרטיה; תביר מרצא טפחא – קבוצה שממעים חלק מפרטיה מענין מסוים; מקף – בד"ב בורר לימוד אחד מרב אפשרויות; פסק I – סדור שבחלק, השלם וחלק נדרשים; זרקא סגול – מוסיף מהענין על הענין או גורע ממנו; פשטא – פשוט, I; זרקא קטן – 2; זרקא-גולו – 3; רביע – 4; מונח רביעי – לפחות 4; ...; זרקא-קטן ... זרקא-קטן בהצני ספוק – היקש; השלישיה: (קדמא – סדר קדימות; אולא = גרש = גרשי"ם – יוצא מהענין; קדמא ואלוא – בסדר זה או הפוך, הצנת נושא ולימוד פרטיו בסדר מתאים, מלמד ולמד, כעין מדות מ"ג; מדות דר' ישמעאל ול"ב; מדות דר' אלעזר עם המלים כולו, פרט, רבוי, מיעוט), תלישא-קטנה = תרסא – דרוש בפסוק שעות, מחיצה, עפירה, שגגה = שכחה: תלישא-גדולה = תלישא – דרוש בפסוק ולפניו שעות, מחיצה, עפירה, שגגה = שכחה: פור – דרוש מהפסוק רעיון לנושאים/אחרים בתרש"כ פ.

1.12 במדבר א,א (התשפ"ב)

במדבר ב,טז: כל-הפקדונים למחנה ראובן מאת אלף ואחד וחמשים אלף וארבע מאות וחמשים לצבאתם ושנים יסעו: ס
(במ' ב,טז) **כל-הפקדונים למחנה ראובן** – גרשיים מונח רביעי, כעין יצא מן הכלל ללמד על הכלל כולו. מלמד ממחנה ראובן ל"ב מחנות שבטי ישראל ולי"ב מחנות מלאכים המלווים מסע של השכינה - כבוד ה' המכוסה בענן ובמקביל לו מסע של בני ישראל המיוחדים עצמם לה' ובמרכוז ארון הברית המייצג את נוכחות השכינה בבריאה .

זהר עם פירוש דמשק אליעזר – ה: ספרין, אליעזר צביבן יצחק אייזיק יהודה יחיאל ע' תרכו, אוצה"ח ... **(שה"ש ד,א) שערך פערך העדים שגלשו מקר גלעד: כי עינים שלה (שה"ש ד,א) עיניך יונים** הזכיר לעיל (במחנה יהודה), וכאן אמר היאך רומזים השערות בתורה, כמה דכתיב **(במ' ב,טז) גל-הפקדונים למחנה יהודה** וגו' וכן **(במ' ב,יז) כל-הפקדונים למחנה ראובן**, וכן לכלהו לפי שהזכיר לעיל כל הדרגות שיש בהם י"ב קשרי, שהם דוגמא דלעילא של י"ב מחנות מלאכים, לזה אמר ותיקון השערות שלה שהם כמעט בלי מספר מחמת רבוי שערות שלהם, אמר שהם רמוזים חשבון של הפקודים של הי"ב שבטים הנכללים בדר' דגלים.

[פירוש זהר בהיר, האדמור"ר יא"מ אייכנשטיין ע' קב, אוה"ח (לד) ובזה"פ פ' ויחי דף רמ"א ע"א איתא (במ' ב,טז) כל-הפקדונים למחנה ראובן שמחנה הם סוד השערות, ובזה מובן שימי העומר הם בסוד עמר (צמר) נקא שהם השערות, כי הם בסוד מחנה כמ"ש כאן, וע"י השערות ממתיקים הדינים שמתחידים מספר או"ר (207) שהוא מימין עם מספר מחנה" (103) שהוא משמאל אשר ביחד עולים עמ"ר (310) .

[תרגום המיוחס ליונתן (במ' ב,י) הגל מחנה ראובן וגו' טיקס משרית ראובן דרומא ישרון לחיליהון בארבעת מינין מרבען וטיקסיה הנה ממילת תלת גונותין פל קבל תלת מרגלייתא דבחושפא אנומורד ושבוזי וסבגלום וביה חקיק ומפרש שמהת תלת שבתאי ראובן שמעון גד ובמציעותיה (באמצע דגל ראובן) פתיב (דב' וא' וד) שמע ישראלי וי אליהם וי אהד וביה הנה חקיק צורת בר אילא ונהה חמי למנהו ביה צורת בר תורי (והיה ראוי להיות צורת שור) ברם משה נביאה חלפיה מטול דלא ידבר להון הובת עיגלא (רק שלא יזכור להם עון העגל נתחלף לצורת אילה כמו האילים ולכך הפך עון העגל שהוא ע"ו (לכתוב) (דב' וא' וד) שמע ישראלי וי אליהם וי אהד וביה חקיק צורת שור) כשם שאין בלבך אלא אחד וכו' ומסתמא ראש המדברים משבטי י"ה היה ראובן ושמעון הבכור ככורתו וק"ל) וברא דנהו קמני על חילת שבטא דראובן אליעזר בר שדיאור:
[בחגי הסלע – במדבר חגי פשרל ע' מו אוצה"ח] נראה הטעם שדוקא אצלם היה כתוב באמצע (דב' וא' וד) שמע ישראלי וי אליהם וי אהד לפי שמחנה זה היה בו צורת שור במרכבה שיש בו רמז לעגל ולכן החליף משה את חקיקת השור לחקיקת בן אילה כמו שכתב משום כן הדגיש אצלם את אמונת הייחוד שאין הם נגועים ח"ו בעוון העגל ובחשש ע"ז .

[במדבר רבה (וילנא) (פרשת במדבר) פרשה ב סימן י] ... ודרום טללי ברכה וגשמי ברכה יוצאין ממנו לעולם, יהי כנגדו שבט ראובן שהוא בעל תשובה ותשובה מדה טובה ורחמיו של הקדוש ברוך הוא באים על הבריות בשעה שהם עושין תשובה הה"ד (במ' ב,י) הגל מחנה ראובן תימנה וגו' ועליו גד שהוא בעל גרוד שניא (בר' ויחי מטי, טט) גא גדוד יגתנו ראובן בתשובה וגד בגבורה ושמעון באמצע לכפר עליו הה"ד (במ' ב,יב) ויתחונם עליו מטה שמעון וגו' (במ' ב,יז) ומטה גד וגו' (במ' ב,טז) כל-הפקדונים למחנה ראובן וגו' ושנים יסעו: שהתשובה שניה היא לתורה (המסומלת ע"י יהודה)

פירש ב-**[זהר בהיר] (במ' ב,טז) כל-הפקדונים למחנה ראובן** שמחנה הם סוד השערות, ... וע"י השערות ממתיקים הדינים שמתחידים מספר או"ר (207). טט: שני או"ר (414) עולה ואהב"ת (414) הפותח את הפסוק השני של קריאת שמע. טט: מוצע לומר שמהש רבנו צפה שבט שמעון יהיה צריך חיזוק, כפי שהתברר במעשה שבטים שהיה בו ע"ז וגו'. לכן החליף בדגל מחנה ראובן צורת בן שור לצורת בן אייל הרומזת לרחמים במעשה העקידה של יצחק, כדי לא לקלקל את היחוד של קבלת עול מלכות שמים שבקריאת שמע שהפסוק הראשון שלה בדגל מחנה ראובן.

[כלי יקר] (במ' ב,י) דגל מחנה ראובן שמעון גד תימנה, שנקרא דרום על שם דר רום שהשמש דר ברומו כך כל הנכנע בטבע לסוף הקדוש ברוך הוא מגביהו וההכנעה ראש לכל המדות הטובות, ומדה זו היתה אצל ראובן כי הוא הודה ולא בוש במעשה בלהה כמו שאמרו חז"ל (עיינין סוטה ז ב) מי גרם לראובן שיודה וכו' כמו שמביא רש"י בפרשת וזאת הברכה (דברים ל ג) וזה נמשך מן מדת הענוה כי כל גבה רוח הוא בוש מלהודות על האמת. ומן שמעון היו מלמדים וסופרים ועניים אשר בהם ההכנעה מצויה יותר מבזולתם. וכן גד היה בעל צדקה שנאמר בו (דב' ויהי' ל,כא) צדקת ה' עשה ומשפטיו עם ישראל: רצה לומר כי משפטיו דהיינו על פי שורת המשפט לא היה צריך לילך כי אם עם ישראל ולא בראש החלוץ ועל צד הצדקה הלך לפנייהם כצדקת ה' ההולך לפני מחנה ישראל, וכדי שלא תאמר שמא מחמת גובה לבם הלכו בראש תלמוד לומר (בר' ויחי מטי, טט) גא גדוד יגתנו והוא יגד עקב: הגדוד הלך בענוה כעקב זה המורה על גד הענוה שנאמר (משלי כב,ד) עקב ענוה יראת ה':

כמסקנה מ-**[במ"ר פרשה ב סימן י] ומפ' [כלי יקר] (במ' ב,טז) כל-הפקדונים למחנה ראובן** – גרשיים מונח רביעי, כעין יצא מן הכלל ללמד על הכלל כולו. הם מייצגים את התשובה בישראל, המעוררת רחמיו של הקב"ה על ישראל.
(במ' ב,טז) מאת אלף - קדמא ואולא בתפקיד כולל במידות של יראת ה' הנלמד מבעלי התשובה. ופרטיו: שאיפה ליחוד עם הקב"ה ע"י מדות טובות בהתחזקות בהכנעה, ענוה, צדקה. הכנעה בטבע של עובד ה', הודאת התעות ו/או העבירה הנמשך ממדת הענוה ומחזקה, עשיית צדקה בענוה. שנאמר (משלי כב,ד) עקב ענוה יראת ה': כעין הנאמר למשל

ב- **[ירושלמי שקלים פ"ג ה"ג]** וכן היה רבי פנחס בן יאיר אומר זריות מביאה לידי נקיות נקיות מביאה לידי טהרה טהרה מביאה לידי קדושה קדושה מביאה לידי ענוה ענוה מביאה לידי יראת חטא יראת חטא מביאה לידי חסידות חסידות מביאה לידי רוח הקודש רוח הקודש מביאה לידי תחיית המתים.

וזה מקשר לקבלת עול מלכות שמים שבטויה המובהקת היא בקריאת שמע (דב' וא' וד) שמע ישראלי וי אליהם וי אהד: שהייתה כתובה בדגל מחנה ראובן ואפשר שמרומזת במלת **(במ' ב,טז) ואהד** שהיא פרט האלפים, והיא באופן יוצא מהכלל כתובה בראובן בין המאות אלפים ובין העשרות אלפים ואילו במחנות יהודה ואפרים כתוב הפרט אחרי העשרות. פרט האלפים **(במ' ב,טז) ואהד** - קדמא, (א) רומז אל המקור של אמירת (דב' וא' וד) שמע ישראלי וי אליהם וי אהד: ליד מיטת יעקב לפני מיתתו; (ב) קדמה צורת שור בדגל מחנה ראובן לצורת (איל)ה שהוקבעה ע"י משה וזה כדי שלא יזכר עון העגל שקדם להקמת המשכן וההתארגנות למחנות.

ב"ה טוב טעם ודעת למדני (טור"ל) כי במצוות האמתני – ההללים ק"ט, שם: טעמי המקרא והתורה שבעל פה, התשפ"ג, תמצית ההשערות: אתנה, סלוק – סוף פסוק (נקראים קיסרים ותפקידים) – להגביל; מונח – רבוי; מהפך פשטא – מוציא מפשט; מרכא = מאריך, רבוי; דרנא – מצרף; תביר – מחלק, ממעט, לא ממש; טפחא = טרחא – שנוי ו/או רבוי ו/או מתפשט; מרכא טפחא – קב' שעשויה לגדול, יותר לרבנות, מכל מקום; דרנא תביר טפחא – קבוצה עם הלכה שיה לפיטה; מרכא תביר טפחא – קבוצה עם הלכה לא שיה לפיטה; תביר מרכא טפחא – קבוצה שמעטים חלק מפרטיה מענין מסוים; מקא – בד"כ בוור לימוד אחד מרב אפשרויות; פסקא – סודר שבחלק, השלם והחלק נדרשים; זקא סגול – מוסף מהענין על הענין או גורע ממנו; פשטא – פשוט, 1; זקא-קטן – 2; זקא-גדול – 3; רביע – 4; מנח רביע – לפחות 4; ... זקא-קטן ... זקא-קטן בחצי פסוק – היקף; השלישייה: (קדמא – סדר קדימות; אולא = גרש = גרישיב – יוצא מהענין; קדמא ואולא – בסדר זה או הפוך, הצנת נושא ולמוד פרטי בסדר מתאים, מלמד ולמד, כעין מדות מ"ג מדות דר' ישמעאל ול"ב מדות דר' אלעזר עם המלים כול, פרט, רבוי, מיעוט), תלישא-קטנה = תראא – דרוש בפסוק שיעור. מחיצה. עפירה. שגגה = שכחה; תלישא-גדולה = תלישא – דרוש בפסוק ולפניו שיעור. מחיצה. עפירה. שגגה = שכחה; פור – דרוש מהפסוק רעיון לנושאים/אחרים בתשובע"פ.

1.13 במדבר א,א (התשפ"ג)

במדבר ד,א: וַיִּדְבַר ה' אֶל־מֹשֶׁה וְאֶל־אַהֲרֹן לֵאמֹר: **במדבר ד,ב:** נָשָׂא אֶת־רֵאשִׁי בְנֵי קַהֲתָן מִתּוֹךְ בְּנֵי לֵוִי לְמַשְׁפַּחְתָּם לְבֵית אֲבֹתָם: **במדבר ד,ג:** מִבְּנֵי שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וְעַלְיָה וְעַד בְּנֵי חֲמֵשִׁים שָׁנָה כָּל־בָּא לְצַבָּא לַעֲשׂוֹת מְלָאכָה בְּאֶהֱל מוֹעֵד: **במדבר ד,ד:** זֹאת עֲבֹדַת בְּנֵי־קַהֲתָן בְּאֶהֱל מוֹעֵד קָדֶשׁ תִּהְיֶינָם:

[רש"י] (במ' ד,ד) קדש תהיינכם - המקודש שבכולן הארון והשלחן והמנורה והמזבחות והפרוכת וכלי שרת: מקור ב- **(במ' ג,לא)** ומשמרתם הארון והשלחן והמנורה והמזבחות וכלי הקדש אשר ישרתו בהם והמטות וכל עבדתן: **(במ' ד,ד) עבדת בני-קהת** – מקף כבורר בין בני קהת במעלה לישא כלי הקדש ובין בני קהת שלא במעלה לישא כלי הקדש (כגון טמא, בעל מום). **(במ' ד,ד) עבדת בני-קהת** – מרכא טפחא בתפקיד כעין קבוצת פרטים העשויה להתרחב, **(במ' ד,ד) זאת** – תביר מחלק וממעט בנאמר **(במ' ד,ד) עבדת בני-קהת** ואתם בני קהת שאינם במעלה לישא כלי הקדש ממועטים מעבודה זאת ויתירה גם ממועטים מעבודת בני גרשון ובני מררי. ועוד מיעוט (כמסקנה מ-**[אור החיים] (במ' ד,ט)**) שלא יעשו מלאכה – עבודה כחפצם אלא כפי שיקבעו אהרן ובניו.

כפי **[העמק דבר] (במ' ד,ד) זאת עבדת**. דוקא **קדש תהיינכם**, ולא נימא (שלא נאמר) דמי (מבני קהת) שלא היה במעלה שישא קדש הקדשים ישא במשא בני גרשון ובני מררי, משום הכי פירש הכתוב **(במ' ד,ד) זאת עבדת** ולא משא אחרת, וע"ע מש"כ במקרא מ':

[אלשיך] (במ' ד,ד) ולספר הכתוב יתרון בני קהת, חזר ואמר **(במ' ד,ד) זאת עבדת בני-קהת באהל מועד** וכו'. לומר, תדע למה קראתי **(במ' ד,ג) מלאכה לעבודת בני קהת**. הלא הוא, כי ראה נא, **(במ' ד,ד) זאת עבדת בני-קהת** מלבד היותה באהל מועד, גם היא קדש הקדשים. ואם כן מי שנושא קדש הקדשים, לא תקרא עבודה לפי האמת כי אם בדרך השאלה. כלומר ועל כן קראתיה מלאכה. **[מושב זקנים] (במ' נשא ד,כב)** למה בגרשון ומררי כתיב לעבוד עבודה, ובקתה כתיב **(במ' ד,ג) לעשות מלאכה**. וי"ל לפי שעבודת גרשון ומררי לפרק ולהקים שהיא עבודה קשה, קורא אותה עבודה, אבל משא בני קהת היא מלאכה קלה.

מלאכה קלה דורשת הבהרה כפי **[אור החיים] (במ' ד,ג) לעשות מלאכה**. שינה מהאמור בעבודת בני גרשון ובני מררי לעבוד עבודה ואמר לעשות מלאכה, העיר בזה שאין בכללות מעשה בני קהת עבודה, לצד שהארון הוא אדרבה נושא את נושאינו **[במד"ר פ"ד]** ואין עושין בו אלא מלאכה. עוד נראה כי לצד שיש להם לעשות סדר נכון במשאם כשנושאים בכתף וכיוון ההליכה לצד כבוד ארון אלהים כנושא אדונו על כתפו, לזה קרא עבודתם מלאכה (שהליכת בני קהת הקדמיים היא לאחור וזה אינו קל), מה שאין כן עבודת בני גרשון ובני מררי: **[שפתי כהן] (במ' נשא ד,כב)** ובכני קהת אמר **(במ' ד,ג) כל-בא לצבא לעשות מלאכה באהל מועד**: לפי שנושאים השולחן ומזבח העולה ומזבח הקטורת שעיקר המשכן הם הקרבנות, לזה אמר **(במ' ד,ג) לעשות מלאכה** שהיא מלאכת הקרבנות.

(במ' ד,ג) כל-בא לצבא – (כמסקנה מ-**[אור החיים] (במ' ד,ט)**) מקף כבורר בין בא למלאכה כחפצו ובין בא למלאכה שאהרן ובניו קובעים לו. **(במ' ד,ג) כל-בא לצבא** – פשטא זקא-קטן, זקא-קטן רומז לשני למודים, פשטא רומז שהלמודים הם בפשט אפשר שמלמד על עבודה בשעת מסעות, ועבודה בשעת חניה. **(במ' ד,ג) לעשות מלאכה** – מרכא טפחא בתפקיד כעין קבוצת פרטים העשויה להתרחב, בנטיעה נשיאת הכלים, בחניה מלאכות הקשורות לעבודת הקרבנות, **[רב יוסף בכור שור ועוד תוספות]** רמז לשחיטה, הפשטה, נתיחה, ואפשר לעבודות אחרות של הכנה בקרבנות, קטורת, אפיה. **(במ' ד,ד) קדש** – טפחא בתפקיד שנוי משמעות ובתפקיד כפותחת טפח להתאפיין מהכתוב אחריה **הקדשים** ומטעמו סלוק כמגביל. וזה כפי **[גור אריה] (במ' ד,ד) המקדש שבכולן**. (השנוי ש)לא קדש קדשים כמשמעו, (אלא הגבלה בזמן והגבלה במקום) שלא נקרא "קדש הקדשים" אלא כשהיה המשכן עומד בבנינו, אז היה נקרא **(במ' ד,ד) קדש הקדשים** אותן עשר אמות הפנימים לצד מערב **(רש"י שמות כו, לא)**:

(במ' ד,טו) וַיְקַלְהוּ אַהֲרֹן וּבְנָיָיו לְכַסֵּת אֶת־תַּקְדֵּשׁ וְאֶת־כָּל־כְּלֵי הַתַּקְדֵּשׁ בַּנֹּסֶע הַמִּחֲנֶה וְאַחֲרֵי־כֵן יָבֹאוּ בְנֵי־קַהֲתָן לְשֹׂאת וְלֹא־יָעֻזוּ אֶל־הַתַּקְדֵּשׁ וְנִתְּנוּ אֵלָהּ מִשָּׂא בְנֵי־קַהֲתָן בְּאֶהֱל מוֹעֵד:

[מלבי"ם] (במ' ד,ג) כל-בא לצבא לעשות מלאכה באהל מועד: ובכני גרשון ומררי תפס לשון עבודה וידוע הבדלם ששם מלאכה מציין מלאכת מחשבת שיש בה אומנות, ושם עבודה מציין שיש בו טורח הגוף, לכן בכני קהת שהיה ענינם עם דברים המקודשים שהיה צריך להתעסק בהם במחשבת הלב בל יסיה דעתו מקדושתם קוראיהו מלאכה ומצד שיש בה גם משא וטורח הגוף אמר זאת עבודת בני קהת, ושם עבודה כולל ג"כ עבודת ה' שיש בדבר, ומלאכה מציין אופן התעסקו בזה שהוא מלאכת מחשבת להדבק בקדש במחשבה זכה וע"ז תפס שני הלשונות:

(במ' ד,ד) זאת – תביר, **עבדת בני-קהת** – מרכא טפחא, **(במ' ד,טו) אלה** – תביר, **משא בני-קהת** – מרכא טפחא, אפשר שהחזרה מדגישה את יראת ה' וקבלת עול מלכות שמים במחשבת הלב בל יסיה דעתו מקדושתם שעל בני קהת לנקוט כדי לבצע את נשיאת כלי הקדש.

במדבר ד,ה: ויבא אהרן ובניו לכהסות את-תקדש ואת-כל-כלי התקדש בנסע המחנה ואחרי-כן יבאו בני-קהת לשאת ולא-יעזו אל-התקדש ונתנו אלה משא בני-קהת באהל מועד: **[אוצר גי' הרב יוסף רפאל פאלוך (ה"ו) זצ"ל]**

גי' 241 אמ"ר רמ"א רא"ם (ר"ת רפאל אוריאל מכאל), אותיות קודם לאותיות שמחה = רלזד = ד"ל ז"ר גי' ה' – הפרש = 335 = בע"ל כרח"ה, ה"ר סינ"י, להק"ר, רו"ח נמוכ"ה, ע"ל פנ"י המי"ם, ס"ת מת"ן בסת"ר יכפ"ה א"ף, סער"ה שם קליפה מסוימת, רח"ל אמנ"ו, פריד"ה לא"ה, בשנת של"ה גילה האר"י ז"ל הסודות.

(במ' ד,ה) המחנה והורדו – זקא-קטן זקא-גדול, ע"פ **[אמרי נועם, הרב מדיזיקוב]** גי' שמות הטעמים עולה תקע"ו = 576, גי' המלים המוטעמות ז"ק ז"ג 108 + 227 + 335 = של"ה, הפרש מתקע"ו 335 – 241 = 94, ומספרים הפוכים בפסוק. **במדבר מטות לא,כג:** **כְּלֵי־דָבָר אֲשֶׁר־יָבִיא אִישׁ תַּעֲבִירוּ בָאֵשׁ וְשֹׂתֵר אֵף בְּמִי נִדְהָ יִתְחַטָּא וְכֹל אֲשֶׁר לֹא־יָבִיא בָאֵשׁ תַּעֲבִירוּ בַּמַּיִם: וְשֹׂתֵר אֵף** – גי' עולה 220 + 21 = ר"כ אה"ה = 241 = אמ"ר, הפרש מתקע"ו = 241 – 576 = 335 = של"ה, כאילו אמר הש"ל קליפת עז"ז שנתנו בכליהם.

הסבר ע"פ תורת חב"ד ואוצר גי' הרב יוסף רפאל פאלוך (ה"ו) זצ"ל גי' 335 עולה סער"ה, שהיא משלוש הקליפות הטמאות שמחזקת ניצוצות קדושה אטורים מאד שנפלו שם משבירת הכלים המרומזת ב-(בר' א,ג) ורוח א-לקים מרחפת (רפ"ח מ"ת, כביכול הניצוצות מתו בגלל מקומן) ע"ל פנ"י המי"ם (גי' 335) וגם בהפרש (גי' 241) העולה לגי' אותיות קודם לאותיות שמחה = רלזד = ד"ל ז"ר שהניצוצות

ב"ה טוב טעם ודעת למדוד בטורי (ל) כי במצוטות האמנותי – תהלים ק"ט, שם; טעמי המקרא והתורה שבעל פה, התשס"א – התשפ"ג: תמצית ההשערות; אתגן, סלוק – סוף-פסוק (נקראים קיסרים ותפקידים) – להגביל; מונח – רבוי; מהפך פשטא – מוציא מפשט; מרשא = מאריך, רבוי; דרגא – מצרף; תביר – מחלק, ממעט, לא ממש; טפחא = טרשא – שני ו/או רבוי ו/או מתפשט; מרשא טפחא – קב' שעשויה לגדול, תור לרבות, מכל מקום; דרגא תביר טפחא – קבוצה עם הלכה שיהי לפרטיה; מרשא תביר טפחא – קבוצה עם הלכה לא שיהי לפרטיה; תביר מרשא טפחא – קבוצה שמעטים חלק מפרטיה מענין מסוים; מקא – בד"כ בורר לימוד אחד מרב אפשרויות; פסקא I – סודר שבחלק, השלם והחלק נדרשים; זרקא סגול – מוסיף מהענין על הענין או גורע ממנו; פשטא – פשוט, I; זקא-קטן – 2; זקא-גדול – 3; רביע – 4; מונח רביע – לפחות 4; ... זקא-קטן ... זקא-קטן בחצי פסוק – היקש; השלישי: קדמא – סדר קדימות; אולא = גרש = גרש"ם – יוצא מהענין; קדמא ואולא – בסדר זה או הפוך, בצנת נושא ולימוד פרטי בסדר מתאים, מלמד ולמד, כעין מדות מ"ג מדות דר' ישמעאל ול"ב מדות דר' אלעזר עם המלים כול, פרט, רבוי, מיעוט, תלישא-קטנה – תרשא – דרוש בפסוק שיעור. מחיצה. עפירה. שגגה = שכחה: תלישא-גדולה = חלשא – דרוש בפסוק ולפניו שיעור. מחיצה. עפירה. שגגה = שכחה: פור – דרוש מהפסוק רעיו לנושאים/אחרים בתרשבע"פ.

בבחינת (זרים ודלים כי אסורים מאד)

עניני הכסוי (א) שלא יזונו בני ישראל עיניהם מהקדש. (ב) אפשר שאחד מעניני כסוי כלי המשכן בשעת המסעות בא למנוע יניקת חיזונים מקדושתם, שהחיזונים לא יקבלו חיות. (ג) בשעה שהמשכן בחניה המזבחות מבררים (מתקנים) את ניצוצות הקדושה שבקליפת נוגה ע"י שימוש בדבר גשמי כהוראת התורה והמצוות. בשעת המסעות ונסעים במזבחות מכוסים, למדבר מקום שלוש קליפות הטמאות שבהן אסורים אורות קדושה גבוהים שרק ע"י חטא ותשובה אפשר להעלות. כאשר לא מקריבים מזבחות זה כביכול מצב חטא, וכאשר חונים ומיד מפעילים את המזבחות זאת התשובה שהעלתה את הניצוצות שאחרת אי אפשר היה להעלותם.

יוצאים למסע ע"י תקיעה, תרועה, תקיעה – קשר"ק (גי' פְּרָכֶת 700), מתקיעות המדבר לומדים לתקיעות ראש השנה – יום הדין על התשובה שבהתקבלותה מעלה ניצוצות קדושה עמוקים מאד, על הפרכת היו ארוגים מלאכים ע"י ר וקד"י"ש (גי' 700), המלאך הממונה להעביר הקשר"ק אל לפני הפרכת תרשבע"ל (גי' 700)

הַמַּחֲנֶה וְהוֹדְרוֹ - גי' של"ה בשנת (ה אלפים) של"ה (335) גילה האר"י ז"ל הסודות, שהם מ-ה"ר סינ"י (335), וכך החל הסרת הקליפות.

במדבר ד,ה: וְכֹא אָהָרָן וּבְנָיו בְּנֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל וְהוֹדְרוֹ אֵת פְּרָכֶת הַמִּסְכָּה וְכֹסוּ בָהּ אֵת אָרְן הָעֵדֻת:

הַמַּחֲנֶה וְהוֹדְרוֹ - זקא-קטן זקא-גדול, גי' המלים המוטעמות ז"ק ז"ג $108 + 227 = 335$ עולה ק"ח זכ"ר אותיות קר"ח ז"ך עולה של"ה (התחדש ביום כ"ח אייר התשס"ט יום ההילולה של שמואל הנביא, השל"ה (הרב ישעיהו הורוביץ זצ"ל), יום איחוד ירושלים) הפרש מ-תקע'י $335 - 576 = 241$ עולה אמ"ר ק"ח זכ"ר אותיות קר"ח ז"ך - כעין רמז קר"ח בן יצהר (=ז"ך) שהיה לו לנהוג ב-רונ"ח נמוכה בגלל היותו בין נושאי ארון הברית וכיון שראה ששלשלת גדולה יוצאה ממנו, ואפשר כי ראה בעינו הכתוב **(במדבר ד,ה) הַמַּחֲנֶה וְהוֹדְרוֹ** - זקא-קטן זקא-גדול, קרא הנאמר בכסוי ארון העדות שקרה היה מנושאיו, וצירוף הגי' בכתוב עולה לשמן, וטעה והתגאה ו-אמ"ר היינו כפירש"י **(במדבר קרח טז,א)** משך ראשי סנהדרות שבהם בדברים, היינו באמירת דברים החולקים על מצוות ה' - הציעות, מוזהר

[רש"י (במ' קרח טז,א) רבילכם בני לוי:] - דבר גדול אמרתי לכם. ולא טפשים היו שכן התורה בהם וקבלו עליהם לקרב, אלא הם חטאו על פשטותם, שנאמר את מחתות החטאים אלה בפשטותם. **[במ"ר פיר' ל"ח סי' ח', תנחומא ה' או יב]** וקרב שפקח היה מה ראה לשטות זה, עינו הטעתו, ראה שלשלת גדולה יוצאה ממנו, שמואל ששקול כנגד משה ואהרן. אמר בשבילו אני נמלט, וכד' משמרות עומדות לבני בניו כולם מתנבאים ברוח הקודש, שנאמר (ד"ה א' כה, ה) כל אלה בנים להימן, וגו'

וְהוֹדְרוֹ – זקא-גדול, ענין של שלושה כהנים בנוסף לאהרן שבראשם להורדת **אֵת פְּרָכֶת הַמִּסְכָּה**, סה"כ ארבעה. היות ומבני אהרן נותרו חיים אלעזר ואיתמר, צריך כהן שלישי, והוא או משה או פינחס ששניהם לא בני אהרן.

במדבר ד,ו: וְנָתַנוּ עָלָיו כֹּסוּי עוֹר תַּחַשׁ וּפְרָשׁוֹ בִּגְדֵי-כָלִיל תְּכַלֵּת מִלְמַעְלָה וְשָׁמוּ בְדָוּ:

(במ' ד,ו) וְנָתַנוּ עָלָיו – מונח רביעי, אפשר שמונח מרבה ליותר מלמוד אחד ע"פ רביעי בתפקיד ארבעה דברים. (א) צריך ארבעה כהנים לכסוי פרכת המסך, (ב) ארבעה כסויים לארון הברית.

[אבן עזרא (במ' ד,ו) וְנָתַנוּ עָלָיו - על המסך. וי"א כי ישוב עליו על מלת את (ה), שהיא **(במ' ד,ה) אֵת פְּרָכֶת**, וכמוהו **(יהושע ב,ד) וְנָתַצְפוּ וּפְרָשׁוֹ בִּגְדֵי-כָלִיל תְּכַלֵּת** - כלו תכלת. **מִלְמַעְלָה** - י"א על כסוי עור תחש, והנכון בעיני, שפירושו וכבר **וּפְרָשׁוֹ בִּגְדֵי-כָלִיל תְּכַלֵּת מִלְמַעְלָה** לפרכת המסך, ואם לדרך כבוד יתכן גם הראשון ועור תחש מפני הגשם והאבק. **וְשָׁמוּ בְדָוּ** - הנה יסירו עד שיכסו הארון. (על כך מעיר **[איילת השחר]** שאסור להסיר הבדים מהארון כפירש רמב"ן) וי"א **וְשָׁמוּ בְדָוּ** על כתפות הנושאים:

[רמב"ן (במ' ד,ו) וְנָתַנוּ עָלָיו כֹּסוּי עוֹר תַּחַשׁ וּפְרָשׁוֹ בִּגְדֵי-כָלִיל תְּכַלֵּת מִלְמַעְלָה] - בעבור מעלת הארון לא היה נראה עליו כסוי עור תחש, אבל היו מכסים אותו בפרוכת שהוא המסך לו, ומכסים את שניהם במכסה עור תחש בעבור הגשמים, ופורשים על הכל בגד כליל תכלת מלמעלה שיהיה נראה עליו הבגד הנכבד שהוא כעצם השמים לטוהר **(במד"ר ד יג)**, אבל שאר כל הכלים השולחן והמנורה והמזבחות היה נראה עליהם מלמעלה מכסה עור תחש. ויש אומרים, כי טעם הכתוב **וּפְרָשׁוֹ בִּגְדֵי-כָלִיל תְּכַלֵּת מִלְמַעְלָה** - לפרכת המסך, **וְנָתַנוּ עָלָיו** - על הארון והפרוכת, כסוי עור תחש - וטעם **וְשָׁמוּ בְדָוּ** - על כתפות הכהנים. והנכון כי **וְשָׁמוּ בְדָוּ** שיתקנו אותם להיות יוצאים לשאת אותו בהם, כי היו הטבעות רחבים ויארצו הבדים בהם כרצונם ובלבד שלא יסורו ממנו:

נשים לב שלפי **[ראב"ע]** יש שלושה כסויים לארון: פי' (א) פרכת המסך, עור תחש, תכלת; פי' (ב) פרכת המסך, תכלת, עור תחש, וכן לפי **[רמב"ן (ראב"ע)]** והנכון בעיני, פי' (א) פרכת המסך, עור תחש, תכלת;

נסמן במקור הבא ארבעה כסויים **[משנת רבי אליעזר פרשה יד עמוד 266]**

ר' יהודה בר' שלום אומ', למה הזהירה תורה על התכלת. לפי שכל הכלים שבמקדש, כשהיו נוסעין, היו מכסין אותן בלבוש תכלת, ואחר כך נותנין עליהן עור תחש מלמעלה. אבל **הארון אינו כן**, אלא (א) על פרוכת המסך שמו (ב) תכלת מלמטן, שני **(במ' ד,ה) וַיָּכֹא אֶהָרָן וּבְנָיו בְּנֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל וְהוֹדְרוֹ אֵת פְּרָכֶת הַמִּסְכָּה**, (א) ועור תחש באמצע, (ד) ותכלת מלמעלן, שני **(במ' ד,ה) וְנָתַנוּ עָלָיו כֹּסוּי עוֹר תַּחַשׁ וּפְרָשׁוֹ בִּגְדֵי-כָלִיל תְּכַלֵּת מִלְמַעְלָה**, חוץ מן המזבח, שלא היה עליו אלא בגד ארגמן, שני **(במ' ד,ה) וְנָתַנוּ עָלָיו כֹּסוּי עוֹר תַּחַשׁ וּפְרָשׁוֹ בִּגְדֵי-כָלִיל תְּכַלֵּת מִלְמַעְלָה**, למה ארגמן. שהוא דומה לאש. ולפי שהיה הארון מכוסה תכלת, אמר הקדוש ברוך הוא, מי שהוא עוסק בתורה, יבוא וילבש לבוש הארון.

(במ' ד,ו) בִּגְדֵי-כָלִיל – מקף כבורר בין משמעויות הכתוב הזה (א) **[שפתי כהן פרשת במדבר]** ... ואחר כך **בִּגְדֵי-כָלִיל תְּכַלֵּת** לא אמר תכלת כמו שאמר בשאר הכלים אלא **כָלִיל** לומר שהכל כלול ומחובר זה בזה,

(ב) **[עקידת יצחק במדבר שער עב (פרשת במדבר)]** אמר שיפרשו **בִּגְדֵי-כָלִיל תְּכַלֵּת מִלְמַעְלָה** מה שלא עשה כן לשום אחר וזולתו: והיה זה כדי שיהיה כלול בהדרו מבית ומבחוץ כי התכלת דומה לרקיע והרקיע לכסא הכבוד **[מנחות מ"ג ב]** והוא ממש מאמר חז"ל נמצא שכלן מכוונין את לבם לאביהם שבשמים **[ברכות ל' א]** וכמו שאמר כל מעשיך יהיו לשם שמים **[אבו' פ"ב]** כמו שאמרנו ראשונה.

(במ' ד,ו) וּפְרָשׁוֹ בִּגְדֵי-כָלִיל תְּכַלֵּת – **דרגא תביר טפחא** בתפקיד – כעין קבוצה עם הלכה או ענין שיהי לפרטיה; לפי ההסבר של **[שפתי כהן שם]** אפשר שרוצה לומר שהמראה הביא לידיעה בכל אחד של יחוד ואחדות ה'. לפי ההסבר של **[עקידת יצחק שם]** **בִּגְדֵי-כָלִיל תְּכַלֵּת** משמע שהכסוי גרם שהארון יהיה כלול בהדרו מבית ומבחוץ ... והביא לכך שכלן מכוונין את לבם לאביהם שבשמים

ב"ה טוב טעם ודעה למדני (טור"ל) כי במצוינות האמנותי – תהלים ק"ט, שם: טעמי המקרא והתורה ובעל פה – התשפ"ג: תמצית ההשקפות: אתנה – סלוק – סוף פסוק (נקראים קיסרים ותפקידים) – להגביל: מונח – רבוי: מוציא מפשט – מרכא = מאריך, רבוי: דוקא – מצרף: תביר – מחלק, מעט, לא ממש; טפחא = טרחא – שנוי ו/או רבוי ו/או מתפשט; מרכא טפחא – קב' שעשועי לגדול, יתור לרבות, מכל מקום: דוקא תביר טפחא – קבוצה עם הלכה שזה לפרטיה: מרכא תביר טפחא – קבוצה עם הלכה לא שזה לפרטיה: תביר מרכא טפחא – קבוצה שמעטמים חלק מפרטיה מענין מסוים; מקא – בד"כ בורר לימוד אחד מרב אפשרויות: פסק י – סדור שנחלק, השלם והחלק נדרשים; זרקא סגול – מוסף מהענין על הענין או גורע ממנו; פשטא – פשוט, 1; זוקא-קטן – 2; זוקא-גדול – 3; רביע – 4; זוקא-קטן ... זוקא-קטן בחצי פסוק: היקף השלישי: קדמא – סדר קדימות; אולא – גרש – גרשי"ם – יוצא מהענין; קדמא ואלא – בסדר זה או הפוך, הצבת נושא לימוד פרטי בסדר חמאים, מלמד ולמד, כעין מדות מ"ג מדות דר' ישמעאל ול"ב מדות דר' אלעזר עם המלים כלל, פרט, רבוי, מיעוט), תלישא-קטנה = תרסא – דרוש בפסוק שיעור, מחיצה, עיסרה, שגגה = שכחה: פיר – דרוש המפסיק רעיון לנושאים אחרים בחיובע"פ.

1.14 במדבר א,א (התשפ"ד)

במדבר ד,ז: וְעַל שְׁלַתֵּן הַפָּנִים יִפְרֹשׁוּ בִגְדֵי תַכְלֵת

וְנַתְּנוּ עֲלֵיהֶם אֶת־הַקֶּשֶׁת וְאֶת־הַפֶּתַל וְאֶת־הַמִּנְקֵי־תְּוֶה וְאֶת־קַשְׂוֹת הַנְּסָד וְלָחֶם הַתַּמְיָד עֲלֵיהֶם יִהְיֶה:

במ' ד,ז), וְעַל שְׁלַתֵּן הַפָּנִים – (סלוק) מונח לגרמיה (= מונח פסק) מונח רביע, תבנית טעמים של כעין מדה י"א מל"ב מדות "סדור שנחלק". אחד האופנים של סדור שנחלק הוא קריאה עם פסק וקריאה ללא פסק.

במ' ד,ז), וְעַל שְׁלַתֵּן הַפָּנִים – (סלוק) מונח לגרמיה – י"ל לחם הפנים מונחים בשתי מערכות של ו' לחמים זה מעל זה, ע"פ [רש"י] על המנקיות או הקשוות (אלו חצאי קנים) המונחים על הסניפין העומדים מהקרקע עד מעל לחם העליון. במסעות השולחן והלחמים שעלו נשארים בשתי מערכות ללא תמיכת חצאי הקנים ומכוסים בבגד תכלת, להפרידם משאר כלי השולחן של לחם הפנים.

במ' ד,ז), וְעַל ... וְלָחֶם הַתַּמְיָד שֶׁעָלָיו (שעל-שְׁלַתֵּן הַפָּנִים) יִהְיֶה י

[בבלי מנחות צה:א] [פרק יא,מ"א – שתי הלחם צד,א] איבעיא להו: לחם הפנים נפסל במסעות, או אינו נפסל במסעות? רבי יוחנן ורבי יהושע בן לוי, חד אמר: נפסל, וחד אמר: אינו נפסל. מאן דאמר נפסל, דכתיב: כאשר יחנו כן יסעו, מה בחנייתו נפסל ביוצא, אף בנסיעתו נפסל ביוצא; מאן דאמר אינו נפסל, דכתיב: וְלָחֶם הַתַּמְיָד עֲלֵיהֶם יִהְיֶה, ואיך נמי הא כתיב: במ' ב,ז) פֶּאֶשֶׁר יַחֲנוּ כֵּן יִסְעוּ!

לאיך גיטא, מה בחנייתו כי לא יצא ממקומו לא מיפסיל, אף בנסיעתו כי לא יצא ממקומו לא מיפסיל. ואיך נמי הא כתיב: וְלָחֶם הַתַּמְיָד עֲלֵיהֶם יִהְיֶה! אלא כי אתא רב דימי (ג"א רב אבין, רב רבין) אמר: במסודר דכולי עלמא לא פליגי, אלא כי פליגי - במסולק, מאן דאמר נפסל, דכתיב: במ' ב,ז) פֶּאֶשֶׁר יַחֲנוּ כֵּן יִסְעוּ, מה בחנייתו נפסל ביוצא, אף בנסיעתו מיפסל ביוצא;

[רמב"ן] במ' ד,ז), וְלָחֶם הַתַּמְיָד עֲלֵיהֶם יִהְיֶה – על השולחן עצמו יהיה הלחם, ועליהם בגד התכלת, וישמו על הבגד הזה בשלחן כל הכלים, ואחרי כן יפרשו על הכלים והשולחן בגד תולעת שני. כי לכבוד הלחם שהוא מסודר כהלכתו יפרשו בגד תכלת, להפריש בין השלחן ולחמו ובין הכלים.

[אילת השחר] במ' ד,ז), וְעַל שְׁלַתֵּן הַפָּנִים וגו' (זה נקרא שלחן הפנים ע"ש הלחם שמונח עליו שנקרא לחם הפנים, ועי' בתרגום) וְלָחֶם הַתַּמְיָד עֲלֵיהֶם יִהְיֶה, והנה הלחם לא הי' נפסל בשעת המסעות משום יוצא (ועי' במנחות צ"ה א'), וזה נס שהלחם נשאר שלם בשעת המסע (והחזקוני תמה היאן הי' עומד הלחם בשעת המסעות שלא יפול, וכן י"ע במש"כ להלן פסוק י' ונתנו על המוט, איך זה לא יפול): במ' ד,ז), וְעַל שְׁלַתֵּן הַפָּנִים – (סלוק) מונח לגרמיה (= מונח פסק) מונח רביע, בתפקיד לפחות ארבעה למודים הקשורים לתבנית הטעמים של וְיִפְרֹשׁוּ בִגְדֵי תַכְלֵת – זרקא מונח סגול בתפקיד של הוספה ממין הענין על הענין, הפנים של לחם הפנים עמדו בנס, והלחם עמד טורי והם כבסיום אפיתו. במסעות נוספו בשולחן ובלחם נסים נוספים [אילת השחר] נס שהלחם נשאר שלם בשעת המסע הי' עומד הלחם בשעת המסעות שלא יפול [מדרש אגדה (בוברי)] בשעת המסעות המנקיות והסניפים לא התפרקו. צ"ע כי הקנים הוצאו.

[העמק דבר] במ' ד,ז), וְנַתְּנוּ עֲלֵיהֶם וגו'. היו כלי השלחן מונחים על השלחן בבגד תולעת שני, והשלחן לבדו בבגד תכלת מפסיק בין השלחן בין כליו, ולא כמו כלי המנורה, היינו משום דשלחן בא למלכות כמש"כ, ואין מלך בלי ראשי העם סביבו, אבל מכל מקום הוא מופשט מהם, ומוראו עליהם מבלי יא רגיל עמהם כל כך, גם אופני הנשיאות ראש שלהם משונים, דהמלך הוא מושגח פרטי ממקור עליון ב'י, משום הכי הונח בכסוי תכלת, משא"כ סנקלטיין שלו תלוי בדעת המלך ואין להם השגחה פרטית יותר משארי בני אדם, משום הכי פרוש עליהם בגד תולעת שני:

[העמק דבר] מוסיף הסבר לתפקיד במ' ד,ז), וְעַל – מונח לגרמיה כמעמד לעצמו את השולחן לחם הפנים ואת הלחמים, וגם הסבר ל- במ' ד,ז), וְנַתְּנוּ עֲלֵיהֶם – מונח תלשא, בתפקיד בעל בחינה נעלה שהוא כעין מופרד במחיצה מכלי השולחן וכלי לחם הפנים.

לחם התמיד במסעות היה בעל בחינה נעלה שהוא לא נפסל ביציאה אל מחוץ למחנה על השולחן כפי [רש"י הירש] – במ' ד,ז), וְלָחֶם הַתַּמְיָד עֲלֵיהֶם יִהְיֶה: בדרך כלל "כל המקודש בכלי פסול ביוצא" (רש"י זבחים כ ע"ב ד"ה יציאה ועי' תוס' שם). כל מה שנתקבל בכלי קודש לצורך המקדש, הרי הוא נפסל עם צאתו מתחום המקדש (ראה פי' שמות כב, ל). אך הלחם שעל השולחן שומר על יחסו ההדוק אל המקדש, וגם בשעת מסע אין הוא נפסל ביוצא (עי' מנחות צה ע"א; ראה פי' לעיל ב, יז). [תורה תמימה הערה ג] במ' ד,ז), ר"ל כשנוסעין ישראל במדבר ומפרקין המשכן ונושאים השולחן עם הלחם, אף על פי שיצא הלחם חוץ לקלעים אינו נפסל משום יציאה חוץ למחנה. והנה לעיל בפ' ב' פסוק י"ז באה דרשה הפוכה מזו, והיינו שנפסל במסעות, וביארנו שם דאיררי במקרים שונים, ושתי הדרשות צודקות, יעוי"ש וצרף לכאן:

[ירושלמי שקלים פ"ו, ה"ג] מתני' י"ג שלא חנתה היו במקדש ח' של שייש בבית המטבחים שעליהן מדיחין את הקרביים וכו' במערב הכבש אחד של שייש וא' של כסף על של שייש ונתנין את האיברים ועל של כסף כלי שרת וכו' באולם (מבחוין) מבפנים על פתח הבית א' של שייש וא' של זהב על של שייש ונתנין לחם הפנים בכניסתו ועל של זהב ביציאתו שמעלין בקודש ולא מורדין א' של זהב מבפנים שעלי לחם הפנים תמיד: גמ' תני על של כסף (ר' אחי ור' מיישא ומטו בשם רב שמואל בר רב יצחק) ר' יוסי בשם ר' שמואל בר רב יצחק ר' חנניה מטי בה בשם ר' יוחנן לית כאן של כסף מפני שהוא מרתיח לא כן תני זה א' מן הניסים שנעשו בבית המקדש שכשם שהיו מנתיחין אותו חום כך היו מוציאין אותו חום שנאמר [שמואל א כא ז] לשום לחם חס ביום הלקחו רבי יהושע בן לוי אמר אין מזכיינין מעשה ניסים בעון קומי רבי (לוי) אילא לא היה שם לחם מהן להניחו לשבת הבאה אמר לון כתיב [שמות כה ל] ונתת על השולחן לחם פנים לפני תמיד לחם פנים אפילו פסול עשרה שלחנות עשה שלמה דכתיב [דברי הימים ב ד ת] ויעש שולחנות עשרה וינח בהיכל חמשה מימין וה' משמאל אין תימר חמשה בדרום וה' בצפון והלא אין השלחן כשר אלא בצפון שנאמר [שמות כו לה] ואת השלחן תתן על צלע צפון מה ת"ל חמשה מימין וחמשה משמאל אלא חמשה מימין שלחנו של משה וחמשה משמאלו אף על פי כן לא היה מסדר אלא בשל משה בלבד שנאמר [מלכים א ז מח] את השלחן אשר עליו לחם הפנים רבי יוסי בי רבי יהודה אומר על כולן היה מסדר שנאמר [דברי הימים ב ד יט] את השולחנות ועליהם לחם הפנים:

[רמב"ם תמידין ומוספי ה, יג] כיצד יעשה בלחם ובזיכין ססדרן לאחר השבת, יניחם שם על השולחן עד שיעבור עליהן יום השבת והן מסודרין, ואחר כך יקטרי הביזיכין לשבת הבאה אחר השבת שעברה עליהן והן מסודרין, שאפילו נשאר הלחם עם הביזיכין על השולחן כמה שבתות אין בכך כלום. [הכתוב והקבלה] במ' ד,ז), וְעַל שְׁלַתֵּן הַפָּנִים. ת"א ויכ"ע פתורא דלחם אפיא, הוסיפו תיבות, ובאמת אינו חסר במקרא, כי שלחנות היה לחם הפנים, הַאֲחַד שהיו מונחים עליו תמיד והוא היה בפנים בתוך הקודש לפני קדש הקדשים, וְהַשְּׁנַי היה באולם מבחוין שעליו היו מניחים את הלחם ביציאתם בו מן הפנים בשעת הקטרת הביזיכין (עיי' מנחות צ"ט ב') לכן אמר וְעַל שְׁלַתֵּן הַפָּנִים יפרשו וגו' כלומר על השלחן העומד בפנים יפרשו התכלת ויתנו הקערות וגו' לא על השלחן השני העומד באולם, כי אף שתשמישו היה לחם הפנים אינה כי אם הנחת שעה לא תמידית, פנים הוא לשון פנימי הפך החיצון, כמ"ש בשם לחה"פ (שמ' תר' כה ל) לָחֶם פָּנִים לפני תמיד: במ' ד,ז), וְנַתְּנוּ עֲלֵיהֶם – מונח תלשא, כעין לפחות שני למודים בטעם תלשא, בתפקיד ללמוד אלפניו ובתפקיד ללמוד אלאחריו.

